

TARTALOM

1. A finnugor nyelvtudomány alapjai.....	2
2. A magyar nyelv hangtana.....	5
3. A magyar nyelv mondattana 1.....	8
4. A magyar nyelv mondattana 2.....	12
5. A magyar nyelv morfológiája.....	16
6. A magyar nyelv története.....	19
7. A magyar és a világirodalom története 1.....	22
8. A magyar és a világirodalom története 2.....	26
9. A magyar és a világirodalom története 3.....	30
10. A magyar és a világirodalom története 4.....	33
11. Bevezetés a nyelvtudományba.....	36
12. Bevezetés a világirodalomba.....	39
13. Bevezetés az irodalom tanulmányozásába.....	42
14. Gyermek- és ifjúsági irodalom.....	45
15. Irodalom és kultúra.....	50
16. Irodalom és tudomány.....	53
17. Irodalomelmélet.....	56
18. Jelentéstan.....	59
19. Lexikológia.....	62
20. Magyar helyesírás.....	65
21. Modern nyelvészeti irányzatok.....	68
22. Szövegelemző szeminárium 1.....	70
23. Szövegelemző szeminárium 2.....	73
24. Záródolgozat és annak megvédése.....	75
25. Záródolgozati szeminárium.....	78
26. Államvizsga.....	82
27. Élőnyelvi kutatások.....	84

TANTÁRGYI ADATLAP

Egyetem: Selye János Egyetem	
Kar: Tanárképző Kar	
Tantárgy kódja: KMJ/MJdb/ZUF/22	Tantárgy megnevezése: A finnugor nyelvtudomány alapjai
Az oktatási tevékenység típusa, terjedelme és módszere: Oktatás formája: Szeminárium Oktatás javasolt terjedelme (tanórában): Hetente: 2 A tanulmányok ideje alatt: 26 Az oktatás módszere: bemutató	
Kreditszám: 3	
Tanulmányi időszak javasolt szemesztere / trimesztere: 4.	
Tanulmány szintje: I.	
Feltételtárgyak:	
<p>A tantárgy teljesítésének feltételei: Podmienky na absolvovanie predmetu: A tantárgy sikeres teljesítésének általános feltételei: a hallgató aktív részvétele a szemináriumokon és gyakorlatokon, a hallgató részvétele a kiadott feladatokban és a szemináriumok és gyakorlatok során folytatott vitákban való részvétel, beszámoló készítése és benyújtása, valamint annak (szóbeli) bemutatása, a záróvizsga (írásbeli teszt) sikeres teljesítése. A félév során a hallgató a finnugrisztika egy adott témakörében előadást tart (20 pont, azaz a teljes jegy 40%-a). A félév végén a hallgató írásbeli tesztet ír a kurzus elméleti részéből (30 pont, azaz a teljes jegy 60%-a). A teszt csak akkor fogadható el, ha a tanuló legalább 15 pontot ér el. Az előadás akkor lesz elfogadható (E), ha a hallgató legalább 10 pontot elér. A maximális pontszám 50 pont (20 pont a dolgozatért, 30 pont a tesztért). A referátum és a szóbeli előadás értékelési kritériumai: - A referátum tartalma: témaválasztás, a referátum célja, a szakirodalommal való munka, következtetések levonása, kidolgozás stb. (10 pont) - verbális és nem verbális kifejezőmód: logikus és szisztematikus előadásmód, az előadásmód tisztasága, kifejezőmód, szemkontaktus stb. (5 pont). - vizuális, akusztikus, audiovizuális eszközök használata: digitális prezentáció (szerkezet, kulcsszavak, képek stb.), rövid felvételek, videók stb. (5 pont). Értékelési skála: A (100%-90%), B (89%-80%), C (79%-70%), D (69%-60%), E (59%-50%), 50% alatt: Fx. Nem kaphat kreditet az a hallgató, aki nem éri el az 50%-ot. A hallgató teljes munkaterhe (3 kredit = 75 óra): részvétel a gyakorlatokon és a szemináriumokon (20 óra), önképzés, felkészülés a szemináriumokra (25 óra), beszámoló készítése és bemutatása (15 óra), felkészülés az írásbeli vizsgára (15 óra).</p>	
<p>Oktatási eredmények: Oktatási kimenetek: Ismeretek: - A hallgató alapvető ismereteket szerez a nyelvek genetikai rokonságával kapcsolatban. - A hallgató elsajátítja a nyelvtipológia, valamint a történeti, az areális és az összehasonlító nyelvészet alapvető adatait, fogalmait, elveit, elméleti és módszertani alapelveit.</p>	

- A hallgató megismeri a magyar etnikum őstörténetét és a magyar nyelv kialakulását.
- A hallgató megismeri a finnugor nyelvek nyelvi rendszerének diakronikus szemléletét.

Készségek:

- Az elsajátított ismeretek alapján a hallgató képes lesz a magyar nyelv tipológiai és genetikai helyének meghatározására.
- A diploma megszerzése után a hallgató önálló tanár irányításával képes lesz arra, hogy a magyar nyelv keletkezése és genetikai rokonsága terén megszerzett ismereteket a magyar nyelv és irodalom tantárgy oktatásában alkalmazza.

Kompetencie:

- A hallgató társadalmilag elfogadott állampolgári attitűdöket alakít ki, és pozitív hozzáállást tanúsít a szakmájával és a célcsoportjával szemben.
- A tanuló képes lesz pozitívan viszonyulni a társadalom szociokulturális és nyelvi sokszínűségéhez.
- A hallgató képes lesz a magyar etnikum őstörténetével és a magyar nyelv keletkezésével kapcsolatos saját véleményét és attitűdjeit megfogalmazni, kritikusan felülvizsgálni és konstruktívan megvédeni.
- Képes lesz kezelni a pedagógiai munka kérdéseit az oktatott populáció sokszínűségének összefüggésében.
- Tanulmányai végeztével önálló tanár irányításával képes lesz arra, hogy a tanulóknak elmagyarázza a magyar nyelv keletkezésének témakörével kapcsolatos tananyagot.
- Alapvető ismeretekkel rendelkezik az egyének fejlődésében az egészségi vagy szociális hátrányokból, illetve a tehetségből és adottságokból eredő különbségekről, hogy képes legyen hatékonyan együttműködni a gyógypedagógusokkal, pszichológusokkal és más szakemberekkel az oktatási folyamat megvalósításában az inkluzív oktatás és nevelés feltételei között, és képes legyen követni szakmai ajánlásait és következtetéseiket.
- A hallgató képes lesz követni a történeti, az areális és az összehasonlító nyelvészet aktuális ismereteit, valamint saját szakmai fejlődésének hatékony folytatására.

Tantárgy vázlat:

1. A nyelvek rokonsága és különbözősége.
2. A nyelvek tipológiája. Alapfogalmak, alapelvek és rövid tudománytörténet.
3. A történeti és az összehasonlító nyelvészet. Alapfogalmak, alapelvek és rövid tudománytörténet.
4. Az areális nyelvészet. Alapfogalmak, alapelvek és rövid tudománytörténet.
5. A finnugor nyelvészet fogalma és tartalma
6. A finnugor nyelvek tanulmányozásának célja, jelentősége és módszerei
7. A magyarok őshazájának meghatározási módszerei
8. A magyarral rokon nyelvek genetikája és tipológiája
9. A magyar nyelv finnugor vonásai
10. A finnugor és más nyelvek közötti hasonlóság kérdései
11. Az egyes uráli és finnugor népek nyelve, történelme és jelenlegi helyzete
12. A finnugor ismeretek felhasználása a magyar nyelv tanításában.

Szakirodalom:

- BERCZKI, G. 1998. A magyar nyelv finnugor alapjai. Budapest: Univesitas. ISBN 963 910 418 3
- BYNON, T. 1997. Történeti nyelvészet. Budapest: Osiris. ISBN 963 379 304 1
- CSEPREGI, M. 2001. Finnugor kalauz. Panoráma. ISBN 963 243 862 0

– DOMOKOS, P. 2004. Finnugor regék és mondák. Budapest: Móra Ferenc Könyvkiadó. ISBN 963 11 7951 6.
– NANOVSZKY, GY. 1996. A finnugorok világa. Budapest – Moszkva: Teleki László Alapítvány. ISBN 963 046 844 1
– RÉDEI K. 1998. Őstörténetünk kérdései. A nyelvészeti dilettantizmus kritikája. Budapest: Balassi Kiadó. ISBN 963 506 238 9.

A tantárgy teljesítéséhez szükséges nyelv:

magyar

Megjegyzések:

Tantárgy értékelése

Az értékelt hallgatók száma: 0

A	B	C	D	E	FX
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Oktató: PaedDr. Tamás Török, PhD.

Az utolsó módosítás dátuma: 22.06.2022

Jóváhagyta: doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD.

TANTÁRGYI ADATLAP

Egyetem: Selye János Egyetem	
Kar: Tanárképző Kar	
Tantárgy kódja: KMJ/MJdb/FOF/22	Tantárgy megnevezése: A magyar nyelv hangtana
Az oktatási tevékenység típusa, terjedelme és módszere: Oktatás formája: Szeminárium Oktatás javasolt terjedelme (tanórában): Hetente: 3 A tanulmányok ideje alatt: 39 Az oktatás módszere: bemutató	
Kreditszám: 4	
Tanulmányi időszak javasolt szemesztere / trimesztere: 1.	
Tanulmány szintje: I.	
Feltételtárgyak:	
<p>A tantárgy teljesítésének feltételei:</p> <p>A hallgatói teljesítmény értékelésének módszerei (folyamatos értékelés): A hallgató a szemeszter során két zárthelyi dolgozatot ír (az elsőt a szorgalmi időszak közepén, a másodikat pedig annak utolsó hetén), mindkettőre legfeljebb 25 pontot kaphat, összesen tehát 50 pontot szerezhet. Mindkét zárthelyi dolgozat tartalmaz elméleti és gyakorlati jellegű feladatokat/ kérdéseket a tantárgy tartalmának és a kiegészítő szakirodalomnak megfelelően.</p> <p>A hallgató terhelése: 4 kredit = kb. 100 óra (39 óra a tanórákon való részvételért; 36 óra a rendszeres felkészülésért az egyes tanórák tartalma és a szakirodalom alapján; 25 óra olyan kiegészítő tartalmak – szakmai cikkek és/vagy videók – áttanulmányozásáért, amelyek az adott témakörök meghatározott problémáival kapcsolatos munkát segítik elő).</p> <p>Értékelési skála: A (100%–90%), B (89%–80%), C (79%–70%), D (69%–60%), E (59%–50%), 50% alatt: Fx. Az 50%-ot nem teljesítő hallgató nem kapja meg a kreditszámot.</p>	
<p>Oktatási eredmények:</p> <p>Ismeretek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A hallgató ismerni fogja a fonetika és fonológia alapvető fogalmait, törvényszerűségeit, irányzatait, rokon területeit és rövid történetét. – Ismerni fogja a beszédprodukción és -percepció jellemzőit. – Ismerni fogja a fontosabb fonetikus átírási rendszereket. – Ismerni fogja a magán- és mássalhangzók rendszerét, valamint a hangtörvényeket (a magán- és mássalhangzótörvényeket). – Ismerni fogja a beszéd szupraszegmentális jellemzőit. – Ismerni fogja a beszédhibák válfajait, jellemzőit, valamint a javításukra irányuló megoldásokat. – Ismerni fogja a fonetika és fonológia tanításának módszereit. <p>Képességek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A hallgató az elsajátított ismeretek alapján meg fogja tudni határozni a fonetika és fonológia helyét a nyelvi szintek kontextusában. – Rendelkezni fog azokkal a jártasságokkal, illetve eljárások és stratégiák ismeretével, amelyek szükségesek a kiejtés lejegyzésére szolgáló nemzetközi fonetikai ábécé (IPA) 	

alkalmazásához, a magán- és mássalhangzók besorolásához, valamint a hangtörvények (a magán- és mássalhangzótörvények) felismeréséhez.

– A tanulmányai elvégzése után gyakorlótanár vezetése mellett képes lesz a fonetikából és fonológiából szerzett ismeretek alkalmazására a magyar nyelv és irodalom tanítása során.

Kompetenciák:

– A hallgató meg fogja tudni fogalmazni a saját álláspontját, valamint hozzáállását a fonetikával és fonológiával kapcsolatos kérdésekhez, képes lesz azokat kritikusan felülvizsgálni és konstruktívan megvédeni.

– A tanulmányai elvégzése után gyakorlótanár vezetése mellett képes lesz elmagyarázni a tanulóknak a fonetika és fonológia témakörével kapcsolatos tananyagot.

– Tudni fogja kezelni az oktatott populáció sokféleségének kontextusával összefüggő pedagógiai munka problematikáját (pl. nyelvjáráások, beszédhibák, nyelvi diszkrimináció).

– Lépést fog tudni tartani a fonetika és fonológia aktuális fejlődésével, és képes lesz további szakmai fejlődésre is.

Tantárgy vázlat:

1. A fonetika és fonológia általános jellemzése, fogalmai, irányzatai, története és rokon tudományterületei

2. Beszéd és írás, az írás története

3. Fonetikus átírási rendszerek, nemzetközi fonetikai ábécé (IPA)

4. A beszédszervek jellemzése és funkciói

5. A hallószerv jellemzése és funkciói

6. A magyar magánhangzók rendszere

7. A magyar mássalhangzók rendszere

8. Nyelvtörvények I.

9. Nyelvtörvények II.

10. A beszéd szupraszegmentális jellemzői

11. A beszédhibák csoportosítása és javításának lehetőségei

12. A fonetika és fonológia tanításának módszerei

Szakirodalom:

– A. JÁSZÓ, A. 1994. Hangtan. In: A. JÁSZÓ (ed.): A magyar nyelv könyve. Budapest: Trezor Kiadó. 73–161. ISBN 963 9088 92 7

– BOLLA, K. 1995. Magyar fonetikai atlasz. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. ISBN 963 18 6832 X

– GÓSY M. 2004. Fonetika, a beszéd tudománya. Budapest: Osiris Kiadó. ISBN 963 389 666 5

– HERNÁDI, S. 2006. Beszédművelés. Budapest: Osiris Kiadó. ISBN 9633894700

– ISTÓK B. – TÓTH, S. J. – N. VARAGYA, Sz. 2021. A fonetika tanításának problémái és lehetőségei. Memóriamankók a beszédhangok osztályozásának tanításában. In: Hungarológiai Közlemények 22/2. 56–77. ISSN 0350 2430

– KASSAI, I. 2005. Fonetika. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. ISBN 963 19 5779 9

– MOLNÁR, E. 1996. Leíró magyar hangtan. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.

– MOLNÁR, J. 1970. A magyar beszédhangok atlasza. Budapest: Tankönyvkiadó.

– MONTÁGH, I. – MONTÁGHNÉ RIENER, N. – VINCZÉNÉ BÍRÓ, E. 2002. Gyakori beszédhibák a gyermekkorban. Budapest: Holnap Kiadó.

– PAPP, I. 1971. Leíró magyar hangtan. Budapest: Tankönyvkiadó. ISBN 0007292.

– MARKÓ, A. 2017. Hangtan. In: TOLCSVAI NAGY, G. (ed.): Nyelvtan. Budapest: Osiris Kiadó. 75–203. ISBN 978-963-276-291-3.

A tantárgy teljesítéséhez szükséges nyelv: magyar					
Megjegyzések:					
Tantárgy értékelése Az értékelt hallgatók száma: 0					
A	B	C	D	E	FX
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Oktató: Mgr. Vojtech Istók, PhD.					
Az utolsó módosítás dátuma: 22.06.2022					
Jóváhagyta: doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD.					

TANTÁRGYI ADATLAP

Egyetem: Selye János Egyetem	
Kar: Tanárképző Kar	
Tantárgy kódja: KMJ/MJdb/ SYX1/22	Tantárgy megnevezése: A magyar nyelv mondattana 1.
Az oktatási tevékenység típusa, terjedelme és módszere: Oktatás formája: Előadás / Szeminárium Oktatás javasolt terjedelme (tanórában): Hetente: 1 / 2 A tanulmányok ideje alatt: 13 / 26 Az oktatás módszere: bemutató	
Kreditszám: 4	
Tanulmányi időszak javasolt szemesztere / trimesztere: 4.	
Tanulmány szintje: I.	
Feltételtárgyak:	
A tantárgy teljesítésének feltételei: SZEMINÁRIUM: A hallgató a szemeszter folyamán megír két tesztet (15–15 pont): az elsőt a szorgalmi időszak felében, a másodikat a szorgalmi időszak utolsó hetében (a két teszt együtt 30 pont). Ezenkívül a hallgató interaktív referátumot abszolvál a szemeszterben, választott témából az egyszerű mondat tárgyköréből (20 pont). Indokolt esetben a hallgatónak lehetősége van az interaktív referátumot szemináriumi munkával helyettesíteni; tetszőleges témában az egyszerű mondat tárgyköréből. Ez utóbbit legkésőbb a szorgalmi időszak 10. hetéig be kell nyújtania. A szemináriumi munka 20 ponttal honorálható. Ahhoz, hogy a hallgató szóbeli vizsgát tehessen, meg kell szereznie azon pontok legalább 50%-át, amelyeket a szorgalmi időszak folyamán szerezhet meg (a. m. 25-öt az 50-ból). Ezt a pontmennyiséget a tesztekől és az interaktív referátumból (vagy a szemináriumi munkából) gyűjti be. ELŐADÁS: A hallgató elméleti ismeretei szóbeli vizsga formában értékelődnek. A szóbeli vizsga sikeres letételével a hallgató újabb 50 pontot szerezhet (a. m. az értékelés teljes pontszámának 50%-a). A tantárgy abszolválásával elérhető maximális pontszám 100 pont (2 x 15 pont a tesztekért, 20 pont az interaktív referátumért, 50 pont a szóbeli vizsgáért). Indokolt esetben a hallgatónak lehetősége van a szóbeli vizsgát írásbeli vizsgával helyettesíteni. Az írásbeli vizsga teljesítésével elérhető pontszám legfeljebb 50 pont. A szorgalmi időszak folyamán teljesítendő tesztek értékelési szempontjai: – a tantárgy kurrikuluma szerinti elméleti témakörök ismeretanyagának elsajátítása – készségek igazolása egyszerű mondatok elemzésében – az elméleti ismeretek applikálása A referátum értékelési szempontjai: 1. a referátum tartalma: témaválasztás, a referátum céljának adekvát kijelölése, a szakirodalommal való munka stb. (4 pont) 2. szóbeli és nonverbális megnyilvánulás: logikus, szisztematikus, világos magyarázat, a kifejezőmódban megnyilvánuló szakszerűség stb. (4 pont)	

3. az IKT-eszközök felhasználása: digitális prezentáció (szerkezet, kulcsszavak, képek stb.), a prezentáció interaktivitása stb. (4 pont)

4. a hallgatókkal való együttműködés (kérdések, kvíz, tesztek, feladatok stb.) (4 pont)

5. időkeret: 15–20 perc (4 pont)

A szemináriumi munka értékelési szempontjai:

1. formai elrendezés: arányos szerkezet, szaknyelv, szakszerűség a kifejezésmódban, helyesírás stb. (10 pont)

2. tartalmi rész: a téma aktualitása, a munka céljának adekvát meghatározása, a szakirodalommal való munka, szakszerű hivatkozásmód stb. (10 pont)

A szóbeli/írásbeli vizsga értékelési szempontjai:

elméleti ismeretek és készségek igazolása

Értékelési fokozat: A (100% – 90%), B (89%–80%), C (79%–70%), D (69%–60%), E (59%–50%), pod 50%: Fx. Az 50% alatt teljesítő hallgató nem kaphat a tárgy abszolválásáért kreditpontokat.

Oktatási eredmények:

A képzés eredményei:

Ismeretek:

A hallgató a tantárgy abszolválásával elméleti ismereteket szerez az egyszerű mondat tárgyköréből. Áttekintést kap az egyszerű mondat sajátosságairól mint kommunikációs és szerkezeti egységről (kommunéma, szerkesztmény), valamint a különféle mondat típusokról.

A megszerzett ismeretek a hallgató számára kiinduló elméleti alapot jelentenek az egyszerű mondatok elemzéséhez szükséges készségek megszerzéséhez.

Készségek:

– A hallgató képes elemezni a különféle típusú szószerkezeteket és egyszerű mondatokat, amelyek mint ismeretanyag az alap- és középiskola oktatási programjaiban és standardjaiban is szerepelnek.

– A hallgató képes a szószerkezetek és az egyszerű mondatok funkcióinak a kontextusban való értelmezésére.

– A hallgató képes a tanulók készségeinek fejlesztésére a szószerkezetek és az egyszerű mondatok értelmezésében és megszerkesztésében.

Kompetenciák:

– A hallgató társadalmilag elfogadott polgári attitűdökkel fog rendelkezni; ill. foglalkozása és a tanulók iránt pozitív viszonyulással.

– A hallgató képes akceptálni a társadalom szociokulturális és nyelvi sokszínűségét, ill. azokhoz pozitívan viszonyul.

– A hallgató képes megindokolni saját pedagógiai tevékenységét a mondattan 1 tárgy által szerzett ismeretei tanításában/alkalmazásában, valamint képes azokat átértékelni vagy konstruktív módon megvédeni.

– A hallgató kompetenssé válik azon tevékenységek szuverén megtervezésében, amelyek hozzájárulnak a hatékony és tudatos szóbeli, nonverbális és írásbeli kommunikációhoz, valamint a jövőbeli tanulóinak kritikus gondolkodásmódja kifejlődéséhez.

– A hallgató képes lesz tudományos kérdéseket önállóan megfogalmazni, azokat összefüggéseikben látva elemzően gondolkodni a meghatározott problémáról.

– A hallgató képessé válik a pedagógiai munka végzésére a képzésben részt vevő népesség sokszínűségére való tekintettel.

- A hallgató széles ismeretekkel fog rendelkezni azon egyének fejlődésének eltérő sajátosságairól, amely sajátosságok a tanulók egészségi vagy szociális hátrányából adódnak. Tudatában van a tehetséges tanulókkal való speciális bánásmódból adódó feladatoknak.
- A hallgató képes lesz az oktató-nevelő folyamat realizálásában az inkluzív oktatás feltételei mellett hatékonyan együttműködni a speciális pedagógusokkal, pszichológusokkal és egyéb szakemberekkel, ill. azok szakmai ajánlásai és határozatai szerint eljárni.
- A hallgató képes lesz követni és befogadni a mondattannal foglalkozó tudomány új tudományos ismereteit.
- A hallgatónak igénye lesz saját szakmai fejlődésének folytatására.

Tantárgy vázlata:

1. A mondat fogalma, meghatározása
2. Az egyszerű mondat elemzésének módszerei
3. A szintagma fogalma, a szintagmák felosztása
4. A mondattípusok felismertetése gyakorlatokkal.
5. Az állítmány és az állítmány fajtái. Az állítmányfajták felismertetése gyakorlatokkal
6. Az alany és fajtái. Az alany felismertetése gyakorlatokkal.
7. Az alany és állítmány viszonya
8. A tárgy mondatbeli szerepe, fajtái, felismertetésük gyakorlatokkal
9. A magyar határozók rendszere. A határozók fajtáinak felismertetése gyakorlatokkal
10. A jelző. A jelző fajtáinak felismertetése gyakorlatokkal
11. Az értelmező fogalma és felismertetése gyakorlatokkal.
12. A mondatelemzés elmélete és a mondatelemzés fajtái. Az egyszerű mondatok elemzésének tanítása

Szakirodalom:

- ADAMIKNÉ JÁSZÓ, A. (red.) 2004. A magyar nyelv könyve. Budapest: Trezor Kiadó. ISBN 9639088972
- ADAMIKNÉ JÁSZÓ, A. – HANGAY, Z. 1995. Nyelvi elemzések kézikönyve. Szeged: Mozaik Oktatási Stúdió. ISBN 963 697 013 0
- HANGAY, Z. 1993. Magyar nyelvészeti szöveggyűjtemény. Egységes jegyzet. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. ISBN 0011202
- KESZLER, B. (red.) 1993. A mai magyar nyelv. (Cikk- és tanulmánygyűjtemény) II. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.
- KIEFER, F. (red.) 2006. Magyar nyelv. Budapest: Akadémiai Kiadó. ISBN 963 05 8324 0
- RÁCZ, E. (red.) 1988. A mai magyar nyelv. Budapest: Tankönyvkiadó. ISBN 963 18 1520 x
- RÁCZ, E. – SZATHMÁRI, I. (red.) 1977. Tanulmányok a mai magyar nyelv mondattana köréből. Budapest: Tankönyvkiadó. ISBN 963 17 2588 X
- KESZLER, B. (red.) 2000. Magyar grammatika. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 461–554. ISBN 96319249998
- KESZLER, B. – LENGYEL, K. 2009. Magyar grammatikai gyakorlókönyv. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. ISBN 978-963-16-4695-5
- HEGEDŰS, R. 2019. Magyar nyelvtan. Formák, funkciók, összefüggések. Budapest: Tinta Könyvkiadó. ISBN 978-963-409-158-5
- IMRÉNYI, A. – KUGLER, N. – LADÁNYI, M. – MARKÓ, A. – TÁTRAI, Sz. – TOLCSVAI NAGY, G. 2017. Nyelvtan. Budapest: Osiris Kiadó. ISBN 978-963-276-291

A tantárgy teljesítéséhez szükséges nyelv:

magyar

Megjegyzések:					
Tantárgy értékelése Az értékelt hallgatók száma: 0					
A	B	C	D	E	FX
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Oktató: Szabolcs Simon, PhD., PaedDr. Tamás Török, PhD.					
Az utolsó módosítás dátuma: 22.06.2022					
Jóváhagyta: doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD.					

TANTÁRGYI ADATLAP

Egyetem: Selye János Egyetem	
Kar: Tanárképző Kar	
Tantárgy kódja: KMJ/MJdb/ SYX2/22	Tantárgy megnevezése: A magyar nyelv mondattana 2.
Az oktatási tevékenység típusa, terjedelme és módszere: Oktatás formája: Előadás / Szeminárium Oktatás javasolt terjedelme (tanórában): Hetente: 1 / 2 A tanulmányok ideje alatt: 13 / 26 Az oktatás módszere: bemutató	
Kreditszám: 4	
Tanulmányi időszak javasolt szemesztere / trimesztere: 5.	
Tanulmány szintje: I.	
Feltételtárgyak:	
A tantárgy teljesítésének feltételei: SZEMINÁRIUM: A hallgató a szemeszter folyamán megír két tesztet (15–15 pont): az elsőt a szorgalmi időszak felében, a másodikat a szorgalmi időszak utolsó hetében (a két teszt együtt 30 pont). Ezenkívül a hallgató interaktív referátumot abszolvál a szemeszterben, választott témából az összetett és a többszörösen összetett mondat tárgyköréből (20 pont). Indokolt esetben a hallgatónak lehetősége van az interaktív referátumot szemináriumi munkával helyettesíteni; tetszőleges témában a mondattan 2 tárgyköréből. Ez utóbbit legkésőbb a szorgalmi időszak 10. hetéig be kell nyújtania. A szemináriumi munka 20 ponttal honorálható. Ahhoz, hogy a hallgató szóbeli vizsgát tehessen, meg kell szereznie azon pontok legalább 50%-át, amelyeket a szorgalmi időszak folyamán szerezhet meg (a. m. 25-öt az 50-ból). Ezt a pontmennyiséget a tesztekéből és az interaktív referátumból (vagy a szemináriumi munkából) gyűjti be. ELŐADÁS: A hallgató elméleti ismeretei szóbeli vizsga formában értékelődnek. A szóbeli vizsga sikeres letételével a hallgató újabb 50 pontot szerezhet (a. m. az értékelés teljes pontszámának 50%-a). A tantárgy abszolválásával elérhető maximális pontszám 100 pont (2 x 15 pont a tesztekért, 20 pont az interaktív referátumért, 50 pont a szóbeli vizsgáért). Indokolt esetben a hallgatónak lehetősége van a szóbeli vizsgát írásbeli vizsgával helyettesíteni. Az írásbeli vizsga teljesítésével elérhető pontszám legfeljebb 50 pont. A szorgalmi időszak folyamán teljesítendő tesztek értékelési szempontjai: – a tantárgy kurrikuluma szerinti elméleti témakörök ismeretanyagának elsajátítása – készségek igazolása összetett mondatok és többszörösen összetett mondatok elemzésében – az elméleti ismeretek applikálása A referátum értékelési szempontjai: 1. a referátum tartalma: témaválasztás, a referátum célja, a szakirodalommal való munka stb. (4 pont)	

2. szóbeli és nonverbális megnyilvánulás: logikus, szisztematikus, világos magyarázat, a kifejezésmódban megnyilvánuló szakszerűség stb. (4 pont)
3. az IKT-eszközök felhasználása: digitális prezentáció (szerkezet, kulcsszavak, képek stb.), a prezentáció interaktivitása stb. (4 pont)
4. a hallgatókkal való együttműködés (kérdések, kvíz, tesztek, feladatok stb.) (4 pont)
5. időkeret: 15–20 perc (4 pont)

A szemináriumi munka értékelési szempontjai:

1. formai elrendezés: szerkezet, nyelv, szakszerűség a kifejezésmódban, helyesírás stb. (10 pont)
2. tartalmi rész: a téma aktualitása, a munka célja, a szakirodalommal való munka, szakszerű hivatkozásmód stb. (10 pont)

A szóbeli/írásbeli vizsga értékelési szempontjai:

elméleti ismeretek és készségek igazolása

Értékelési fokozat: A (100% – 90%), B (89%–80%), C (79%–70%), D (69%–60%), E (59%–50%), pod 50%: Fx. Az 50% alatt teljesítő hallgató nem kaphat a tárgy abszolválásáért kreditpontokat.

Oktatási eredmények:

Ismeretek:

A hallgató a tantárgy abszolválásával elméleti ismereteket szerez az összetett mondat tárgyköréből. Áttekintést kap az összetett mondat sajátosságairól mint viszonylag terjedelmes kommunikációs és szerkezeti egységről (kommunéma, szerkesztmény), valamint a különféle mondat típusokról.

A megszerzett ismeretek a hallgató számára kiinduló elméleti alapot jelentenek az összetett és többszörösen összetett mondatok elemzéséhez szükséges készségek megszerzéséhez.

Készségek:

- A hallgató képes elemezni a különféle típusú összetett mondatokat, amelyek mint ismeretanyag az alap- és középiskola oktatási programjaiban és standardjaiban is szerepelnek.
- A hallgató képes az összetett mondatok és a többszörösen összetett mondatok funkcióinak a kontextusban való értelmezésére.
- A hallgató képes a tanulók készségeinek fejlesztésére az összetett és a többszörösen összetett mondatok értelmezésében és megszerkesztésében.

Kompetenciák:

- A hallgató társadalmilag elfogadott polgári attitűdökkel fog rendelkezni; ill. foglalkozása és a tanulók iránt pozitív viszonyulással.
- A hallgató képes akceptálni a társadalom szociokulturális és nyelvi sokszínűségét, ill. azokhoz pozitívan viszonyul.
- A hallgató képes megindokolni saját pedagógiai tevékenységét a mondattan 2 által szerzett ismeretei tanításában/alkalmazásában, valamint képes azokat átértékelni vagy konstruktív módon megvédeni.
- A hallgató kompetenssé válik azon tevékenységek szuverén megtervezésében, amelyek hozzájárulnak a hatékony és tudatos szóbeli, nonverbális és írásbeli kommunikációhoz, valamint a jövőbeli tanulói kritikus gondolkodásmódja kifejlődéséhez.
- A hallgató képes lesz tudományos kérdéseket önállóan megfogalmazni, azokat összefüggéseikben látva elemzően gondolkodni a meghatározott problémáról.
- A hallgató képessé válik a pedagógiai munka végzésére a képzésben részt vevő népesség sokszínűségére való tekintettel.

- A hallgató széles ismeretekkel fog rendelkezni azon egyének fejlődésének eltérő sajátosságairól, amely sajátosságok a tanulók egészségi vagy szociális hátrányából adódnak. Tudatában van a tehetséges tanulókkal való speciális bánásmódból adódó feladatoknak.
- A hallgató képes lesz az oktató-nevelő folyamat realizálásában az inkluzív oktatás feltételei mellett hatékonyan együttműködni a speciális pedagógusokkal, pszichológusokkal és egyéb szakemberekkel, ill. azok szakmai ajánlásai és határozatai szerint eljárni.
- A hallgató képes lesz követni és befogadni a mondattannal foglalkozó tudomány új tudományos ismereteit.
- A hallgatónak igénye lesz saját szakmai fejlődésének folytatására.

Tantárgy vázlat:

1. Az összetett mondat és a többszörösen összetett mondat fogalma; fajtái szerkezetük szerint
2. Az alárendelő összetett mondatok
3. Nem bővítményt kifejtő mellékmondat. Az állítmányi mellékmondat
4. Kötött bővítményt kifejtő mellékmondatok. Az alanyi mellékmondat.
5. A tárgyi mellékmondat, a kötött határozói és a nem kötött (szabad) bővítményt kifejtő mellékmondatok. A jelzői mellékmondat
6. Szemantikai többlettartalmat hordozó mellékmondatok: a sajátos jelentéstartalmú mellékmondatok
7. A mellérendelő összetett mondatok
8. A kapcsolatos és az ellentétes mellérendelés
9. A választó és a következtető utótagú mellérendelés
10. A magyarázó utótagú mellérendelés
11. A többszörösen összetett mondatok. A periódus/körmondat. Az összetett és a többszörösen összetett mondatokkal kapcsolatos stilisztikai tudnivalók.
12. Az összetett és a többszörösen összetett mondatok elemzésének tanítása

Szakirodalom:

- ADAMIKNÉ JÁSZÓ, A. (red.) 2004. A magyar nyelv könyve. Budapest: Trezor Kiadó. ISBN 9639088972
- ADAMIKNÉ JÁSZÓ, A. – HANGAY, Z. 1995. Nyelvi elemzések kézikönyve. Szeged: Mozaik Oktatási Stúdió. ISBN 963 697 013 0
- HANGAY, Z. 1993. Magyar nyelvészeti szöveggyűjtemény. Egységes jegyzet. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. ISBN 0011202
- KESZLER, B. (red.) 1993. A mai magyar nyelv. (Cikk- és tanulmánygyűjtemény) II. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.
- KIEFER, F. (red.) 2006. Magyar nyelv. Budapest: Akadémiai Kiadó. ISBN 963 05 8324 0
- RÁCZ, E. (red.) 1988. A mai magyar nyelv. Budapest: Tankönyvkiadó. ISBN 963 18 1520 x
- RÁCZ, E. – SZATHMÁRI, I. (red.) 1977. Tanulmányok a mai magyar nyelv mondattana köréből. Budapest: Tankönyvkiadó. ISBN 963 17 2588 X
- KESZLER, B. (red.) 2000. Magyar grammatika. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 461–554. ISBN 96319249998
- KESZLER, B. – LENGYEL, K. 2009. Magyar grammatikai gyakorlókönyv. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. ISBN 978-963-16-4695-5
- HEGEDŰS, R. 2019. Magyar nyelvtan. Formák, funkciók, összefüggések. Budapest: Tinta Könyvkiadó. ISBN 978-963-409-158-5
- IMRÉNYI, A. – KUGLER, N. – LADÁNYI, M. – MARKÓ, A. – TÁTRAI, Sz. – TOLCSVAI NAGY, G. 2017. Nyelvtan. Budapest: Osiris Kiadó. ISBN 978-963-276-291

A tantárgy teljesítéséhez szükséges nyelv: magyar					
Megjegyzések:					
Tantárgy értékelése Az értékelt hallgatók száma: 0					
A	B	C	D	E	FX
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Oktató: Szabolcs Simon, PhD.					
Az utolsó módosítás dátuma: 22.06.2022					
Jóváhagyta: doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD.					

TANTÁRGYI ADATLAP

Egyetem: Selye János Egyetem	
Kar: Tanárképző Kar	
Tantárgy kódja: KMJ/MJdb/MOR/22	Tantárgy megnevezése: A magyar nyelv morfológiája
Az oktatási tevékenység típusa, terjedelme és módszere: Oktatás formája: Szeminárium Oktatás javasolt terjedelme (tanórában): Hetente: 3 A tanulmányok ideje alatt: 39 Az oktatás módszere: bemutató	
Kreditszám: 4	
Tanulmányi időszak javasolt szemesztere / trimesztere: 2.	
Tanulmány szintje: I.	
Feltételtárgyak:	
<p>A tantárgy teljesítésének feltételei: A hallgatói teljesítmény értékelésének módszerei (folyamatos értékelés): A hallgató a szemeszter során két zárthelyi dolgozatot ír (az elsőt a szorgalmi időszak közepén, a másodikat pedig annak utolsó hetében), mindkettőre legfeljebb 25 pontot kaphat, összesen tehát 50 pontot szerezhet. Mindkét zárthelyi dolgozat tartalmaz elméleti és gyakorlati jellegű feladatokat/kérdéseket a tantárgy tartalmának és a kiegészítő szakirodalomnak megfelelően. A hallgató terhelése: 4 kredit = kb. 100 óra (39 óra a tanórákon való részvételért; 36 óra a rendszeres felkészülésért az egyes tanórák tartalma és a szakirodalom alapján; 25 óra olyan kiegészítő tartalmak – szakmai cikkek és/vagy videók – áttanulmányozásáért, amelyek az adott témakörök meghatározott problémáival kapcsolatos munkát segítik elő). Értékelési skála: A (100%–90%), B (89%–80%), C (79%–70%), D (69%–60%), E (59%–50%), 50% alatt: Fx. Az 50%-ot nem teljesítő hallgató nem kapja meg a kreditszámot.</p>	
<p>Oktatási eredmények: Ismeretek: – A hallgató ismerni fogja a morfológia alapvető fogalmait, törvényszerűségeit, irányzatait, rokon területeit, nyelvtudományon belüli helyét és rövid történetét. – Ismerni fogja a szófajok osztályozását és a felosztással kapcsolatos problémákat a magyar nyelvben. – Ismerni fogja a szófajok megnevezését és jellemzőit. – Ismerni fogja a tő- és toldalékmorfémák fajtáinak, változatainak a megnevezését és jellemzőit. – Ismerni fogja a különböző szóalkotásmódokat. – Ismerni fogja a morfológia tanításának módszereit. – A megszerzett tudás lehetővé teszi számára, hogy betekintést nyerjen más nyelvészeti tudományágakba is. Képességek: – A hallgató az elsajátított ismeretek alapján meg fogja tudni határozni a morfológia helyét a nyelvi szintek kontextusában.</p>	

- A tanulmányai elvégzése után gyakorlótanár vezetése mellett képes lesz a morfológiából szerzett ismeretek alkalmazására a magyar nyelv és irodalom tanítása során.
- Rendelkezni fog azokkal a jártasságokkal, illetve eljárások és stratégiák ismeretével, amelyek szükségesek a szófajok és a morféma osztályozásához és jellemzőik azonosításához.

Kompetenciák:

- A hallgató meg fogja tudni fogalmazni a saját álláspontját, valamint hozzáállását az alaktannal és szófajttal kapcsolatos kérdésekhez, képes lesz azokat kritikusan felülvizsgálni és konstruktívan megvédeni.
- A tanulmányai elvégzése után gyakorlótanár vezetése mellett képes lesz elmagyarázni a tanulóknak az alaktan és szófajtan témakörével kapcsolatos tananyagot.
- Tudni fogja kezelni az oktatott populáció sokféleségének kontextusával összefüggő pedagógiai munka problematikáját (pl. nyelvjárássok, beszédhibák, nyelvi diszkrimináció).
- Lépést fog tudni tartani a morfológia aktuális fejlődésével, és képes lesz további szakmai fejlődésre is.

Tantárgy vázlata:

1. A morfológia jellemzői, alapvető fogalmai, irányzatai, története, társtudományai és nyelvtudományon belüli helye
2. A szófajok általános kérdései és rendszerük a magyar nyelvben (osztályozás és jellemzés). A szófajok felosztásának problematikája
3. Igék (jellemzés, jelentés, mondatbeli funkció, nyelvtani kategóriák, felosztás)
4. Főnevek (jellemzés, jelentés, mondatbeli funkció, nyelvtani kategóriák, felosztás)
5. Melléknevek és számnevek (jellemzés, jelentés, mondatbeli funkció, nyelvtani kategóriák, felosztás)
6. Névmások (jellemzés, jelentés, mondatbeli funkció, nyelvtani kategóriák, felosztás)
7. Határozószók és igenevek (jellemzés, jelentés, mondatbeli funkció, nyelvtani kategóriák, felosztás)
8. Viszonyszók és mondatszók (jellemzés, jelentés, mondatbeli funkció, nyelvtani kategóriák, felosztás)
9. Alaktani tipológia (alaki és jelentésbeli kritériumok). Nyelvtani alak, grammatikai jelentés, morféma
10. A morféma felosztása (a tö- és toldalékmorféma típusai, változatai, analitikus és szintetikus szóalakok)
11. A különböző szóalkotásmódok (képzés, elvonás, rövidülés, alak- és jelentés- hasadás, alá- és mellérendelő szóösszetételek stb.)
12. A szófajtan és alaktan oktatásának főbb kérdései

Szakirodalom:

- A. JÁSZÓ, A. 1994. A magyar nyelv könyve. Budapest: Trezor Kiadó. ISBN 963 9088 92 7
- KESZLER, B. 2000. Magyar grammatika. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. ISBN 9631958809
- KIEFER F., É. KISS K., SIPTÁR P. 1998. Új magyar nyelvtan. Budapest: Osiris Kiadó. ISBN 963 379 327 0
- KIEFER, F. 2003. A magyar nyelv kézikönyve. Budapest: Akadémiai Kiadó. ISBN 963 05 7985
- LŐRINCZ, G. 2013. Néhány főnévi szóalakvariáns-pár jelentéstani szempontú vizsgálata. In: Zborník medzinárodnej vedeckej konferencie UJS - 2013: "Nové výzvy vo vede a vo vzdelávaní"

Sekcie pedagogických a humanitných vied. Komárno: Univerzita J. Selyeho, s. 349-363. ISBN 978-80-8122-073-9.

– LŐRINCZ, G. 2016. Nyelvi variativitás a szlovákiai magyar nyelvváltozatokban. 1. vyd. Eger: Líceum, 246 s. ISBN 978-615-5621-27-7. ISSN 1787-9671.

– LŐRINCZ, J. 2015. Morfológia. Szófajtani és alaktani alapismeretek. Komárom: Selye János Egyetem Tanárképző Kar. ISBN 978-80-8122-131-6

– TOLCSVAI NAGY, G. 2017. Nyelvtan. Budapest: Osiris Kiadó. ISBN 978-963-276-291-3.

A tantárgy teljesítéséhez szükséges nyelv:

Megjegyzések:

Tantárgy értékelése

Az értékelt hallgatók száma: 0

A	B	C	D	E	FX
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Oktató: Mgr. Gábor Lőrincz, PhD.

Az utolsó módosítás dátuma: 22.06.2022

Jóváhagyta: doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD.

TANTÁRGYI ADATLAP

Egyetem: Selye János Egyetem	
Kar: Tanárképző Kar	
Tantárgy kódja: KMJ/MJdb/DMJ/22	Tantárgy megnevezése: A magyar nyelv története
Az oktatási tevékenység típusa, terjedelme és módszere: Oktatás formája: Szeminárium / Gyakorlat Oktatás javasolt terjedelme (tanórában): Hetente: 2 / 1 A tanulmányok ideje alatt: 26 / 13 Az oktatás módszere: bemutató	
Kreditszám: 2	
Tanulmányi időszak javasolt szemesztere / trimesztere: 6.	
Tanulmány szintje: I.	
Feltételtárgyak:	
<p>A tantárgy teljesítésének feltételei:</p> <p>A tantárgy sikeres teljesítésének általános feltételei: a hallgató aktív részvétele a szemináriumokon és gyakorlatokon, a hallgató részvétele a kiadott feladatokban és a szemináriumok és gyakorlatok során folytatott vitákban való részvétel, beszámoló készítése és benyújtása, valamint annak (szóbeli) bemutatása, a záróvizsga (írásbeli teszt) sikeres teljesítése. A félév során a hallgató a magyar nyelv történetének egy adott témakörében előadást tart (20 pont, azaz a teljes jegy 40%-a). A félév végén a hallgató írásbeli tesztet ír a kurzus gyakorlati részéből (30 pont, azaz a teljes jegy 60%-a). A teszt csak akkor fogadható el, ha a tanuló legalább 15 pontot ér el. Az előadás akkor lesz elfogadható (E), ha a hallgató legalább 10 pontot elér. A maximális pontszám 50 pont (20 pont a dolgozatért, 30 pont a tesztért).</p> <p>A referátum és a szóbeli előadás értékelési kritériumai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A referátum tartalma: témaválasztás, a referátum célja, a szakirodalommal való munka, következtetések levonása, kidolgozás stb. (10 pont) - verbális és nem verbális kifejezésmód: logikus és szisztematikus előadásmód, az előadásmód tisztasága, kifejezésmód, szemkontaktus stb. (5 pont). - vizuális, akusztikus, audiovizuális eszközök használata: digitális prezentáció (szerkezet, kulcsszavak, képek stb.), rövid felvételek, videók stb. (5 pont). <p>Értékelési skála: A (100%-90%), B (89%-80%), C (79%-70%), D (69%-60%), E (59%-50%), 50% alatt: Fx. Nem kaphat kreditet az a hallgató, aki nem éri el az 50%-ot.</p> <p>A hallgató teljes munkaterhe (2 kredit = 50 óra): gyakorlatokon és a szemináriumokon való részvétel (29 óra), beszámoló készítése és bemutatása (10 óra), az írásbeli vizsgára való felkészülés (11 óra).</p>	
Oktatási eredmények:	
<p>Ismeretek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A hallgató alapvető ismereteket szerez a magyar nyelv fejlődési szakaszairól. - A hallgató diakron szempontból szerez ismereteket a magyar nyelv nyelvi rendszeréről. - A hallgató megismerkedik a magyar nyelv folyamatos fejlődésével. - A hallgató megismeri a magyar nyelv történelmi, kulturális és társadalmi összefüggéseit. - A tanuló képes lesz különböző történelmi szövegek értelmezésére. 	

Készségek:

- Az elsajátított ismeretek alapján a hallgató képes lesz felismerni és elemezni a magyar nyelv történelmi összefüggéseit a szomszédos nyelvekkel való összehasonlításban.
- A diploma megszerzése után önálló tanár irányításával képes lesz arra, hogy a magyar nyelv történetéről szerzett ismereteket a magyar nyelv és irodalom tantárgy tanításában alkalmazza.
- A hallgató képes lesz a magyar nyelv keletkezése és története terén saját véleményét és attitűdjét megfogalmazni, kritikusan felülvizsgálni és konstruktívan megvédeni.

Kompetenciák:

- A hallgató társadalmilag elfogadott állampolgári attitűdöket alakít ki, pozitív hozzáállást tanúsít a szakmájával és a célcsoportjával szemben.
- A tanuló képes lesz pozitívan viszonyulni a társadalom szociokulturális és nyelvi sokszínűségéhez.
- A hallgató képes lesz saját véleményét és attitűdjeit megfogalmazni a magyar nyelv története terén, azokat kritikusan felülvizsgálni és konstruktívan megvédeni.
- Az érettségi után önálló tanár irányításával képes lesz arra, hogy a tanulóknak elmagyarázza a magyar nyelv történetét.
- Képes lesz kezelni a pedagógiai munka kérdéseit az oktatott populáció sokszínűségének összefüggésében.
- A hallgató képes lesz önállóan elmélyíteni a dialektológiával és a magyar nyelv fejlődésével kapcsolatos ismereteit.
- A hallgató képes lesz a történeti nyelvészet aktuális fejleményeivel való kapcsolattartásra és saját szakmai fejlődésének hatékony követésére.

Tantárgy vázlat:

1. Történeti nyelvészet, alapfogalmak és kutatási módszerek
2. A nyelvi jelenségek diakrónia és szinkronitása
3. Hipotézisek a magyar nyelv eredetéről
4. A magyar nyelv helye a finnugor nyelvcsaládban
5. A magyar nyelv finnugor vonásai
6. A magyar nyelv fejlődési szakaszai
7. A magyar nyelv fonológiai rendszerének változásai
8. A szókészlet, a szófajok és a morféimák fejlődése
9. A magyar és a török nyelv kapcsolata
10. A magyar és a szláv nyelvek kapcsolata
11. A legfontosabb nyelvi emlékek
12. A történeti nyelvészet alkalmazása a magyar nyelv oktatásában

Szakirodalom:

- BÁRCZI, G. – BENKŐ, L. – BERRÁR, J. 2002. A magyar nyelv története. Budapest: Tankönyvkiadó. ISBN 963 192 783 0
- BENKŐ, L. 1998. A történeti nyelvtudomány alapjai. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. ISBN 963 19 4380 1
- BYNON, T. 1997. Történeti nyelvészet. Budapest: Osiris. ISBN 963 379 306 8
- GOMBOCZ, Z. 1997. Jelentéstan és nyelvtörténet. Budapest: Akadémiai Kiadó. ISBN 963 05 7429 2
- KISS, J. – PUSZTAI, F. 2003. Magyar nyelvtörténet. Budapest: Osiris. ISBN 963 389 534 6
- MADAS, E. (ed.) 2009. "Látjátok feleim..." Magyar nyelvemlékek. A kezdetektől a 16.század elejéig. Budapest: OSzK. ISBN 978-963-200-571-3

A tantárgy teljesítéséhez szükséges nyelv: magyar					
Megjegyzések:					
Tantárgy értékelése Az értékelt hallgatók száma: 0					
A	B	C	D	E	FX
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Oktató: PaedDr. Tamás Török, PhD.					
Az utolsó módosítás dátuma: 22.06.2022					
Jóváhagyta: doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD.					

TANTÁRGYI ADATLAP

Egyetem: Selye János Egyetem	
Kar: Tanárképző Kar	
Tantárgy kódja: KMJ/MJdb/ MSL1/22	Tantárgy megnevezése: A magyar és a világirodalom története 1.
Az oktatási tevékenység típusa, terjedelme és módszere: Oktatás formája: Előadás / Szeminárium Oktatás javasolt terjedelme (tanórában): Hetente: 1 / 2 A tanulmányok ideje alatt: 13 / 26 Az oktatás módszere: bemutató	
Kreditszám: 5	
Tanulmányi időszak javasolt szemesztere / trimesztere: 3.	
Tanulmány szintje: I.	
Feltételtárgyak:	
A tantárgy teljesítésének feltételei: <p>A hallgató a szemeszter során két zárthelyi dolgozatot ír (az elsőt a szorgalmi időszak közepén, a másodikat pedig annak utolsó hetében), mindkettőre max. 15 pontot kaphat, összesen tehát 30 pontot szerezhet. A hallgató a szemeszter során interaktív kiselőadást tart egy előre meghatározott régi magyar irodalmi vagy világirodalmi témából (20 pont).</p> <p>Indokolt esetben lehetősége van az interaktív kiselőadást egy szabadon választott régi magyar irodalmi témakört bemutató szemináriumi dolgozattal helyettesíteni, ezt azonban legkésőbb a szemeszter 10. hetéig le kell adnia. A szemináriumi dolgozatért max. 20 pontot kaphat.</p> <p>A hallgató elméleti tudása szóbeli vizsga formájában kerül értékelésre. Ahhoz, hogy a hallgató részt vehessen a szóbeli vizsgán, a két zárthelyi dolgozatot és az interaktív kiselőadást/ szemináriumi dolgozatot összesen min. 25 pontra (50%) kell teljesítenie az addig megszerzhető 50-ből. A szóbeli/írásbeli vizsgán legfeljebb 50 pontot szerezhet, ami a teljes értékelés 50%-a. A maximális pontszám 100 (2 x 15 pont a zárthelyi dolgozatokért, 20 pont az interaktív kiselőadásért, 50 pont a szóbeli vizsgáért).</p> <p>Indokolt esetben a hallgatónak lehetősége van a szóbeli vizsgát írásbeli vizsgával helyettesíteni. Az írásbeli vizsgára max. 50 pontot szerezhet.</p> <p>A zárthelyi dolgozatok értékelésének szempontjai: az egyes témaköröknek a rendszeres felkészülés alapján történő elsajátítása kerül értékelésre, melyhez a szemináriumok anyagából és a szakirodalomból lehet támpontokat szerezni.</p> <p>Az interaktív kiselőadás értékelésének szempontjai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. a kiselőadás tartalma: témaválasztás, a szakirodalom áttekintése stb. (5 pont) 2. verbális és nonverbális kifejezőmód: logikus és érthető magyarázatok, megfelelő kifejezőmód, szemkontaktus stb. (5 pont) 3. vizuális, akusztikus, audiovizuális eszközök használata: digitális prezentáció (szerkezet, kulcsszavak, képek stb.), rövid hangfelvételek, videók stb. (5 pont) 4. az időkeret betartása: kb. 20-25 perc (5 pont) <p>A szemináriumi dolgozat értékelésének szempontjai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. formai szempontok: szerkezet, nyelvezet, helyesírás stb. (10 pont) 	

2. tartalmi szempontok: témaválasztás, a munka célja, a szakirodalom áttekintése stb. (10 pont)
A szóbeli/írásbeli vizsga értékelésének szempontjai: tartalmi szempontok kerülnek értékelésre, az elméleti ismeretek elsajátítása.

A hallgató terhelése:

5 kredit = kb. 125 óra (39 óra a tanórákon való részvétel; 31 óra a szakirodalom áttanulmányozása, 25 óra a felkészülés a zárthelyi dolgozatokra; 10 óra a felkészülés az interaktív kiselőadásra, 20 óra a felkészülés a szóbeli vizsgára).

Értékelési skála: A (100%–90%), B (89%–80%), C (79%–70%), D (69%–60%), E (59%–50%), 50% alatt: Fx. Az 50%-ot nem teljesítő hallgató nem kapja meg a kreditszámot.

Oktatási eredmények:

Ismeretek:

– A hallgató ismeretekkel fog rendelkezni a régi magyar irodalom fejlődéséről a kezdetektől a 18. századig, a legfontosabb irodalmi műfajokról (pl. legendák, krónikák, a szakrális költészet és próza műfajai stb.), a kor szociokulturális aspektusairól, az alapvető filológiai eljárásokról és a forráskritikáról.

– Ismerni fogja az irodalomtörténet alapfogalmait, képes lesz a korstílusok, művészi irányzatok (pl. humanizmus, reneszánsz, manierizmus, barokk stb.) megkülönböztetésére.

– Megismeri a régi magyar irodalom és a világirodalom adott korszakainak történetét, a magyar irodalom első nyelvemlékeit és korai irodalmi forrásait.

Képességek:

– A hallgató meg fogja tudni határozni a régi magyar irodalom helyét a világirodalom kontextusában.

– Képes lesz a régi magyar irodalomból és a világirodalomból elsajátított alapvető ismeretek alkalmazására a magyar nyelv és irodalom tantárgy oktatásban.

– Elsajátítja azokat az eljárásokat és stratégiákat, melyek segítségével képes lesz a régi magyar irodalmi művek elemzésére, illetve a magyar és világirodalmi művek összehasonlítására.

Kompetenciák:

– Meg fogja tudni fogalmazni a saját álláspontját, valamint hozzáállását a régi magyar irodalommal és világirodalommal kapcsolatos kérdésekhez, képes lesz azokat kritikusan felülvizsgálni és konstruktívan megvédeni.

– A tanulmányai elvégzése után gyakorlótanár vezetése mellett képes lesz elmagyarázni a tanulóknak a régi magyar irodalommal és a világirodalommal kapcsolatos tananyagot.

– Lépést fog tudni tartani a régi magyar irodalom kutatásának aktuális fejleményeivel, és képes lesz további szakmai fejlődésre is.

Tantárgy vázlat:

1. Bevezetés a régi magyar irodalom történetébe. Középkori irodalom. Krónikák és geszták.

2. Latin és magyar nyelvű szakrális irodalom. Középkori műfajok: legenda, prédikáció. Az első Biblia-fordítások. Szakrális költészet. Az első magyar nyelvű szövegemlékek.

3. A magyar költészet és a magyar nyelvű szépirodalom kezdetei (Ómagyar Mária-siralom, virágénekek, alkalmi költészet).

4. Humanizmus és reneszánsz. Janus Pannonius költészete európai kontextusban. A magyarországi neolatin költészet műfajai, a humanista próza és történetírás (Galeotto Marzio, Antonio Bonfini, Brodaries István, Oláh Miklós, Forgách Ferenc stb.).

5. A reformáció irodalma. Krónikás ének, bibliai história, széphistória.

6. A reneszánsz irodalom. Balassi Bálint munkássága. A manierizmus és Rimay János munkássága. Zsoltárfordítások (Szenci Molnár Albert).

7. Barokk irodalom: alapfogalmak (conchetto, meraviglia, propagandisztikus barokk stb.). A barokk irodalom szakrális regisztere. A barokk emblémairodalom, allegorizmus, műfajkontamináció.
8. A barokk irodalom heroikus regisztere. Zrínyi Miklós munkássága. A barokk eposz jellegzetességei. Zrínyi eposzának eszkatologikus, intertextuális, interdiszciplináris rétegei.
9. A barokk irodalom udvari és gáláns regisztere. Gyöngyösi István munkássága.
10. A szakrális és világi próza. Önéletírás, történetírás, széppróza, megtérési históriák, levelek.
11. A barokk dráma: szakrális dráma, szatirikus drámák, komédiák, mitológiai travesztiák, iskoladráma.
12. A rokokó irodalom. Alapfogalmak, jellegzetességek, műfajok. A rokokó költészet és prózairodalom. A regényirodalom kezdetei.

Szakirodalom:

- MADAS, E. 2009. „Látjátok feleim..“ A kezdetektől a 16. század elejéig: Magyar nyelvemlékek. Budapest: OSZK. ISBN 978-963-200-571-3
- KOVÁCS, S. I. 2003. Szöveggyűjtemény a régi magyar irodalomból I. Késő-renaisszánsz, manierizmus és kora-barokk. Budapest: Osiris. ISBN 9633894301
- KOVÁCS, S. I. 2003. Szöveggyűjtemény a régi magyar irodalomból II. Barokk és késő-barokk rokokó. Budapest: Osiris. ISBN 963 379 639 3
- SZEGEDY-MASZÁK, M. – JANKOVITS, L. – ORLOVSZKY, G. 2008. A magyar irodalom története I. A kezdetektől 1800-ig. Budapest: Gondolat. ISBN 978 963 693 007 3
- PÁL, J. 2012. Világirodalom. Budapest: Akadémiai. ISBN 976 963 05 8596 5
- CSEHY, Z. 2019. Bevezetés a régi magyar irodalom tanulmányozásába I. A középkortól a manierizmusig. Úvod do štúdia staršej maďarskej literatúry I. Od stredoveku k manierizmu. Bratislava: Združenie Alberta Szenci Molnára, Szenci Molnár Albert Egyesület, ISBN 978-80-971983-747. Dostupné na: https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/kmjf/Csehy_online_tankonyv1.pdf
- SZABÓ, A. 2005. Mezőváros, reformáció és irodalom (16-18. század). Budapest Universitas Kiadó. ISBN 963 9104 93 0
- SZABÓ, A. 2011. „Bizontalan helyeken búdosunk”: Szenci Molnár Albert a magyar és az európai szellemi életben. Dunaszerdahely – Komárom: Lilium Aurum – Selye János Egyetem Tanárképző Kar. ISBN 978-80-8062-433-0
- SZABÓ, A. 2012. A rejtőzködő bibliafordító: Károlyi Gáspár (Nagykároly, 1535 körül–Gönc, 1591. december vége). Budapest: Kálvin, 2012. ISBN 978 963 558 205 1
- PETRŐCZI, É. – SZABÓ, A. 2011. A zsoldár a régi magyar irodalomban: A Csurgón 2007. május 24-27-én tartott konferencia előadásai. Budapest: Károlyi Gáspár Református Egyetem - L' Harmattan. ISBN 978-963-236-483-4
- SZABÓ, A. 2004. A késő humanizmus irodalma Sárospatakon 1558-1598. Debrecen: Hernád. ISBN 9632145925
- POLGÁR, A. 2010. Ovidius redivivus: Kapitoly z dejín maďarského umeleckého prekladu. Bratislava: Kalligram. ISBN 978-80-8101-380-5
- POLGÁR, A. 2011. Ráfogások Ovidiusra: Fejezetek az antik költészet magyar fordítás- és hatástörténetéből. Bratislava: Kalligram. ISBN 978-80-8101-491-8
- POLGÁR, A. 2020. Poszeidón gyöngyszakállá: Görög-latin intertextusok nyomában, Janus Pannoniustól Weöres Sándorig. Bratislava: Kalligram. ISBN 978-80-8101-992-0

A tantárgy teljesítéséhez szükséges nyelv:

magyar

Megjegyzések:

Tantárgy értékelése					
Az értékelt hallgatók száma: 0					
A	B	C	D	E	FX
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Oktató: doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD., prof. Dr. András Szabó, DSc.					
Az utolsó módosítás dátuma: 22.06.2022					
Jóváhagyta: doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD.					

TANTÁRGYI ADATLAP

Egyetem: Selye János Egyetem	
Kar: Tanárképző Kar	
Tantárgy kódja: KMJ/MJdb/ MSL2/22	Tantárgy megnevezése: A magyar és a világirodalom története 2.
Az oktatási tevékenység típusa, terjedelme és módszere: Oktatás formája: Előadás / Szeminárium Oktatás javasolt terjedelme (tanórában): Hetente: 1 / 2 A tanulmányok ideje alatt: 13 / 26 Az oktatás módszere: bemutató	
Kreditszám: 5	
Tanulmányi időszak javasolt szemesztere / trimesztere: 4.	
Tanulmány szintje: I.	
Feltételtárgyak:	
A tantárgy teljesítésének feltételei: <p>A hallgató a szemeszter során két zárthelyi dolgozatot ír (az elsőt a szorgalmi időszak közepén, a másodikat pedig annak utolsó hetében), mindkettőre max. 15 pontot kaphat, összesen tehát 30 pontot szerezhet. A hallgató a szemeszter során interaktív kiselőadást tart egy előre meghatározott magyar irodalmi vagy világirodalmi témából a felvilágosodás és a romantika korszakához kötődően (20 pont).</p> <p>Indokolt esetben lehetősége van az interaktív kiselőadást egy szemináriumi dolgozattal helyettesíteni egy szabadon választott magyar irodalmi vagy világirodalmi témáról a felvilágosodás és a romantika korszakához kötődően, ezt azonban legkésőbb a szemeszter 10. hetéig le kell adnia. A szemináriumi dolgozatért max. 20 pontot kaphat.</p> <p>A hallgató elméleti tudása szóbeli vizsga formájában kerül értékelésre. Ahhoz, hogy a hallgató részt vehessen a szóbeli vizsgán, a két zárthelyi dolgozatot és az interaktív kiselőadást/ szemináriumi dolgozatot összesen min. 25 pontra (50%) kell teljesítenie az addig megszerzhető 50-ből. A szóbeli/írásbeli vizsgán legfeljebb 50 pontot szerezhet, ami a teljes értékelés 50%-a. A maximális pontszám 100 (2 x 15 pont a zárthelyi dolgozatokért, 20 pont az interaktív kiselőadásért, 50 pont a szóbeli vizsgáért).</p> <p>Indokolt esetben a hallgatónak lehetősége van a szóbeli vizsgát írásbeli vizsgával helyettesíteni. Az írásbeli vizsgára max. 50 pontot szerezhet.</p> <p>A zárthelyi dolgozatok értékelésének szempontjai: az egyes témaköröknek a rendszeres felkészülés alapján történő elsajátítása kerül értékelésre, melyhez a szemináriumok anyagából és a szakirodalomból lehet támpontokat szerezni.</p> <p>Az interaktív kiselőadás értékelésének szempontjai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. a kiselőadás tartalma: témaválasztás, a szakirodalom áttekintése stb. (5 pont) 2. verbális és nonverbális kifejezőmód: logikus és érthető magyarázatok, megfelelő kifejezőmód, szemkontaktus stb. (5 pont) 3. vizuális, akusztikus, audiovizuális eszközök használata: digitális prezentáció (szerkezet, kulcsszavak, képek stb.), rövid hangfelvételek, videók stb. (5 pont) 4. az időkeret betartása: kb. 20-25 perc (5 pont) 	

A szemináriumi dolgozat értékelésének szempontjai:

1. formai szempontok: szerkezet, nyelvezet, helyesírás stb. (10 pont)

2. tartalmi szempontok: témaválasztás, a munka célja, a szakirodalom áttekintése stb. (10 pont)

A szóbeli/írásbeli vizsga értékelésének szempontjai: tartalmi szempontok kerülnek értékelésre, az elméleti ismeretek elsajátítása.

A hallgató terhelése:

5 kredit = kb. 125 óra (39 óra a tanórákon való részvétel; 31 óra a szakirodalom

áttanulmányozása, 25 óra a felkészülés a zárthelyi dolgozatokra; 10 óra a felkészülés az interaktív kiselőadásra, 20 óra a felkészülés a szóbeli vizsgára).

Értékelési skála: A (100%–90%), B (89%–80%), C (79%–70%), D (69%–60%), E (59%–50%), 50% alatt: Fx. Az 50%-ot nem teljesítő hallgató nem kapja meg a kreditszámot.

Oktatási eredmények:

Ismeretek:

– A hallgató ismeretekkel fog rendelkezni a felvilágosodás és a romantika korszakának magyar és világirodalmáról, a legfontosabb irodalmi műfajokról, a kor szociokulturális aspektusairól, az alapvető filológiai eljárásokról és a forráskritikáról.

– A hallgató képes lesz a korstílusok, művészi irányzatok (pl. klasszicizmus, szentimentalizmus, romantika) megkülönböztetésére.

– Ismereteket fog szerezni a felvilágosodás és a romantika korszakának magyar és világirodalmáról, a magyar irodalom és a világirodalom kapcsolatáról.

Képességek:

– A hallgató meg fogja tudni határozni a felvilágosodás és a romantika magyar irodalmának helyét a világirodalom kontextusában.

– Képes lesz a felvilágosodás és a romantika korszakának magyar és világirodalmából elsajátított alapvető ismeretek alkalmazására a magyar nyelv és irodalom tantárgy oktatásban.

– Elsajátítja azokat az eljárásokat és stratégiákat, melyek segítségével képes lesz a klasszikus magyar irodalmi művek elemzésére, illetve a magyar és világirodalmi művek összehasonlítására.

Kompetenciák:

– A hallgató társadalmilag elfogadott polgári attitűddel, valamint pozitív hozzáállással fog rendelkezni hivatását és célcsoportját illetően.

– Meg fogja tudni fogalmazni a saját álláspontját, valamint hozzáállását a felvilágosodás és a romantika korszakának magyar és világirodalmával kapcsolatos kérdéseire, képes lesz azokat kritikusan felülvizsgálni és konstruktívan megvédeni.

– A tanulmányai elvégzése után gyakorlótanár vezetése mellett képes lesz elmagyarázni a tanulóknak a felvilágosodás és a romantika korszakának magyar és világirodalmával kapcsolatos tananyagot.

– Lépést fog tudni tartani a felvilágosodás és a romantika korszakának magyar és világirodalmával kapcsolatos kutatások aktuális fejleményeivel, és képes lesz további szakmai fejlődésre is.

Tantárgy vázlata:

1. A felvilágosodás korának irodalma. Az európai felvilágosodás hatása a magyar irodalomra. A francia felvilágosodás (Voltaire, Diderot, Rousseau). A felvilágosodás a magyar irodalomban. Bessenyei György és Batsányi János munkássága.

2. A klasszicizmus jellemző jegyei. A német klasszicista irodalom (Goethe, Schiller). A klasszicizmus a magyar irodalomban. Kazinczy F. és Berzsenyi D. munkássága.

3. A szentimentalizmus az európai irodalomban (Rousseau, Gessner). A szentimentalizmus a magyar irodalomban (Dayka Gábor, Ányos Pál, Kármán József, Kazinczy Ferenc).
4. Csokonai Vitéz Mihály költészete.
5. Magyar drámai irodalom a 18–19. században. Katona József munkássága.
6. A romantika az európai irodalomban. A német romantika legfontosabb képviselői (Heine, Hoffmann, Novalis, Hölderlin, Kleist). Az angol romantika (Coleridge, Byron, Shelley, Keats) legfontosabb képviselői. A francia és az orosz romantika (V. Hugo, Puskin).
7. A magyar romantika jellegzetességei. Kisfaludy Károly munkássága és hatása.
8. Széchenyi István, esszéi, naplói és útleírásai.
9. Kölcsey Ferenc költészete, prózai művei és műfordításai.
10. Vörösmarty Mihály lírája, epikus költészete és drámái.
11. Petőfi Sándor lírája és epikus költészete. Petőfi Sándor prózai művei, drámái, műfordításai.
12. A 19. század első felének prózai művei (Fáy András, Jósika Miklós, Eötvös József regényei).

Szakirodalom:

- PÁL, J. 2012. Világirodalom. Budapest: Akadémiai. ISBN 976 963 05 8596 5
- SZEGEDY-MASZÁK, M. – VERES, A. 2007. A magyar irodalom története II.: 1800-tól 1919-ig. Budapest: Gondolat. ISBN 978 963 693 008 0
- MORTIER, R. 1983. Az európai felvilágosodás fényei és árnyai. Budapest: Gondolat. - 407 s. - ISBN 963 281 232 8
- PINTÉR, M. Zs. 2014. Édes érzékenység. Tanulmányok Ányos Pálról. Budapest: Gondolat. ISBN 978-963-693-386-9.
- EGYED, E. 2014. Irodalomértelmezések a felvilágosodástól napjainkig. Kolozsvár: Egyetemi Műhely Kiadó. ISBN 978-606-8145-57-0
- HORVÁTH, K. 1997. A romantika értékrendszere. Budapest: Balassi, 1997. - 312 s. - ISBN 9635061528
- CZIFRA, M. – SZILÁGYI, M. 2014. Textológia - filológia - értelmezés: Klasszikus magyar irodalom. Debrecen: Debreceni Egyetemi Kiadó. ISBN 978 963 318 468 4
- MARGÓCSY, I. 2011. Petőfi-kísérletek: Tanulmányok Petőfi Sándor életművéről. Bratislava: Kalligram. ISBN 978-80-8101-481-9
- KULIN, F. – SZILÁGYI, M. 2011. Magyar költők - 19. század, I-II. Budapest: Kortárs Könyvkiadó. ISBN 978 963 9985 22 3
- SZILÁGYI, M. 2014. Ki vagyok én? Nem mondom meg...: Tanulmányok Petőfiről. Budapest: Petőfi Irodalmi Múzeum. ISBN 978-963-9401-97-6
- BALOGH, P. – LENGYEL, R. 2017. Római költők a 18-19. századi magyarországi irodalomban: Vergilius, Horatius, Ovidius. Budapest: MTA BTK ITIy. ISBN 978-615-5478-40-6
- POLGÁR, A. 2011. Ráfogások Ovidiusra: Fejezetek az antik költészet magyar fordítás- és hatástörténetéből. Bratislava: Kalligram. ISBN 978-80-8101-491-8
- POLGÁR, A. 2020. Poszeidón gyöngyszakála: Görög-latin intertextusok nyomában, Janus Pannoniustól Weöres Sándorig. Bratislava: Kalligram. ISBN 978-80-8101-992-0

A tantárgy teljesítéséhez szükséges nyelv:

magyar

Megjegyzések:

Tantárgy értékelése

Az értékelt hallgatók száma: 0

A	B	C	D	E	FX
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Oktató: doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD.					
Az utolsó módosítás dátuma: 22.06.2022					
Jóváhagyta: doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD.					

TANTÁRGYI ADATLAP

Egyetem: Selye János Egyetem	
Kar: Tanárképző Kar	
Tantárgy kódja: KMJ/MJdb/ MSL3/22	Tantárgy megnevezése: A magyar és a világirodalom története 3.
Az oktatási tevékenység típusa, terjedelme és módszere: Oktatás formája: Előadás / Szeminárium Oktatás javasolt terjedelme (tanórában): Hetente: 1 / 2 A tanulmányok ideje alatt: 13 / 26 Az oktatás módszere: bemutató	
Kreditszám: 5	
Tanulmányi időszak javasolt szemesztere / trimesztere: 5.	
Tanulmány szintje: I.	
Feltételtárgyak:	
A tantárgy teljesítésének feltételei: A hallgató végső értékelése (100 pont/%) a félév során elvégzett különféle tevékenységek eredményeiből tevődik össze. A hallgatók a félév elején az oktatóval közösen dolgozzák ki a tantárgy sikeres teljesítésének kereteit. A tantárgy teljesítéséhez szükséges lehetséges modulok: - A hallgató a félév során interaktív előadást tart egy választott témából. Az értékelési kritériumai: - Jártasság, - Interaktivitás, - Csoportos interakció, - Formai űrlapkövetelmények. A félév 13. hetének végére a hallgató bead egy írásbeli dolgozatot, amely egy szabadon választott témát dolgoz fel a modern irodalom területéről. Az értékelési kritériumai: - Jártasság, szakirodalommal való munka, - Nyelvi, helyesírási és formai követelmények. A vizsgaidőszakban a hallgató szóbeli vagy írásbeli vizsgán vesz részt, amelyen számot ad a tárgyhoz kapcsolódó ismereteiről, készségeiről, attitűdjeiről, önállóságáról és felelősségéről. Teljes hallgatói munkaterhelés: 5 kredit = 125 óra (kontaktoktatás: 39 óra, irodalomtanulás: 31 óra, szóbeli beszámolóra való felkészülés: 20 óra, vizsgára való felkészülés: 35 óra). Értékelési skála: A (100%-90%), B (89%-80%), C (79%-70%), D (69%-60%), E (59%-50%), pod 50%: Fx. Nem kap kreditet az a hallgató, aki nem éri el az 50%-ot.	
Oktatási eredmények: Ismeretek: - A hallgató alapos ismeretekkel rendelkezik a 19. század végi és a 20. század eleji magyar és világirodalom irányzatairól és főbb fejleményeiről. -A hallgató alapos ismeretekkel rendelkezik a kor leghíresebb szerzőinek életművéről.	

-A hallgató ismereteket szerez a 19. század második felének és a 20. század első fele magyar és világirodalom tanításának pedagógiai szempontjairól.

Készségek:

- A hallgató a megszerzett ismeretek alapján képes lesz a 19. és 20. századi magyar irodalomtörténeti folyamatokat a világirodalmi kontextusban elhelyezni.

- A diploma megszerzése után a hallgató képes lesz arra, hogy a magyar és a világirodalom története terén megszerzett ismereteket a magyar nyelv és irodalom tantárgy oktatásában alkalmazza.

- A hallgató elsajátítja a korszak magyar irodalmi műveinek elemzésében, valamint a magyar és a világirodalom műveinek összehasonlításában alkalmazott eljárásokat, készségeket és stratégiákat.

Kompetenciák:

- A hallgató pozitív attitűdöt alakít ki a 19. és 20. századi magyar és a világirodalom kérdései iránt, és törekszik azok minél jobb megértésére.

- A hallgató képes lesz saját véleményyt és álláspontot megfogalmazni a magyar és a világirodalom történetéről, és képes lesz azt kritikusan felülvizsgálni és konstruktívan megvédeni.

-A hallgató képes lesz a magyar irodalom aktuális fejleményeivel való kapcsolattartásra és saját szakmai fejlődésének előmozdítására.

Tantárgy vázlat:

1. A realizmus legfőbb képviselői a világirodalomban: Flaubert, Dosztojevszkij, Lev Tolsztoj és mások

2. Jókai Mór és Mikszáth Kálmán prózai művei

3. Madách Imre: Az ember tragédiája

4. Modern költészet: Baudelaire, Whitman, Rilke és mások

5. Arany János életműve és a magyar líra átalakulása a 19. század végén

6. Modern regény: Proust, Woolf, Thomas Mann, Joyce, Kafka

7. Ady Endre költészete

8. A Nyugat folyóirat jelentősége

9. Magyar költészet a 20. század elején (Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, Füst Milán és mások)

10. Magyar próza a 20. század elején (Móricz Zsigmond, Kosztolányi Dezső, Krúdy Gyula, Karinthy Frigyes, Szerb Antal és mások)

11. Avantgárd a világirodalomban

12. Az avantgárd kezdetei a magyar irodalomban (Kassák Lajos)

Szakirodalom:

– H. NAGY, P. 2003. Ady-kollázs. Bratislava: Kalligram. ISBN 80-7149-536-0

– L. ERDÉLYI, M. – KESERŰ, J. – H. NAGY, P. 2008. Lírai versek a magyar irodalomból II. Szöveggyűjtemény. Komárno: SJE. ISBN 9788089234400

– KESERŰ, J. 2014. Teatralitás Krúdy Gyula Napraforgó c. regényében. In: Születésnap kalandok: A Krúdy Gyula születésének 135. évfordulója alkalmából rendezett konferencia szerkesztett előadásai. - Budapest: Magyar Irodalomtörténeti Társaság, 2014. ISBN 978-963-89580-2-0, P. 167-174

– H. NAGY, P. 2015. Öt modern költő. Komárno: Univerzita J. Selyeho, 2015. ISBN 978-80-8122-135-4

– SZABOLCSI, M. 1966. A magyar irodalom története. Budapest: Akadémiai Kiadó. ISBN 0000467

– VARGA, J. 1970. Adytól máig. Budapest: Szépirodalmi Könyvkiadó.

– PÁL, J. 2008. Világirodalom. Budapest: Akadémiai Kiadó. ISBN 976 963 05 8596

– SZERDAHELYI, I. 1992. Világirodalmi lexikon. Budapest: Akadémiai Kiadó. ISBN 9630564165
– SZERB, A. 1980. A világirodalom története. Budapest: Magvető Kiadó. ISBN 963 14 1568 6

A tantárgy teljesítéséhez szükséges nyelv:

magyar

Megjegyzések:

Tantárgy értékelése

Az értékelt hallgatók száma: 0

A	B	C	D	E	FX
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Oktató: Dr. habil. PaedDr. József Keserű, PhD., Péter Nagy, PhD.

Az utolsó módosítás dátuma: 22.06.2022

Jóváhagyta: doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD.

TANTÁRGYI ADATLAP

Egyetem: Selye János Egyetem	
Kar: Tanárképző Kar	
Tantárgy kódja: KMJ/MJdb/ MSL4/22	Tantárgy megnevezése: A magyar és a világirodalom története 4.
Az oktatási tevékenység típusa, terjedelme és módszere: Oktatás formája: Előadás / Szeminárium Oktatás javasolt terjedelme (tanórában): Hetente: 1 / 2 A tanulmányok ideje alatt: 13 / 26 Az oktatás módszere: bemutató	
Kreditszám: 3	
Tanulmányi időszak javasolt szemesztere / trimesztere: 6.	
Tanulmány szintje: I.	
Feltételtárgyak:	
A tantárgy teljesítésének feltételei: A hallgató a félév során interaktív előadást tart, amelynek középpontjában ben egy szabadon választott téma áll. Az értékelés kritériumai: A dolgozat tartalma: a választott téma korrekt és naprakész feldolgozása, szakirodalommal való munka stb. verbális és nem verbális kifejezésmód: tényszerű és terminológiai helyesség, a téma szakmai kezelése, kifejezésmód, szemkontaktus stb. vizuális, akusztikus, audiovizuális eszközök használata: digitális prezentáció (szerkezet, kulcsszavak, képek stb.), rövid felvételek, videók stb. interaktivitás és csoportmunka A vizsgaidőszakban a hallgató szóbeli vagy írásbeli vizsgán vesz részt, amelyen számot ad a témával kapcsolatos ismereteiről, készségeiről, attitűdjeiről, önállóságáról és felelősségéről. Teljes hallgatói munkaterhelés: - atanórán való rendszeres részvétel - 39 óra - rendszeres felkészülés az egyes tanórákra - 16 óra - felkészülés a vizsgára - 20 óra Értékelési skála: A (100%-90%), B (89%-80%), C (79%-70%), D (69%-60%), E (59%-50%), pod 50%: Fx. Nem kap kreditet az a hallgató, aki nem éri el az 50%-ot.	
Oktatási eredmények: Ismeretek: - A hallgató alapos ismeretekkel rendelkezik a 20. századi magyar és világirodalom irányzatairól és főbb fejleményeiről. -A hallgató alapos ismeretekkel rendelkezik a kor leghíresebb szerzőinek életművéről. -A hallgató ismereteket szerez a 20. századi magyar és világirodalom tanításának pedagógiai szempontjairól. Készségek:	

- A hallgató a megszerzett ismeretek alapján képes lesz a 20. századi magyar irodalomtörténet helyét a világirodalom kontextusában elhelyezni.
- A diploma megszerzése után a hallgató képes lesz arra, hogy a magyar és a világirodalom története terén megszerzett ismereteket a magyar nyelv és irodalom tantárgy oktatásában alkalmazza.

Kompetenciák:

- A hallgató pozitív attitűdöt alakít ki a 20. századi magyar és világirodalom kérdései iránt, és törekszik azok minél jobb megértésére.
- A hallgató képes lesz arra, hogy a tanulóknak elmagyarázza a 20. századi magyar és világirodalom főbb kérdéseit.
- A hallgató képes lesz a magyar irodalom aktuális fejleményeivel való kapcsolattartásra és saját szakmai fejlődésének hatékony előmozdítására.

Tantárgy vázlat:

1. A modernség második hulláma a magyar irodalomban (József Attila, Szabó Lőrinc).
2. A posztmodern előfutárai a világirodalomban (J. L. Borges, J. Cortázar, S. Beckett, I. Calvino, K. Vonnegut, V. Nabokov).
3. Műfajok és irányzatok a magyar irodalomban 1945 és 1948 között
4. A főbb lírai irányzatok 1945 után:
  - A, Vallomás és a "kollektív" személyiség (Illyés Gyula, Nagy László, Juhász Ferenc)
  - B, Tárgyiasság és hermetizmus (Pilinszky János, Nemes Nagy Ágnes, Weöres Sándor)
5. Az epika 1945 utáni főbb fejlődési tendenciái (Németh László, Déry Tibor, Ottlik Géza)
6. Új tendenciák a magyar lírában 1968 után (Tandori Dezső, Oravecz Imre, Petri György)
7. Irányok az epikában 1960/70 után (Mészöly Miklós, Kertész Imre, Nádas Péter, Esterházy Péter)
8. Mágikus realizmus a világirodalomban (G. García Márquez, S. Rushdie, A. Carter)
9. A líra főbb képviselői a 20. századi világirodalomban
10. Az epika főbb képviselői a 20. századi világirodalomban
11. Populáris irodalom a 20. században
12. Posztmodern és minimalizmus (Milorad Pavic, Thomas Pynchon, Umberto Eco, John Barth)

Szakirodalom:

- PÁL, J. 2012. Világirodalom. Budapest: Akadémiai. ISBN 976 963 05 8596 5
- MOLNÁR, G. T. 2005. Világirodalom a modernség után. Budapest. Hatágú Síp Alapítvány, ISBN 963 7615 43 1
- SZERB, A. 1980. A világirodalom története. Budapest: Magvető Kiadó. ISBN 963 14 1568 6
- KRISTÓ NAGY, A. 1993. A világirodalom története II.. Budapest: Trezor Kiadó. ISBN 9637685294
- KULCSÁR SZABÓ, E. 2010. Megkülönböztetések: Médium és jelentés az irodalmi modernségben. Budapest: Akadémiai. ISBN 978 963 05 8789 1
- KESERŰ, J. 2009. Mindez így: Tanulmányok, kritikák 1999–2009. Dunaszerdahely: NAP Kiadó. ISBN 978-80-8104-018-4
- KESERŰ, J. 2011. Az össze nem függő parkok. Dunaszerdahely: NAP Kiadó. ISBN 978 80 8104 038 2
- H. NAGY, P. Költészet és szövegköziség: Verstechnológiai paradigmaváltás a 20. század végi magyar lírában. Komárno: Univerzita J. Selyeho. ISBN 978-80-8122-386-0.

A tantárgy teljesítéséhez szükséges nyelv:

magyar

Megjegyzések:					
Tantárgy értékelése Az értékelt hallgatók száma: 0					
A	B	C	D	E	FX
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Oktató: Dr. habil. PaedDr. József Keserű, PhD., Péter Nagy, PhD.					
Az utolsó módosítás dátuma: 22.06.2022					
Jóváhagyta: doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD.					

TANTÁRGYI ADATLAP

Egyetem: Selye János Egyetem	
Kar: Tanárképző Kar	
Tantárgy kódja: KMJ/MJdb/ÚŠJ/22	Tantárgy megnevezése: Bevezetés a nyelvtudományba
Az oktatási tevékenység típusa, terjedelme és módszere: Oktatás formája: Szeminárium Oktatás javasolt terjedelme (tanórában): Hetente: 2 A tanulmányok ideje alatt: 26 Az oktatás módszere: bemutató	
Kreditszám: 3	
Tanulmányi időszak javasolt szemesztere / trimesztere: 1.	
Tanulmány szintje: I.	
Feltéltárgyak:	
<p>A tantárgy teljesítésének feltételei: A hallgatói teljesítmény értékelésének módszerei (folyamatos értékelés): A hallgató a szemeszter során két zárthelyi dolgozatot ír (az elsőt a szorgalmi időszak közepén, a másodikat pedig annak utolsó hetén), mindkettőre max. 20 pontot kaphat, összesen tehát 40 pontot szerezhet. Mindkét zárthelyi dolgozat tartalmaz elméleti és gyakorlati jellegű feladatokat/ kérdéseket a tantárgy tartalmának és a kiegészítő szakirodalomnak megfelelően. A hallgató terhelése: 3 kredit = kb. 75 óra (26 óra a tanórákon való részvételért; 24 óra a rendszeres felkészülésért az egyes tanórák tartalma és a szakirodalom alapján; 25 óra olyan kiegészítő tartalmak – szakmai cikkek és/vagy videók – áttanulmányozásáért, amelyek az adott témakörök meghatározott problémáival kapcsolatos munkát segítik elő). Értékelési skála: A (100%–90%), B (89%–80%), C (79%–70%), D (69%–60%), E (59%–50%), 50% alatt: Fx. Az 50%-ot nem teljesítő hallgató nem kapja meg a kreditszámot.</p>	
<p>Oktatási eredmények: Ismeretek: – A hallgató összefüggő, érvelésre alkalmas ismeretekkel fog rendelkezni a nyelvről, annak törvényszerűségeiről, működésének módjáról és feltételeiről, valamint a más nyelvekhez való viszonyáról. – Meg fogja tudni nevezni az állati kommunikáció és az emberi nyelv közötti eltéréseket. – Ismerni fogja a fontosabb kommunikációs modelleket és a nyelvi funkciókat. – Ismerni fogja a nyelv születésével kapcsolatos fontosabb elméleteket. – Fogja tudni jellemezni a nyelv és a gondolkodás kapcsolatát. – Ismerni fogja a nyelvek csoportosítását genetikai, tipológiai és areális jellemzőik alapján. – Ismerni fogja a nyelvtudomány rövid történetét. – Fogja tudni röviden jellemezni a nyelvtudomány újabb irányzatait. Képességek: – A hallgató meg fogja tudni határozni a nyelvtudomány helyét a tudományok rendszerében. – Képes lesz meghatározni a magyar nyelv helyét a világ nyelveinek kontextusában. – Képes lesz a nyelvészeti kutatás tárgyának és céljának önálló és hatékony megfogalmazására.</p>	

- Képes lesz az alapvető nyelvészeti ismeretek és terminusok oktatásban való alkalmazására.
- Képes lesz az alapismeretek és fontosabb terminusok alkalmazására a szemináriumi és záródolgozatokban.
- Képes lesz az elsajátított nyelvészeti ismereteket konkrét nyelvi példákon is alkalmazni.

Kompetenciák:

- Pozitívan fog hozzáállni a társadalom szociokulturális és nyelvi sokféleségéhez.
- Meg fogja tudni fogalmazni a saját álláspontját, valamint hozzáállását a nyelvészettel kapcsolatos kérdésekhez, képes lesz azokat kritikusan felülvizsgálni és konstruktívan megvédeni.
- A tanulmányai elvégzése után gyakorlótanár vezetése mellett képes lesz elmagyarázni a tanulóknak a nyelvészettel kapcsolatos tananyagot.
- Tudni fogja kezelni az oktatott populáció sokféleségének kontextusával összefüggő pedagógiai munka problematikáját.
- Lépést fog tudni tartani a nyelvtudomány aktuális fejlődésével, és képes lesz további szakmai fejlődésre is.

Tantárgy vázlat:

1. A nyelvtudomány fogalma, tárgya, területei, kutatásának módszerei, a nyelv mint jelrendszer, nyelvi szintek
2. A nyelv születése (elméletek), a nyelv és a gondolkodás kapcsolata, nyelvi funkciók (kommunikációs modellek)
3. Állati kommunikáció, emberi nyelv
4. A nyelvtudomány története I. (ókor)
5. A nyelvtudomány története II. (középkor)
6. A nyelvtudomány története III. (újkor)
7. A nyelvek csoportosítása genetikai, tipológiai, areális jellemzőik alapján
8. Ferdinand de Saussure (langue, parole, langage, szinkrónia, diakrónia, nyelvi jel, szintagmatikus és paradigmikus viszonyok stb.)
9. Nyelvészeti strukturalizmus (prágai iskola, dán iskola, amerikai deskriptív nyelvészet stb.)
10. Generatív grammatika (kompetencia, performancia, transzformáció, mélystruktúra, felszíni struktúra, univerzális nyelvtan stb.)
11. A nyelvtudomány újabb irányzatai (szociolingvisztika, pragmatika, pszicholingvisztika stb.)
12. A magyar nyelv a világ nyelvei között

Szakirodalom:

- A. JÁSZÓ, A. 1994. A magyar nyelv könyve. Budapest: Trezor Kiadó. ISBN 963 9088 92 7
- BALÁZS, G. (ed.) 2011. Nyelvészetről mindenkinek. 77 nyelvészeti összefoglaló. Budapest: Inter. ISBN 978-963-89240-0-1
- CRYSTAL, D. 2003. A nyelv enciklopédiája. Budapest: Akadémiai Kiadó. ISBN 963 379 211 8
- FODOR, I. 2001. Mire jó a nyelvtudomány? Budapest: Balassi Kiadó. ISBN 9635064098
- KÁLMÁN, L. – TRÓN, V. 2007. Bevezetés a nyelvtudományba. Budapest: Tinta Könyvkiadó. ISBN 978-963-7094-65-1
- KÓNYA, I. 2006. Bevezetés a nyelvtudományba. Komárno: Selye János Egyetem. ISBN 8089234038
- MÁTÉ, J. 1997. A 19. századi nyelvtudomány rövid története: Elméletek, irányzatok és módszerek I. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1997. ISBN 963-18-7650-0

- MÁTÉ, J. 1998. Elméletek, irányzatok és módszerek II. A 20. századi nyelvtudomány történetének főbb elméletei és irányzatai. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. ISBN 963 18 8342 6
- NÁDASDY, Á. 2020. Milyen nyelv a magyar? Budapest: Corvina. ISBN: 978 963 13 6643 3
- KENESEI, I. 2004. A nyelv és a nyelvek. Budapest: Akadémiai Kiadó. ISBN 9630579596
- SÁNDOR, K. 2014. Határtalan nyelv. Bicske: SZAK Kiadó Kft. ISBN 978-963-9863-37-8
- SAUSSURE, F. 1967. Bevezetés az általános nyelvészetbe. Budapest: Gondolat. ISBN 0007991
- TELEGDI, Zs. 1984. Bevezetés az általános nyelvészetbe. Budapest: Tankönyvkiadó. ISBN 963 17 7452

A tantárgy teljesítéséhez szükséges nyelv:
magyar

Megjegyzések:

Tantárgy értékelése

Az értékelt hallgatók száma: 0

A	B	C	D	E	FX
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Oktató: Mgr. Vojtech Istók, PhD.

Az utolsó módosítás dátuma: 22.06.2022

Jóváhagyta: doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD.

TANTÁRGYI ADATLAP

Egyetem: Selye János Egyetem	
Kar: Tanárképző Kar	
Tantárgy kódja: KMJ/MJdb/ÚSL/22	Tantárgy megnevezése: Bevezetés a világirodalomba
Az oktatási tevékenység típusa, terjedelme és módszere: Oktatás formája: Szeminárium Oktatás javasolt terjedelme (tanórában): Hetente: 2 A tanulmányok ideje alatt: 26 Az oktatás módszere: bemutató	
Kreditszám: 3	
Tanulmányi időszak javasolt szemesztere / trimesztere: 1.	
Tanulmány szintje: I.	
Feltételtárgyak:	
<p>A tantárgy teljesítésének feltételei:</p> <p>A hallgató a szemeszter során interaktív kiselőadást tart egy előre meghatározott világirodalmi témáról (20 pont, a teljes értékelés 40%-a). A szemeszter végén egy zárthelyi dolgozatot ír a tantárgy gyakorlati részéből (30 pont, a teljes értékelés 60%-a). A tesztből min. 15 pontot kell elérni. Az interaktív kiselőadásból min. 10 pontot kell szerezni. A maximálisan elérhető pontszám 50 (20 pont az interaktív kiselőadásért, 30 pont a zárthelyi dolgozatért).</p> <p>A zárthelyi dolgozatok értékelésének szempontjai: a szemináriumokon elsajátított tananyag gyakorlati használata kerül értékelésre (az antik irodalom egyes műfajainak jellegzetességei, görög és latin költői művek értelmezése, a görög színház jellegzetességei, a történetírás és a szónoki művészet jellegzetességei, az antik és a középkori irodalom viszonya stb.).</p> <p>Az interaktív kiselőadás értékelésének szempontjai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. a kiselőadás tartalma: témaválasztás, a szakirodalom áttekintése stb. (5 pont) 2. verbális és nonverbális kifejezőmód: logikus és érthető magyarázatok, megfelelő kifejezőmód, szemkontaktus stb. (5 pont) 3. vizuális, akusztikus, audiovizuális eszközök használata: digitális prezentáció (szerkezet, kulcsszavak, képek stb.), rövid hangfelvételek, videók stb. (5 pont) 4. az időkeret betartása: kb. 20-25 perc (5 pont) <p>A szemináriumi dolgozat értékelésének szempontjai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. formai szempontok: szerkezet, nyelvezet, helyesírás stb. (10 pont) 2. tartalmi szempontok: témaválasztás, a munka célja, a szakirodalom áttekintése stb. (10 pont) <p>A hallgató terhelése: 3 kredit = kb. 75 óra (26 óra a tanórákon való részvétel; 29 óra a szakirodalom áttanulmányozása, 10 óra a felkészülés az interaktív kiselőadásra, 10 óra a felkészülés a zárthelyi dolgozatra).</p> <p>Értékelési skála: A (100%–90%), B (89%–80%), C (79%–70%), D (69%–60%), E (59%–50%), 50% alatt: Fx. Az 50%-ot nem teljesítő hallgató nem kapja meg a kreditszámot.</p>	
Oktatási eredmények:	
<p>Ismeretek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A hallgató ismeretekkel fog rendelkezni az antik irodalom jellegzetességeiről. – Ismerni fogja az antik irodalomtörténet alapfogalmait. 	

- Meg fogja tudni különböztetni az egyes műfajok tipikus jegyeit.
  - Megismeri a görög és latin irodalom történetének legfontosabb elemeit és a korszak szociokulturális aspektusait.
- Képességek:**
- A hallgató képes lesz arra, hogy a világirodalom történetéből megszerzett ismereteket a műelemzések során hasznosítsa.
  - Tanulmányai elvégzése után képes lesz az antik irodalomból elsajátított alapvető ismeretek alkalmazására a magyar nyelv és irodalom tantárgy oktatásban.
  - Elsajátítja azokat az eljárásokat és stratégiákat, melyek segítségével képes lesz irodalmi művek elemzésére.
- Kompetenciák:**
- Meg fogja tudni fogalmazni a saját álláspontját, valamint hozzáállását a világirodalommal kapcsolatos kérdésekhez, képes lesz azokat kritikusan felülvizsgálni és konstruktívan megvédeni.
  - A tanulmányai elvégzése után képes lesz elmagyarázni a tanulóknak a görög és római irodalommal kapcsolatos tananyagot, és önállóan fog tudni műveket elemezni.
  - Lépést fog tudni tartani az antik irodalom magyar fordításainak aktuális fejleményeivel.

Tantárgy vázlat:

A tantárgy vázlat:

1. Az európai irodalom kezdetei. A görög irodalom és az elő-ázsiai irodalmak kapcsolata.
2. Homérosz és a homéroszi költészet.
3. Az eposz az antik irodalomban. Hésziodosz, Vergilius és Apolloniosz Rhodiosz.
4. A görög líra és kardal. Szapphó, Alkaios, Anakreón, Pindaros. Anakreóni dalok. Epigrammák a Görög Antológiából.
5. Az eklóga a görög és római irodalomban. Theokritosz és Vergilius. A római elégia (Tibullus, Propertius, Ovidius).
6. A görög színház jellegzetességei. Szophoklész, Euripidész, Aiszkhülosz.
7. A görög és római komédia. Arisztophanész, Menandrosz, Plautus. A római tragédia (Seneca).
8. Bevezetés a római költészetbe. Lucretius, Catullus, Horatius, Ovidius. Az epigramma (Martialis) és a fabula műfaja (Phaedrus).
9. A görög és római próza I. Történetírás (Hérodotosz, Thuküdidész, Iulius Caesar, Sallustius, Titus Livius, Tacitus, Suetonius, Plutarkhosz).
10. A görög és római próza II. Ékesszólás. Démoszthénész, Iszokratész, Lüsziasz, Cicero. Platón: Szókratész védőbeszéde.
11. A görög és római regény. Longosz, Petronius. A levél az antik irodalomban.
12. Az antik irodalom hatása a középkori irodalomra. Az ókeresztény irodalom. Ambrosius és Augustinus. A bizánci költészet műfajai: himnusz, kánon, kontakion, troparion.

Szakirodalom:

- ADAMIK, T. 2009. Római irodalom. A kezdetektől a nyugatrómai irodalom bukásáig. Bratislava: Kalligram. ISBN 978-80-8101-226-6.
- SZILÁGYI, J. Gy. 2005. Szirénzene. Ókortudományi tanulmányok. Budapest: Osiris. ISBN 963 389 729 7
- PÁL, J. 2012. Világirodalom. Budapest: Akadémiai. ISBN 976 963 05 8596 5
- KAPITÁNYFY, I. – SZEPESSY, T. 2013. Bevezetés az ógörög irodalom történetébe. Budapest: ELTE Eötvös József Collegium. ISBN 978-615-5371-08-0
- POLGÁR, A. 2003. Catullus noster. Catullus-olvasatok a 20. századi magyar költészetben. Bratislava: Kalligram. ISBN 8071495573

- POLGÁR, A. 2017. Új alakokká vált testek. Devecseri Gábor és az ovidiusi Átváltozások. In Ókor, roč. 16, č. 3, s. 54–65. ISSN 1589-2700 Ugyanez kötetben: Világok között. Tanulmányok Ovidius életművéről, Krupp József (editor), Budapest: Reciti, 2020, s. 247–266. ISBN 978-615-5478-83-3
- POLGÁR, A. 2020. Fejezetek az antik irodalomból magyar szakosok számára (Oktatási segédlet). Kapitoly z dejín antickej literatúry pre maďarčinárov (učebný text). Bratislava: Združenie Alberta Szenci Molnára, Szenci Molnár Albert Egyesület. ISBN 978-80-973425-3-1. Dostupné na: https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/kmjl/2020AntikTankoenyv.pdf
- POLGÁR, A. 2020. Szöveggyűjtemény a középkori latin és görög irodalomból (Oktatási segédlet magyar szakosoknak). Chrestomatia stredovekej latinskej a gréckej literatúry (Učebný text pre študentov maďarčiny). Bratislava: FiF UK. ISBN 978-80-973425-4-8. Dostupné na: https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/kmjl/2020SzoveggyujtemenyPOLGAR-1.pdf
- CICERO 2012. Összes retorikaelméleti művei. ford. Adamik Tamás, Csehy Zoltán, Krupp József, Kisdi Klára, Mezei Mónika, Polgár Anikó. Bratislava: Kalligram. - ISBN 978-80-8101-617-2
- QUINTILIANUS, M. F. 2008. Szónoklattan, ford. Adamik Tamás, Csehy Zoltán, Kopeczky Rita, Krupp József, Polgár Anikó, Tordai Éva. Bratislava: Kalligram. ISBN 978-80-7149-961-9
- ZEPESSY, T. 2014. Római költők antológiája. Budapest: ELTE Eötvös József Collegium. ISBN 9786155371257
- ZEPESSY, T. 2000. Görög költők antológiája. Egyetemi tankönyv. Budapest: Typotex. ISBN 963 9132 88 8
- BELFIORE, J.-C. 2008. A görög és római mitológia lexikona. Budapest: Saxum. ISBN 978 963 248 046 6
- KERÉNYI, K. 2003. Az örök Antigóné. Vallástörténeti tanulmányok. Budapest: Paidion. ISBN 963 204 896 2

A tantárgy teljesítéséhez szükséges nyelv:

magyar

Megjegyzések:

Tantárgy értékelése

Az értékelt hallgatók száma: 0

A	B	C	D	E	FX
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Oktató: doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD., prof. Dr. András Szabó, DSc.

Az utolsó módosítás dátuma: 22.06.2022

Jóváhagyta: doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD.

TANTÁRGYI ADATLAP

Egyetem: Selye János Egyetem	
Kar: Tanárképző Kar	
Tantárgy kódja: KMJ/MJdb/ÚVL/22	Tantárgy megnevezése: Bevezetés az irodalom tanulmányozásába
Az oktatási tevékenység típusa, terjedelme és módszere: Oktatás formája: Előadás / Szeminárium Oktatás javasolt terjedelme (tanórában): Hetente: 1 / 2 A tanulmányok ideje alatt: 13 / 26 Az oktatás módszere: bemutató	
Kreditszám: 5	
Tanulmányi időszak javasolt szemesztere / trimesztere: 1.	
Tanulmány szintje: I.	
Feltételtárgyak:	
<p>A tantárgy teljesítésének feltételei: A hallgatók a félév során egy összefoglaló dolgozatot írnak a tanterv alapján előre meghatározott témákról. Az értékelés kritériumai: - Az egyes tematikai egységek elsajátítása az egyes szemináriumok elméleti és gyakorlati tartalma és a szakirodalom alapján történő rendszeres felkészülés alapján. - a szakirodalom elméleti tartalma alapján az egyes témakörök elsajátítása A hallgatók a félév során egy szemináriumi dolgozatot nyújtanak be. A szemináriumi dolgozat értékelési kritériumai: - a szemináriumi dolgozat formai szempontjai: szerkezet, nyelvezet, helyesírás stb. - a dolgozat tartalma: témaválasztás, a szakdolgozat célja, a szakirodalommal való munka, idézetek stb. - A vizsgaidőszakban a hallgató írásbeli vizsgán vesz részt, amelynek során bizonyítja a tárgyhoz kapcsolódó ismereteit, készségeit és kompetenciáit. A hallgató teljes munkaterhelése: 5 kredit = 125 óra (órai részvétel: 39 óra, szakirodalom tanulmányozása: 36 óra, szemináriumi dolgozat írása: 15 óra, vizsgára való felkészülés: 35 óra). Értékelési skála: A (100%-90%), B (89%-80%), C (79%-70%), D (69%-60%), E (59%-50%), pod 50%: Fx. Nem kap kreditet az a hallgató, aki nem éri el az 50%-ot.</p>	
<p>Oktatási eredmények: Výsledky vzdelávania: Ismeretek: - A hallgató elsajátítja az irodalomtudomány terminológiáját, és ismereteket szerez az irodalomtudomány különböző részeiről. - A hallgató képes lesz önállóan információt gyűjteni egy adott témáról, és képes lesz eligazodni a rendelkezésre álló szakkönyvek, szótárak, lexikonok és enciklopédiák között. A hallgató képes lesz eligazodni a gyakorlat szempontjából fontos és kevésbé fontos információk megkülönböztetésének módszereiben, képes lesz elemezni az összegyűjtött információkat, általánosságban értékelni azokat és nyilvánosan bemutatni.</p>	

- A hallgató megismeri az irodalomtudomány fejlődési tendenciáit a kezdetektől napjainkig.

Készségek:

- A hallgató képes lesz eligazodni és érvelni az irodalomtudomány kérdéseiben.

- Képes lesz arra, hogy motiválja diákjait a tananyag elsajátítására, valamint felkeltse érdeklődésüket a szépirodalom iránt.

- A hallgató képes lesz önállóan további ismereteket szerezni az irodalomtudomány területén,

- A hallgató képes lesz alkalmazni az elméleti ismereteket.

Kompetenciák:

- A hallgató megérti a kultúra, a nyelv és az irodalom szerepét az oktatás területén, és képes lesz ezt közvetíteni a környezete és a diákjai felé.

- A hallgató képes lesz a megszerzett ismereteket különböző kulturális-művészeti és pragmatikai-kommunikációs tevékenységek során alkalmazni.

- A tanuló képes lesz önismerete célzott fejlesztésére.

- A hallgató képes lesz alkalmazni a tantárgy általános és középiskolai oktatásához szükséges ismeretek és készségek rendszerét. A tanuló képes lesz arra, hogy ezeket a saját iskolai kreatív gyakorlatában is felhasználja.

Tantárgy vázlat:

Stručná osnova predmetu:

1. Bevezetés az irodalomtudomány terminológiájába. Alapfogalmak. Irodalomtudomány és természettudományok.

2. Az irodalom mint intézmény (előfeltevések: a szerző elve, az ábrázolás és az élmény elve)

3. Az irodalom mint kommunikáció (alapfogalmak: szerző, mű, olvasó, produkció, befogadás, olvasás, megértés, értelmezés, alkalmazás, történetiség, kánon, mimézis).

4. Irodalom az alteritás korában. A hermeneutika kialakulása.

5. A modernitás természete. A nyomdagép megjelenése és fejlődése. A felvilágosodás tervezete.

6. A premodern irodalomtudomány jellemzői.

7. Irodalomtudomány a modernitás korában. A formalizmus és az új kritika.

8. Strukturális és posztstrukturális.

9. Posztmodern irodalomtudomány. Hermeneutika és recepcióelméletek. Dekonstrukció.

10. Az irodalomtudomány aktuális kérdései.

11. Irodalom és kulturatudományok.

12. A metafilológia kérdései. Irodalom és új média.

Szakirodalom:

– KESERŰ, J. 2016. Bevezetés az irodalomtudományba. Komárom: Selye János Egyetem. ISBN 978 80 8122 174 3

– BÓKAY, A. 1997. Irodalomtudomány a modern és posztmodern korban. Budapest: Osiris Kiadó, ISBN 9633792207

– BÓKAY, A. 2006. Bevezetés az irodalomtudományba. Budapest: Osiris Kiadó, ISBN 963 389 883 8

– JEFFERSON, A. 2005. A modern irodalomelmélet kialakulása. Budapest: Osiris Kiadó, Budapest, ISBN 963-379-102-2

– BÓKAY, A. – VILCSEK, B. 2001. A modern irodalomtudomány kialakulása. Budapest: Osiris Kiadó, ISBN 9633792983

– GADAMER, H. G. 1984. Igazság és módszer. Budapest: Gondolat Kiadó. ISBN 963 281 440 1

– DÉRI, B. – KELEMEN, P. – KRUPP, J. – TAMÁS, Á. 2011. Metafilológia 1. Budapest: Ráció Kiadó. ISBN 978 615 5047 23 7

– KELEMEN, P. – KULCSÁR SZABÓ, E. – TAMÁS, Á. – VADERBA, G. 2014. Metafilológia 2. Budapest: Ráció Kiadó. ISBN 978-615-5047-76-3
– JAUSS, H. R., 1999. Recepcióelmélet - esztétikai tapasztalat - irodalmi hermeneutika: Irodalomelméleti tanulmányok. Budapest: Osiris Kiadó. ISBN 963 379 493 5
– DE MAN, P. 2002. Olvasás és történelem: Válogatott írások. Budapest: Osiris Kiadó. ISBN 963 389 291 0

A tantárgy teljesítéséhez szükséges nyelv:

magyar

Megjegyzések:

Tantárgy értékelése

Az értékelt hallgatók száma: 0

A	B	C	D	E	FX
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Oktató: Dr. habil. PaedDr. József Keserű, PhD.

Az utolsó módosítás dátuma: 22.06.2022

Jóváhagyta: doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD.

TANTÁRGYI ADATLAP

Egyetem: Selye János Egyetem	
Kar: Tanárképző Kar	
Tantárgy kódja: KMJ/MJdb/DML/22	Tantárgy megnevezése: Gyermekek- és ifjúsági irodalom
Az oktatási tevékenység típusa, terjedelme és módszere: Oktatás formája: Szeminárium Oktatás javasolt terjedelme (tanórában): Hetente: 2 A tanulmányok ideje alatt: 26 Az oktatás módszere: bemutató	
Kreditszám: 3	
Tanulmányi időszak javasolt szemesztere / trimesztere: 3.	
Tanulmány szintje: I.	
Feltéltárgyak:	
<p>A tantárgy teljesítésének feltételei:</p> <p>A hallgató a szemeszter során szóbeli beszámolót tart a gyermek- és ifjúsági irodalom tárgyköréből (20 pont, a teljes értékelés 40%-a). A szemeszter végén írásbeli dolgozatot ír a tantárgy elméleti anyagából (30 pont, a teljes értékelés 60%-a). A teszt csak akkor kerül elfogadásra, ha a hallgató minimum 15 pontot elér. A hallgató csak akkor abszolválja sikeresen a beszámolót, ha minimum 10 pontot elér. Az összegyűjthető maximális pontszám 50 (20 a beszámolóért és 30 az írásbeli dolgozatért).</p> <p>Az írásbeli dolgozat értékelési szempontjai:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az adott tematikus egységek ismerete az órák elméleti és gyakorlati tananyagtartalma, valamint a szakirodalmon alapján (a nép- és irodalmi mesék sajátosságai, a kortárs gyermeklírát jellemzői és irányzatai, a modern és kortárs gyermek- és ifjúsági irodalom társadalomkritikai sajátosságai stb.), – a specifikus témakörök ismerete az aktuális, kiegészítő szakirodalomra koncentrálnak folyamatos felkészülés alapján (ami a tárgy vázlatában szereplő kérdéskörökhöz társított, minden évben megújuló műlistához igazodik). – a tesztek a hallgató szemeszter során elsajátított tudásának, képességeinek és kompetenciáinak értékelésére koncentrálnak. Az információvisszakérésre fókuszáló kérdések / feladatok (feleletválasztós, összekötős, kifejtős stb.) mellett előtérbe kerülnek a hallgatók egyéni, kritikai észrevételei és javaslatai is (előadások és esszék formájában). A tantárgy lehetőségeihez igazodva a vizsga / teszt során kreatív, alkotó jellegű feladatokkal is dolgozunk majd. <p>A beszámoló értékelési szempontjai:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a beszámoló tartalma: a választott téma megfelelő és aktuális feldolgozása, a szakirodalommal folytatott munka stb. (7 pont), – verbális és nonverbális kifejezőkészség: tárgyi és terminológiai helytállóság, s a kérdéskör feldolgozásának szakmaisága stb. (5 pont), – a vizuális, akusztikus és audiovizuális eszközök alkalmazása: vetített prezentáció (szerkezet, kulcsszavak, ábrák stb.), rövid hangfelvételek, videók stb. (3 pont), – interaktivitás és a csoporttal folytatott munka irányítása (5 pont). <p>A hallgató munkaóráinak eloszlása:</p>	

- 1 kredit: rendszeres jelenlét az órákon (1 x 90 perc hetente) – 26 óra
  - 1 kredit: az órák tartalmán és olvasmányain alapuló folyamatos felkészülés, beleértve a gyermek- és ifjúsági irodalom szakirodalmának áttanulmányozását is – 29 óra felkészülés
  - 1 kredit: szabadon választott gyermek- és ifjúsági irodalmi művek kapcsán készített szóbeli előadás kidolgozása, a szakirodalom és saját elemzés alapján (legalább 5. szakirodalmi tétel felhasználása, a csoport bevonása az órába, kérdések és élménypedagógiai feladatok segítségével stb.) – 20 óra
- Értékelési skála: A (100%–90%), B (89%–80%), C (79%–70%), D (69%–60%), E (59%–50%).
Az a hallgató, aki nem éri el az 50%-ot, nem teljesíti a tárgyat.

Oktatási eredmények:

Tudás:

- A hallgató ismerni fogja a gyermek- és ifjúsági irodalom sajátosságait (a gyermek- és ifjúsági irodalom funkcióit és korcsoportok szerinti osztályozását, az egyes korok gyermek- és ifjúsági lírájának és prózájának típusait és jellegzetességeit stb.).
- Elsajátítja a gyermek és ifjúsági irodalommal kapcsolatos alapvető tényeket, fogalmakat, elméleti és módszertani alapelveket.
- Megismeri a gyermek- és ifjúsági irodalom egyes korszakainak legfontosabb műveit és szerzőiket (többek között Weöres Sándort, Tamkó Sirató Károlyt, Varró Dánielt, Kiss Ottót, Benedek Eleket, Janikovszky Évát, Békés Pált, Lázár Ervint, Böszörményi Gyulát).
- Ismerni fogja a gyermek- és ifjúsági irodalom rövid történetét.

Képességek:

- A hallgató a képzés elvégzését követően mint pedagógiai asszisztens képes lesz alkalmazni a gyermek- és ifjúsági irodalom kapcsán elsajátított ismereteit a magyar nyelv és irodalom tantárgy oktatása során.
- A hallgató képes különbséget tenni a nép- és irodalmi mesék, valamint típusaik között, poétikai, nyelvi és tematikai sajátosságaik alapján.
- A hallgató mint pedagógiai asszisztens képes lesz önálló, többretegű és igényes elemző-foglalkozásokat tartani a gyermek- és ifjúsági irodalom művei kapcsán. Ezek középpontjában az egyes művek legmeghatározóbb szimbólumai, archetípusai, valamint formai és társadalomkritikai sajátosságai állnak majd.
- Mint pedagógiai asszisztens alkalmazni tudja majd a különféle irodalomtanítási stratégiákat (kooperatív, drámapedagógiai stb.) az általa vezetett tevékenységek, foglalkozások során.

Kompetenciák:

- A hallgató társadalmilag elfogadott polgári hozzáállással rendelkezik majd, és pozitívan viszonyul szakmájához és az oktatás célcsoportjához. Utóbbi kiépítésében bizonyosan megerősíti majd a gyermek- és ifjúsági irodalom érzékenyítő jellege is.
- Pozitívan viszonyul majd a társadalom szociokulturális és nyelvi sokszínűségéhez. Számos irodalmi szereplő, akiről a szemeszter során szó esik majd, jó példája a sokszínűségnek és ez utóbbi elfogadásának.
- Saját álláspontot és véleményt fog tudni kialakítani a gyermek- és ifjúsági irodalom tárgykörében, s képes lesz annak esetleges kritikai felülvizsgálatára és saját nézőpontjának megvédésére is. Mivel a szemeszter során szó esik a művek esztétikai és tanító jellegéről is, a hallgató eldöntheti, melyiket állítja majd előtérbe az oktatási folyamatban.
- A képzést követően mint pedagógiai asszisztens képes lesz elmagyarázni a gyermek- és ifjúsági irodalommal kapcsolatos tananyagot (ezt részletesebben lásd a tantárgy vázlatá részben).
- Alapvető ismeretekkel fog rendelkezni a képzésben résztvevő egyének eltérő fejlődését befolyásoló tényezőkről – következzenek azok akár egészségügyi vagy társadalmi hátrányokból,

akár tehetségből és kimagasló képességekből –, hogy ezáltal az inkluzív pedagógia szellemében megtervezett képzési folyamat során sikerrel tudjon együttműködni a speciális pedagógusokkal, pszichológusokkal és más szakemberekkel, s egyszersmind a tanácsaik alapján eljárni. Az elemzett művek között hátrányos társadalmi helyzetű, valamint testi fogyatékos szereplőkről szóló szövegek is szerepelnek majd. A róluk folytatott dialógus nemcsak az inkluzív oktatás sikerességéhez járulhat hozzá, hanem a művekben szereplő problémák megoldásához, és a tolerancia megerősítéséhez is.

– Képes lesz lépést tartani a gyermek- és ifjúsági irodalom legújabb eredményeivel, valamint aktívan folytatni önmaga szakmai fejlesztését.

Tantárgy vázlat:

1. A gyermek- és ifjúsági irodalom mint kutatási terület (ismérvei, helyzete, funkciói és befogadók szerinti csoportosítása).
2. A népi gyermeklír (általános sajátosságok, a dajkarímek fajtái és jellemzői, a mondókák fajtái és jellemzői) és az irodalmi gyermekvers korszakai (pedagógiai, pszichológiai, modern és kortárs).
3. A modern gyermekvers (sajátosságok, legfontosabb képviselők műveik).
4. A kortárs gyermekvers I. (a hangzóvers és a nyelvjátékvers jellemzői, legfontosabb képviselői és alkotásaik).
5. A kortárs gyermekvers II. (a gyermekmonológ sajátosságai, legfontosabb képviselői és alkotásaik).
6. A gyermekirodalmi epika (osztályozása, a mese- és a novellaalapú gyermekirodalmi epika, a népmese és az irodalmi mese összevetése, mesegyűjtők és meseírók).
7. A népmese sajátosságai (az állandóság és a változékonyság esztétikájának elemei) és alműfajai (tündérmese, állatmese, legendamese, novellamese, az ostoba ördögről szóló mesék, a rátótiáda, a tréfás mese, a hazugságmese és a formulamese).
8. A gyermekirodalmi kisepika és szerepe az oktatásban (az irodalmi mese és a gyermektörténet különbségei, az aktualizált mese, a sajátmese, a beágyazott mesék, az ellenmesék, a szomorú mesék, a lírai mesék, a gyermekmesék, a fabulák és az allegorikus mesék).
9. A meseregény I. (sajátosságai, szerkezet szerinti tipizálása, a XX. századi meseregény legfontosabb alkotói és alkotásaik).
10. A meseregény II. (a XXI. századi meseregény sajátosságai, változásai, legfontosabb alkotói és alkotásaik).
11. Az ifjúsági regény I. (tradíciói, korcsoportok és műfajok szerinti megközelítése, viszonya a populáris irodalomhoz).
12. Az ifjúsági regény II. (problémacentrikus regények, kiemelkedő szerzők és alkotásaik).

Szakirodalom:

- KOMÁROMI G. (2001) Gyermekirodalom. Helikon Universitas, Budapest. ISBN 963 208 725 9.
- LOVÁSZ A. (2015) Felnőtt gyerekirodalom. Tanulmányok, kritikák és majdnem lexikon. Cerkabella Kiadó, Budapest. ISBN 978-963-9820-60-9.
- PETRES CSIZMADIA G. (2015) Fejezetek a gyermek- és ifjúsági irodalomból. Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem, Nyitra. ISBN 978-80-558-0903-8.
- BÁLINT, P. (2004) Közelítések a meséhez. Didakt Kft., Debrecen. ISBN 9632062736.
- BÁRDOS J. (2015) Piroska és a vegetariánus farkas. Kalandozások a kortárs gyermekirodalomban. Pont Kiadó, Budapest. ISBN 978-963-9957-95-4.
- BAUER G. (1994) Gyermekirodalom. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. ISBN 0011825.

- BETTELHEIM, B. (1985) A mese bűvölete és a bontakozó gyermeki lélek. Gondolat Kiadó, Budapest. ISBN 9632827198.
- BOGNÁR T. (2001) A magyar gyermekvers. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. ISBN 963 19 1249 3.
- BOGNÁR T. (1994) Elemzések a gyermek- és ifjúsági irodalom körében. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. ISBN 0011196.
- BOGNÁR T. (2004) Gyermekpróza. Világ- és magyar irodalom. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. ISBN 963 19 2497 1.
- BOLDIZSÁR I. (2004) Mesepoétika. Írások mesékről, gyerekekről, könyvekről. Akadémiai Kiadó, Budapest. ISBN 963 05 8178 7.
- BOLDIZSÁR I. (2010) Meseterápia. Magvető Könyvkiadó, Budapest. ISBN 978 963 14 2893 3.
- F. HEGYI M. – G. PAPP K. (1999) A játszótársam, mondd, akarsz-e lenni... A kortárs magyar gyermek- és ifjúsági irodalom jelene és jövője. Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskola, Győr. ISBN 963-7287-10-8.
- F. KOVÁCS F. (1986) Mondóka, gyermekvers, esztétikum. Tankönyvkiadó, Budapest. ISBN 9631791653.
- KÁDÁR, A. (2012) Mesepszichológia. Kulcslyuk Kiadó, Gyomaendrőd. ISBN 978-963-89419-6-1.
- HANSÁGI Á. – HERMANN Z. – MÉSZÁROS M. – SZEKERES N. szerk. (2018) Kézifékes fordulást is tud. Tanulmányok a legújabb magyar gyermekirodalomból Balatonfüred Városért Közalapítvány, Budapest. ISBN 978-963-9990-60-9.
- KOMÁROMI G. (1990) Elfelejtett irodalom. Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest. ISBN 963 11 6623 6.
- LOVÁSZ A. szerk. (2011) Navigátor. Kortárs gyerekirodalmi lexikon (Szerk. Lovász A.). Cerkabella Könyvkiadó, Szentendre. ISBN 978-963-9820-16-6.
- PROPP, V. J. (1999) A mese morfológiája. 2. jav. kiadás. Osiris Kiadó, Budapest, 1999. ISBN 963 379 461 7.
- TARBAY, E. (1999) Gyermekirodalomra vezérlő kalauz. Szent István Társulat, Budapest. ISBN 963 360 861 9.
- BAKA, P. (2020) Teljes gözzel: Bevezetés a steampunk olvasásába. Selye János Egyetem, Komárom. ISBN 978-80-8122-352-5.
- BAKA, P. (2019) Az animizmus mint reinkarnációs motívum: Gimesi Dóra: A Macskaherceg kilencedik élete. In: Prae = Prae Literary Journal. 21/2. 64–77. ISSN 1585-5112.
- BAKA, P. (2019). J. K. Rowling varázsvilága és a nácizmus. In: Opus : szlovákiai magyar írók folyóirata. 11/1. 51–56. ISSN 1338-0265.
- BAKA, Patrik. (2020) Torzult, árnyékos ösvényen: Sepsi László: Ördögcsapás. In: Partitúra : irodalomtudományi folyóirat. 15/2. 63–76. ISSN 1336-7307.
- BAKA, Patrik. (2021). The Feminist Hungarian Folktale as Postmodern Combinatorics – The Analysis of Csenge Virág Zalka’s Story-Book Titled Ribizli a Világ Végén [Currant at the End of the World]. In: AD ALTA : journal of interdisciplinary research : recenzovaný mezinárodní vědecký časopis. Vol. 11, no. 2 (2021), p. 18–24. ISSN 1804-7890. WoS.

A tantárgy teljesítéséhez szükséges nyelv:

magyar

Megjegyzések:

Tantárgy értékelése

Az értékelt hallgatók száma: 0

A	B	C	D	E	FX
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Oktató: PaedDr. Patrik Baka, PhD.

Az utolsó módosítás dátuma: 22.06.2022

Jóváhagyta: doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD.

TANTÁRGYI ADATLAP

Egyetem: Selye János Egyetem	
Kar: Tanárképző Kar	
Tantárgy kódja: KMJ/MJdb/LAK/22	Tantárgy megnevezése: Irodalom és kultúra
Az oktatási tevékenység típusa, terjedelme és módszere: Oktatás formája: Szeminárium Oktatás javasolt terjedelme (tanóránban): Hetente: 2 A tanulmányok ideje alatt: 26 Az oktatás módszere: bemutató	
Kreditszám: 3	
Tanulmányi időszak javasolt szemesztere / trimesztere: 2.	
Tanulmány szintje: I.	
Feltételtárgyak:	
<p>A tantárgy teljesítésének feltételei: A félév során a hallgató interaktív előadást tart egy választott témában (a teljes jegy 50%-a). Értékelési szempontok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A dolgozat tartalma: a választott téma korrekt és naprakész feldolgozása, szakirodalmmal való munka stb. - verbális és nonverbális kifejezőmód: tényszerű és terminológiai korrektség és a téma szakszerű kezelése, kifejezőmód, szemkontaktus stb. - vizuális, akusztikus, audiovizuális eszközök használata: digitális prezentáció (szerkezet, kulcsszavak, képek stb.), rövid felvételek, videók stb. - interaktivitás és csoportmunka <p>A hallgató írásbeli dolgozatot nyújt be, amely egy szabadon választott témát dolgoz fel az irodalom és kultúra területéről (a teljes jegy 50%-a). Az írásbeli munka értékelésének kritériumai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Formai oldal (helyesírás) - a szemináriumi dolgozat egyes részeinek aránya - logika, szisztematikusság, következetesség, az értelmezés világossága, a kifejezőmód szakszerűsége, - a szakirodalommal való munka, a fogalmi apparátus használata <p>A hallgató teljes munkaterhelése:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a tanórán való rendszeres részvétel (heti 2 x 45 perc) - 26 óra - rendszeres felkészülés az egyes tanórákra, amely az olvasmányok tartalmának tanulmányozásán, az irodalomtanuláson és az irodalmi művek olvasásán alapul - 29 óra - interaktív előadás előkészítése a szakirodalom alapján - 10 óra - az írásbeli dolgozat elkészítése - 10 óra <p>Értékelési skála: A (100%-90%), B (89%-80%), C (79%-70%), D (69%-60%), E (59%-50%), pod 50%: Fx. Nem kap kreditet az a hallgató, aki nem éri el az 50%-ot.</p>	
Oktatási eredmények: Ismeretek:	

A hallgató jártas lesz az irodalmi komparatiztika alapfogalmaiban, alapelveiben, elméleti és módszertani elveiben.

A hallgató megérti a különböző művészeti ágak közötti összefüggéseket.

A hallgató megérti az irodalom és a művészetek társadalmi összefüggéseit, például a feminizmus, a nemek közötti egyenlőség, a járványok stb. kérdéseit.

Készségek:

A tanuló képes lesz felismerni és leírni az irodalom és a kultúra aktuális kérdéseit.

A hallgató képes lesz értékelni az oktatási tevékenységek folyamatát és eredményeit.

Kompetenciák:

A hallgató pozitív hozzáállást alakít ki a kortárs irodalom- és kultúraelméletekhez, és igyekszik azokat a lehető legjobban megérteni. Ennek szellemében tanítja a diákjait is, és interaktív és kooperatív gyakorlatokon keresztül megmutatja nekik az elemző módszerek gyakorlati dimenzióját.

A tanuló képes lesz azonosítani a kultúrák alapvető különbségeit a multikulturális környezetben és ezek hatását a tanuló személyiségére.

A hallgató megfelelő hozzáállást alakít ki a világ sokszínűségével és a leendő tanítványaival szemben.

A hallgató képes lesz kapcsolatot tartani az irodalom és a kultúra aktuális fejleményeivel, és hatékonyan gyarapítani saját szakmai tudását.

Tantárgy vázlata:

1. A kultúra meghatározásai, kultúrakutatás, kulturális közvetítés
2. A kulturális múlt, művelődéstörténet, ikonográfia
3. A kulturális emlékezet, a kulturális identitás, Memory studies
4. A korszakolás mint a kultúra rendszerezése
5. Nemzeti kultúra, kisebbségi kultúra, szubkultúra
6. Kánonok és összehasonlító kutatás
7. Irodalmi kánonok, kultuszképződés az irodalomban
8. Kulturwissenschaft vs. Cultural studies
9. Jelenlét- és jelentéskultúrák
10. Gender és irodalomtudomány
11. Minority studies, posztkolonializmus, poszthumanizmus
12. Populáris kultúra és irodalom

Szakirodalom:

- H. NAGY, P. 1999. Kánonok interakciója. Budapest: FISZ. ISBN 9638603828
- H. NAGY, P. 2006. Paraziták. Dunaszerdahely: NAP Kiadó. ISBN 80 89032 83 4
- H. NAGY, P. 2016. Alternatívák: A popkultúra kapcsolatrendszerei. Budapest: Prae.hu. ISBN 978 615 5070 55 6
- FRIED, I. 1986. Kelet- és Közép-Európa között: Irodalmi párhuzamok és szembesítések a kelet-közép-európai irodalmak köréből. Budapest: Gondolat. ISBN 963 281 663 3
- FRIED, I. 2002. A közép- európai szöveg univerzum. Lucidus Kiadó. ISBN 9639465054.
- ĐURIŠIN, D. 1977. Összehasonlító irodalomkutatás. Budapest: Gondolat. ISBN 963 280 482 1
- SZEGEDY-MASZÁK, M. 1995. "Minta a szőnyegen": A műértelmezés esélyei. Budapest: Balassi Kiadó. ISBN 963 506 057 2
- SZEGEDY-MASZÁK, M. 2008. Megértés, fordítás, kánon. Bratislava: Kalligram. ISBN 978 80 8101 035 4

A tantárgy teljesítéséhez szükséges nyelv:

magyar					
Megjegyzések:					
Tantárgy értékelése Az értékelt hallgatók száma: 0					
A	B	C	D	E	FX
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Oktató: Péter Nagy, PhD.					
Az utolsó módosítás dátuma: 22.06.2022					
Jóváhagyta: doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD.					

TANTÁRGYI ADATLAP

Egyetem: Selye János Egyetem	
Kar: Tanárképző Kar	
Tantárgy kódja: KMJ/MJdb/LAV/22	Tantárgy megnevezése: Irodalom és tudomány
Az oktatási tevékenység típusa, terjedelme és módszere: Oktatás formája: Szeminárium Oktatás javasolt terjedelme (tanóránban): Hetente: 2 A tanulmányok ideje alatt: 26 Az oktatás módszere: bemutató	
Kreditszám: 3	
Tanulmányi időszak javasolt szemesztere / trimesztere: 4.	
Tanulmány szintje: I.	
Feltételtárgyak:	
<p>A tantárgy teljesítésének feltételei: A félév során a hallgató interaktív előadást tart egy választott témában (a teljes jegy 50%-a). - Az értékelés kritériumai: - A dolgozat tartalma: a választott téma korrekt és naprakész feldolgozása, szakirodalommal való munka stb. - verbális és nonverbális kifejezőmód: tényszerű és terminológiai korrektség és a téma szakszerű kezelése, kifejezőmód, szemkontaktus stb. - vizuális, akusztikus, audiovizuális eszközök használata: digitális prezentáció (szerkezet, kulcsszavak, képek stb.), rövid felvételek, videók stb. - interaktivitás és csoportmunka A hallgató írásbeli dolgozatot nyújt be, amely egy szabadon választott témát dolgoz fel az irodalom és kultúra területéről (a teljes jegy 50%-a). Az írásbeli munka értékelési kritériumai: - formális szerkezet (helyesírás) - a szakdolgozat egyes részeinek egyensúlya - logika, szisztematikusság, következetesség, az értelmezés világossága, a kifejezőmód szakszerűsége, az értelmezés leleményessége. - a szakirodalommal való munka, a fogalmi apparátus bemutatott rendszere. Teljes hallgatói munkaterhelés: - a tanórán való rendszeres részvétel (heti 2 x 45 perc) - 26 óra - rendszeres felkészülés az egyes tanórákra - 29 óra - interaktív előadás előkészítése a szakirodalom alapján - 10 óra - a dolgozat készítése - 10 óra Értékelési skála: A (100%-90%), B (89%-80%), C (79%-70%), D (69%-60%), E (59%-50%), pod 50%: Fx. Nem kap kreditet az a hallgató, aki nem éri el az 50%-ot.</p>	
<p>Oktatási eredmények: Ismeretek: A hallgató képes lesz eligazodni és érvelni az irodalommal kapcsolatos tudományos kérdésekben. A hallgató felismeri a tudományos és nem tudományos gondolkodás közötti különbséget.</p>	

A hallgató képes lesz eligazodni a tudományos szakirodalomban, és képes lesz alkalmazni ezt a tudást a gyakorlatban.

Készségek:

A hallgatónak saját véleménye lesz az irodalom és a tudomány egyes kérdéseiről, és képes lesz érvelni.

A hallgató képes lesz arra, hogy tudományos ismereteit különböző kulturális-művészeti és pragmatikus-kommunikatív tevékenységek során alkalmazza.

Kompetenciák:

A hallgató megérti a tudomány szerepét az oktatásban, és képes lesz ezt közvetíteni a környezetének és a diákjainak.

A hallgató képes lesz a megszerzett ismereteket különböző kulturális-művészeti és pragmatikai-kommunikációs tevékenységek során alkalmazni.

A hallgató képes lesz a szakterületének legújabb eredményeit a laikus és a szakmai közönségnek továbbadni.

Tantárgy vázlata:

1. A fakultások vitája, a tudomány kritériumrendszerei
2. A tudományos gondolkodás és az irodalomértelmezés kapcsolata
3. Tudományos eljárások az irodalom kutatásában
4. A kontextuális analízis
5. Tudományos fogalmak és irodalomtudomány, a tudományháború
6. Episztemé, paradigma, diskurzus, autopoiesis, rizóma, entrópia, káosz
7. Az integratív irodalomtudomány
8. Hálózatelmélet és irodalomtudomány
9. Memetika, kulturális epidemiológia, orvosbölcselet
10. Technomédiák és kriptográfiai jelenségek az irodalomban
11. A technológiai fantasztikum és a spekulatív fikció
12. A science fiction jelentősége, A tudománynépszerűsítő irodalom

Szakirodalom:

- H. NAGY, P. 2019. A képzelet tudománya: Praxeológiai bevezetés. Komárom: SJE. ISBN
- H. NAGY, P. – KESERŰ, J. (szerk.). 2011. Kontrafaktumok: Spekulatív fikció és irodalom. Komárom: SJE. ISBN
- H. NAGY, P. 2020. Karanténkultúra és járványvilág. Budapest: Prae Kiadó. ISBN
- H. NAGY, P. 2020. Mikromechanismusok. Dunaszerdahely: NAP Kiadó. ISBN
- BARABÁSI, A.-L. 2016. A hálózatok tudománya: Szimulációk és adatfeldolgozás. Budapest: Libri. ISBN 978-963-310-787-4
- BARABÁSI, A.-L. 2003. Behálózva - A hálózatok új tudománya. Magyar Könyvklub. ISBN 963-547-895-x
- SÁMTA, SZ. 2012. Mesterséges horizontok: Bevezetés a kortárs sci-fi olvasásába. Dunajská Streda: Lilium Aurum. ISBN 978-80-8062-468-2
- KAKU, M. 2014. Az elme jövője: Hogyan próbálja a tudomány megismerni, feljavítani és többre tenni képessé az agyat. Budapest: Akkord Kiadó. ISBN 978-963-252-082-7
- FOUCAULT, M. 1998. A fantasztikus könyvtár: Válogatott tanulmányok, előadások és interjúk. Budapest: Pallas Stúdió-Attraktor Kft. ISBN 963 9022 85 3

A tantárgy teljesítéséhez szükséges nyelv:

magyar

Megjegyzések:					
Tantárgy értékelése Az értékelt hallgatók száma: 0					
A	B	C	D	E	FX
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Oktató: Péter Nagy, PhD.					
Az utolsó módosítás dátuma: 22.06.2022					
Jóváhagyta: doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD.					

TANTÁRGYI ADATLAP

Egyetem: Selye János Egyetem	
Kar: Tanárképző Kar	
Tantárgy kódja: KMJ/MJdb/TEL/22	Tantárgy megnevezése: Irodalomelmélet
Az oktatási tevékenység típusa, terjedelme és módszere: Oktatás formája: Előadás / Szeminárium / Gyakorlat Oktatás javasolt terjedelme (tanórában): Hetente: 1 / 1 / 1 A tanulmányok ideje alatt: 13 / 13 / 13 Az oktatás módszere: bemutató	
Kreditszám: 5	
Tanulmányi időszak javasolt szemesztere / trimesztere: 2.	
Tanulmány szintje: I.	
Feltételtárgyak:	
A tantárgy teljesítésének feltételei: A hallgató záró értékelése a szemeszter folyamán elvégzett különböző típusú feladatok eredményéből áll össze. A hallgatók és az oktatók a szemeszter elején kijelölik a tantárgy abszolválásának kereteit. A hallgató a szemeszter során két zárthelyi dolgozatot ír – az elsőt a szemináriumok, a másodikat a gyakorlatok anyagából. A vizsgaidőszakban a hallgató írásbeli vizsgát tesz, melyben prezentálja ismereteit, képességeit és kompetenciáit az adott tárgykörből. A hallgató terhelése: 5 kredit = kb. 125 óra (39 óra a tanórákon való részvétel; 26 óra a szakirodalom áttanulmányozása, 25 óra a felkészülés a zárthelyi dolgozatokra; 35 óra a felkészülés a vizsgára). Értékelési skála: A (100%–90%), B (89%–80%), C (79%–70%), D (69%–60%), E (59%–50%), 50% alatt: Fx. Az 50%-ot nem teljesítő hallgató nem kapja meg a kreditszámot	
Oktatási eredmények: Ismeretek: – A hallgató elsajátítja a narratológia alapfogalmait, pl. szerző, szöveg, narratív struktúra, elbeszélőtípusok, idő, tér. – A hallgató áttekintést kap az irodalomtudomány belső tagozódásáról és az alapvető irodalomelméleti fogalmakról. Külön figyelem irányul a műnemekre és a műfajokra. A hallgató áttekintést kap a magyar verselés fejlődéséről. – A hallgató ismerni fogja a magyar költészetben használatos versrendszereket és az irodalom alapvető kifejezési formáit. Képességek: – A hallgató képes lesz applikálni elméleti tudását, meg fogja tudni határozni a konkrét kreatív feladatok lényegét a megszerzett tudásanyag beágyazódása során. – A hallgató képes lesz az elsajátított ismeretek elméleti és gyakorlati síkon történő alkalmazására konkrét feladat- és tevékenység típusok alapján. – A hallgató önálló, kritikus és analitikus gondolkodásmódot sajátít el, s képes lesz ennek flexibilis alkalmazására az oktatás során.	

Kompetenciák:

- A hallgató elméletileg fogja tudni igazolni és érvényesíteni a narratológia szabályait és módszereit.
- A hallgató az irodalomelmélet fogalmi apparátusát és interpretációs eljárásait fogja tudni alkalmazni az alap- és középiskolai irodalomoktatásban.
- A hallgató kompetenciákat szerez a verstani elemzés terén.

Tantárgy vázlata:**ELŐADÁS**

1. Az irodalomelmélet alapfogalmai
2. A műfajok rendszere
3. A narratológia fogalma
4. Szerző és szöveg
5. Narratív struktúra
6. Realizmus és metafikció
7. Nyelv, reprezentáció, stílus
8. Tér és idő
9. Diakronikus megközelítések
10. Kognitív narratológia
11. Korporális narratológia
12. Transzmediális narratológia

SZEMINÁRIUM

1. Ki beszél? A szerző és az elbeszélő közötti különbség a fikcióban. A narrátor funkciói
2. Az elbeszélő típusai. Az elbeszélő és a hős közötti kapcsolat. Heterodiegetikus és homodiegetikus narrátor
3. Nézőpont.
4. A fokalizáció típusai
5. A polifónia kérdései a regényekben
6. A függő beszéd elméleti kérdései
7. A szöveg modalitása és stílusa
8. Az idő és a tér viszonya a szövegekben. A kronotoposz fogalma
9. A történet és az elbeszélés közötti különbség.
10. Az anizokronia kérdései
11. Kronológia, linearitás, alinearitás
12. Az eposz és a regény ideje

GYAKORLAT

1. Alapfogalmak: prozódia, metrika, verstan. Verselési rendszerek a magyar költészetben.
2. Az irodalom alapvető kifejezési formái (vers, próza). A szabadvers.
3. A verssor, a ritmus, a rím. A rímek osztályozása. A vers metrikai egységei és alapelemei.
4. Az időmértékes verselés alapfogalmai. Verslábak, kólonok és strófák. Cezúra és dierézis.
5. A magyar verselés fejlődésének történeti áttekintése.
6. Az időmértékes verselés kezdetei.
7. Ütemhangsúlyos versek elemzése.
8. Időmértékes versek elemzése: jambikus, trochaikus formák.
9. Időmértékes versek elemzése: hexameter, pentameter, disztichon.
10. Időmértékes versek elemzése: antik eredetű strófák (alkaioszi, szapphói stb.).
11. Nyugat-európai strófák: tercina, ritornell, stanza.

12. Keleti formák (haiku, tanka, gázél, indiai prozódiai rendszerek a magyar irodalomban). Experimentális költészet, vizuális költészet és szabadvers.

Szakirodalom:

- ECO, U. 2007. Hat séta a fikció erdejében. Budapest: Európa. ISBN 978 963 07 8232 6
- ECO, U. 2006. Nyitott mű. Budapest: Európa. ISBN 963 07 7991 9
- KESERŰ, J. 2011. Elképzelt terek. In: OPUS 12: Szlovákiai Magyar Írók Folyóirata. ISSN 1338-0265, Évf. 3, sz. 3. (2011), p. 75-94.
- KESERŰ, J. 2014. Hogyan olvassunk rémtörténeteket? In: Az irodalomkutatás új kihívásai. Budapest: Gondolat. ISBN 978 963 693 539 9, p. 102-122.
- CSEHY, Z. – POLGÁR, A. 2018. Gyakorlati magyar verstan. Praktická príručka maďarskej verzológie. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave. ISBN 978 80 223 4521 7
- SZEPEŠ, E. – SZERDAHELYI, I. 1981. Verstan. Budapest: Gondolat. ISBN 963 03 4523 4
- GÉHER, I. L. 2014. Dekonstruált ritmika. A vers szótagidőtartam-lüktetésének szimmetriarendje Weöres Sándor Magyar etűdök-verseinek 1. sorozatában. Budapest: Ráció. ISBN 978 615 5047 67 1
- HORVÁTH, K. 2009. Irodalom, retorika, poétika. Budapest: Editio Princeps. ISBN 978 963 06 8497 2

A tantárgy teljesítéséhez szükséges nyelv:

magyar

Megjegyzések:

Tantárgy értékelése

Az értékelt hallgatók száma: 0

A	B	C	D	E	FX
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Oktató: Dr. habil. PaedDr. József Keserű, PhD., doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD.

Az utolsó módosítás dátuma: 22.06.2022

Jóváhagyta: doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD.

TANTÁRGYI ADATLAP

Egyetem: Selye János Egyetem	
Kar: Tanárképző Kar	
Tantárgy kódja: KMJ/MJdb/SEM/22	Tantárgy megnevezése: Jelentéstan
Az oktatási tevékenység típusa, terjedelme és módszere: Oktatás formája: Szeminárium Oktatás javasolt terjedelme (tanórában): Hetente: 2 A tanulmányok ideje alatt: 26 Az oktatás módszere: bemutató	
Kreditszám: 2	
Tanulmányi időszak javasolt szemesztere / trimesztere: 5.	
Tanulmány szintje: I.	
Feltéltárgyak:	
A tantárgy teljesítésének feltételei: A hallgatói teljesítmény értékelésének módszerei (folyamatos értékelés): A hallgató a félév során rövid szóbeli beszámolót tart valamelyik jelentéstani témakörből (10 pont). A szemeszter végén a tantárgy tartalmának megfelelő elméleti és gyakorlati jellegű feladatokat/kérdéseket tartalmazó tesztet ír (20 pont). A hallgató terhelése: 2 kredit = kb. 50 óra (26 óra a tanórákon való részvételért; 20 óra a rendszeres felkészülésért az egyes tanórák tartalma és a szakirodalom alapján; 4 óra a rövid szóbeli beszámolóért). Értékelési skála: A (100%–90%), B (89%–80%), C (79%–70%), D (69%–60%), E (59%–50%). Az a hallgató, aki nem éri el az 50%-ot, nem teljesíti a tárgyat.	
Oktatási eredmények: Ismeretek: – A hallgató ismerni fogja a jelentéstan alapvető fogalmait, törvényszerűségeit, irányzatait, rokon területeit, nyelvtudományon belüli helyét és rövid történetét. – Ismerni fogja az általános és nyelvi jelek osztályozási lehetőségeit. – Ismerni fogja a különböző jelentésfajták megnevezését és jellemzőit. – Ismerni fogja a lexikai jelentésviszonyok kapcsolatrendszerét. – Ismerni fogja a frazeológiai egységek jelentéstani vonatkozásait. – Ismerni fogja a jelentéstan tanításának módszereit. – A megszerzett tudás lehetővé teszi számára, hogy betekintést nyerjen más nyelvészeti tudományágakba is. Képességek: – A hallgató az elsajátított ismeretek alapján meg fogja tudni határozni a jelentéstan helyét a nyelvi szintek kontextusában. – A tanulmányai elvégzése után gyakorlótanár vezetése mellett képes lesz a jelentéstanból szerzett ismeretek alkalmazására a magyar nyelv és irodalom tanítása során. – Rendelkezni fog azokkal a jártasságokkal, illetve eljárások és stratégiák ismeretével, amelyek szükségesek a jelentés különböző szemléletű (kognitív, logikai, strukturális) meghatározásához, a lexikológiai jelentésviszonyok és a morfémák, lexémák, illetve szintagmák jelentéseinek	

osztályozásához, valamint a különböző jelentésfajták (poliszémia, homonímia, szinonímia, antonímia stb.) azonosításához.

Kompetenciák:

- Pozitívan fog hozzáállni a társadalom szociokulturális és nyelvi sokféleségéhez.
- Meg fogja tudni fogalmazni a saját álláspontját, valamint hozzáállását a jelentéstanral kapcsolatos kérdésekhez, képes lesz azokat kritikusan felülvizsgálni és konstruktívan megvédeni.
- A tanulmányai elvégzése után gyakorlótanár vezetése mellett képes lesz elmagyarázni a tanulóknak a jelentéstan témakörével kapcsolatos tananyagot.
- Lépést fog tudni tartani a jelentéstan aktuális fejlődésével, és képes lesz további szakmai fejlődésre is.

Tantárgy vázlat:

1. A jelentéstan jellemzői, alapvető fogalmai, irányzatai, története, társtudományai és nyelvtudományon belüli helye
2. Az általános és a nyelvi jelek tipológiája (természetes és mesterséges jelek, ikon, index, szimbólum)
3. A nyelvi jel és a jelentés összefüggései (denotáció, denotátum, referencia, referens). A jelentés mint a kognitív, logikai és strukturális szemantika központi fogalma
4. A jelentésfajták: a szavak denotatív, konnotatív, lexikológiai, szintaktikai, pragmatikai jelentése
5. Lexikális szemantika, a lexikológiai jelentésviszonyok rendszere (poliszémia, homonímia, szinonímia, antonímia, jelentésmező, alakváltozatok, részleges és teljes alak- és jelentésmegoszlás)
6. A poliszémia és homonímia fogalma, tipológiája (szinkrón és diakrón megközelítés, metonimikus és metaforikus összefüggések)
7. A szinonímia és a jelentésmező fogalma, tipológiája (hiponímia, hiperonímia, kohiponímia)
8. Paronímia és antonímia
9. Lexikai variativitás, a szóalakok és jelentések elkülönülésének tipológiája.
10. A jelentésváltozások: jelentésbővülés, jelentésszűkülés, jelentéstapadás
11. A frazeológiai egységek jelentése
12. A szemantikaoktatás főbb kérdései

Szakirodalom:

- A. JÁSZÓ, A. 1994. A magyar nyelv könyve. Budapest: Trezor Kiadó. ISBN 963 9088 92 7
- GECSŐ, T. 2000. Lexikális jelentés, aktuális jelentés. Tinta Könyvkiadó, Budapest, ISBN 963 86090 1 X
- KIEFER, F. 2003. A magyar nyelv kézikönyve. Budapest: Akadémiai Kiadó. ISBN 963 05 7985
- KIEFER, F. 2007. Jelentéelmélet. Corvina, Budapest 2007. ISBN 9631345483
- LŐRINCZ, G. 2016. Nyelvi variativitás a szlovákiai magyar nyelvváltozatokban. 1. vyd. Eger: Líceum, 246 s. ISBN 978-615-5621-27-7. ISSN 1787-9671
- LŐRINCZ, G. – LŐRINCZ J. 2020. A nyelvi variativitás elméleti kérdései = Theoretical questions of language variability. DOI 10.38143/Nyr.2020.2.229 Magyar nyelvőr : a magyar Tudományos Akadémia Magyar Nyelvi Bizottságának folyóirata. Évf. 144, sz. 2, p. 229-253. ISSN 0025-0236.
- LŐRINCZ J. 2015. Jelentéstan alapismeretek. Szakképző és Felnőttképzési Intézet, Komárom. ISBN 978-80-970011-8-6
- LŐRINCZ J. 2009. Nyelvi jelentés és variativitás : Szemantikai alapismeretek. Szülőföld Alap, Komárom. ISBN 978-80-89234-88-2

A tantárgy teljesítéséhez szükséges nyelv:

magyar					
Megjegyzések:					
Tantárgy értékelése Az értékelt hallgatók száma: 0					
A	B	C	D	E	FX
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Oktató: Mgr. Gábor Lőrincz, PhD.					
Az utolsó módosítás dátuma: 22.06.2022					
Jóváhagyta: doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD.					

TANTÁRGYI ADATLAP

Egyetem: Selye János Egyetem	
Kar: Tanárképző Kar	
Tantárgy kódja: KMJ/MJdb/LEA/22	Tantárgy megnevezése: Lexikológia
Az oktatási tevékenység típusa, terjedelme és módszere: Oktatás formája: Szeminárium / Gyakorlat Oktatás javasolt terjedelme (tanórában): Hetente: 1 / 1 A tanulmányok ideje alatt: 13 / 13 Az oktatás módszere: bemutató	
Kreditszám: 3	
Tanulmányi időszak javasolt szemesztere / trimesztere: 3.	
Tanulmány szintje: I.	
Feltételtárgyak:	
<p>A tantárgy teljesítésének feltételei: A tantárgy sikeres teljesítésének általános feltételei: a hallgató aktív részvétele a szemináriumokon és gyakorlatokon, a hallgató részvétele a kiadott feladatokban és a szemináriumok és gyakorlatok során folytatott vitákban való részvétel, beszámoló készítése és benyújtása, valamint annak (szóbeli) bemutatása, a záróvizsga (írásbeli teszt) sikeres teljesítése. A félév során a hallgató a lexikológia egy adott témakörében előadást tart (20 pont, azaz a teljes jegy 40%-a). A félév végén a hallgató írásbeli tesztet ír a kurzus elméleti részéből (30 pont, azaz a teljes jegy 60%-a). A teszt csak akkor fogadható el, ha a tanuló legalább 15 pontot ér el. Az előadás akkor lesz elfogadható (E), ha a hallgató legalább 10 pontot elér. A maximális pontszám 50 pont (20 pont a dolgozatért, 30 pont a tesztért). A referátum és a szóbeli előadás értékelési kritériumai: - A referátum tartalma: témaválasztás, a referátum célja, a szakirodalommal való munka, következtetések levonása, kidolgozás stb. (10 pont) - verbális és nem verbális kifejezésmód: logikus és szisztematikus előadásmód, az előadásmód tisztasága, kifejezésmód, szemkontaktus stb. (5 pont). - vizuális, akusztikus, audiovizuális eszközök használata: digitális prezentáció (szerkezet, kulcsszavak, képek stb.), rövid felvételek, videók stb. (5 pont). Értékelési skála: A (100%-90%), B (89%-80%), C (79%-70%), D (69%-60%), E (59%-50%), 50% alatt: Fx. Nem kaphat kreditet az a hallgató, aki nem éri el az 50%-ot. A hallgató teljes munkaterhe (3 kredit = 75 óra): részvétel a gyakorlatokon és a szemináriumokon (20 óra), önképzés, felkészülés a szemináriumokra (25 óra), beszámoló készítése és bemutatása (15 óra), felkészülés az írásbeli vizsgára (15 óra).</p>	
<p>Oktatási eredmények: Ismeretek: - A hallgató képes lesz megnevezni a lexikológia alapvető terminológiáját és tudományágait. - A hallgató elméleti és gyakorlati ismereteket szerez a lexikológiai rendszerek és tények használatában. - A hallgató jártas lesz a magyar nyelv lexikológiájának fogalmaiban, elveiben, elméletében és módszertanában.</p>	

- A hallgató megismeri a magyar szókincs keletkezését, és ezen ismeretek alapján elsajátítja a szókincs gazdagításának alapvető lexikológiai eljárásait.
- A hallgató képes lesz megismerkedni a lexémák egyes szemantikai csoportjaival, a szóalkotási módszerekkel és eljárásokkal, a szóalkotás motivációival, a szókészlet átvétellel történő gazdagításával.

Készségek:

- Az elsajátított ismeretek alapján a hallgató képes lesz a lexikológia helyének meghatározására a nyelvi szintek kontextusában.
- A tanuló képes lesz helyesen azonosítani a szóalkotó szerkezetek összetevőit.
- A tanuló képes lesz helyesen használni a szótárakat és a lexikai korpuszokat.
- A diploma megszerzése után a hallgató képes lesz arra, hogy a lexikológia területén megszerzett ismereteket a magyar nyelv és irodalom tantárgy oktatásában önálló tanár irányításával alkalmazza.
- Elsajátította az alapvető eljárásokat, készségeket és stratégiákat a tanulók szókincsének gazdagítását célzó feladatok létrehozásához.

Kompetenciák:

- A hallgató képes lesz arra, hogy a magyar nyelv lexikológiájából megszerzett elméleti ismereteket a nyelvészeti gyakorlatban alkalmazza.
- A tanuló képes lesz pozitívan viszonyulni a társadalom szociokulturális és nyelvi sokszínűségéhez.
- A tanuló felelősséget érez az anyanyelvi szókincs hatékony fejlesztéséért.
- A hallgató képes lesz saját véleményét és attitűdjét megfogalmazni a lexikológia területén, azt kritikusan felülvizsgálni és konstruktívan megvédeni.
- A diploma megszerzése után képes lesz önálló tanár irányításával a magyar nyelv és irodalom tantárgy oktatásában a lexikális tananyagot ismertetni.
- A hallgató képes lesz a lexikológiai ismeretek didaktikai alkalmazására a mindennapi iskolai gyakorlatban
- Alapvető ismeretekkel rendelkezik az egyének fejlődésében az egészségi vagy szociális hátrányokból, illetve a tehetségből és adottságokból eredő különbségekről, hogy hatékonyan tudjon együttműködni a gyógypedagógusokkal, pszichológusokkal és más szakértőkkel, és követni tudja szakmai ajánlásait és következtetéseiket az oktatási folyamat megvalósítása során az inkluzív oktatás és nevelés feltételei között.
- Képes lesz követni a lexikológia aktuális fejleményeit és saját szakmai fejlődését hatékonyan folytatni.

Tantárgy vázlat:

1. A lexikológia és területei általános jellemzői. Lexikológia és a nyelv egyéb szintjei.
2. Szó és lexéma. A magyar nyelv lexikai állományának szerkezete és jellemzői.
3. Kronológiai rétegek a magyar nyelv szókészletében.
4. A magyar nyelv szókészletének diakronikus változásai.
5. Lexika és idő: archaizmusok, neologizmusok.
6. A szókészlet mozgása, bővítése - A szókészlet dinamikája. Szóalkotás.
7. Idegen nyelvek elsajátítása. Magyar nyelv érintkezése más nyelvekkel. A lexémák elsajátításának okai. Átvett szavak adaptációja.
8. Frazeológia. A magyar nyelv frazeológiájának alapelvei és feladatai.
9. A frazémák tulajdonságai, eredete és felosztása. A kifejezések jelentése, formája, eredete és változata.
10. Onomasztika. A tulajdonnevek típusai és általános jellemzőik.

11. Személynevek és földrajzi nevek - részletesebb jellemzők.

12. A lexikológia oktatásának módszerei.

Szakirodalom:

- A. JÁSZÓ, A. 2004. A magyar nyelv könyve. Budapest: Trezor. ISBN 963 908 897 2
- BÁRCZI, G. 2013. A magyar szókincs eredete. Budapest: Tinta Könyvkiadó. ISBN 978 963 86090 5 2.
- BÁRDOSI, V. 2015. Szólások, közmondások eredete. Frazeológiai etimológiai szótár. Budapest: Tinta Könyvkiadó. ISBN 978 963 409 008 3.
- FORGÁCS, T. 2012. Bevezetés a frazeológiába. A szólás- és közmondáskutatás alapjai. Budapest: Tinta Könyvkiadó. ISBN 978 963 7094 69 9.
- GECSŐ, T. 1999. Lexikális jelentés, aktuális jelentés. Budapest: Tinta Könyvkiadó. ISBN 963 860 901 x
- GECSŐ, T. 1999. Poliszémia, homonímia. Budapest: Tinta Könyvkiadó. ISBN 963 860 131 0
- KESZLER, B. 2000. Magyar grammatika. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. ISBN 963 195 880 9

A tantárgy teljesítéséhez szükséges nyelv:

magyar

Megjegyzések:

Tantárgy értékelése

Az értékelt hallgatók száma: 0

A	B	C	D	E	FX
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Oktató: PaedDr. Tamás Török, PhD.

Az utolsó módosítás dátuma: 22.06.2022

Jóváhagyta: doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD.

TANTÁRGYI ADATLAP

Egyetem: Selye János Egyetem	
Kar: Tanárképző Kar	
Tantárgy kódja: KMJ/MJdb/PMJ/22	Tantárgy megnevezése: Magyar helyesírás
Az oktatási tevékenység típusa, terjedelme és módszere: Oktatás formája: Szeminárium Oktatás javasolt terjedelme (tanórában): Hetente: 2 A tanulmányok ideje alatt: 26 Az oktatás módszere: bemutató	
Kreditszám: 3	
Tanulmányi időszak javasolt szemesztere / trimesztere: 2.	
Tanulmány szintje: I.	
Feltételtárgyak:	
<p>A tantárgy teljesítésének feltételei: A hallgatói teljesítmény értékelésének módszerei (folyamatos értékelés) A hallgató a szemeszter során két zárthelyi dolgozatot ír (az elsőt a szorgalmi időszak közepén, a másodikat pedig annak utolsó hetén), mindkettőre max. 20 pontot kaphat, összesen tehát 40 pontot szerezhet. Mindkét zárthelyi dolgozat tartalmaz elméleti és gyakorlati jellegű feladatokat/kérdéseket a tantárgy tartalmának és a kiegészítő szakirodalomnak megfelelően. A hallgató terhelése: 3 kredit = kb. 75 óra (26 óra a tanórákon való részvételért; 24 óra a rendszeres felkészülésért az egyes tanórák tartalma és a szakirodalom alapján; 25 óra olyan kiegészítő tartalmak – szakmai cikkek és/vagy videók – áttanulmányozásáért, amelyek az adott témakörök meghatározott problémáival kapcsolatos munkát segítik elő). Értékelési skála: A (100%–90%), B (89%–80%), C (79%–70%), D (69%–60%), E (59%–50%), 50% alatt: Fx. Az 50%-ot nem teljesítő hallgató nem kapja meg a kreditszámot.</p>	
<p>Oktatási eredmények: Ismeretek: – A hallgató ismerni fogja a magyar helyesírás szabályait. – Ismerni fogja a magyar helyesírás alapelveit (a kiejtés, a szóelemzés, a hagyomány és az egyszerűsítés elvét). – Ismerni fogja a magyar helyesírás rövid történetét. – Ismerni fogja a helyesírás-tanítás módszereit. Képességek: – A hallgató a helyesírásból szerzett ismereteket fel fogja tudni használni saját szövegeinek a megalkotásakor. – A tanulmányai elvégzése után gyakorlótanár vezetése mellett képes lesz a helyesírásból szerzett ismeretek alkalmazására a magyar nyelv és irodalom tanítása során. – Rendelkezni fog azokkal a jártasságokkal, illetve eljárások és stratégiák ismeretével, amelyek szükségesek ahhoz, hogy helyesírással kapcsolatos feladatokat és tollbamondásokat állítson össze. – Képes lesz IKT-eszközök alkalmazására a helyesírás-tanítás során.</p>	

Kompetenciák:

- A hallgató felelősséget érez az anyanyelvi íráskészség hatékony fejlesztése iránt.
- Meg fogja tudni fogalmazni a saját álláspontját, valamint hozzáállását a helyesírással kapcsolatos kérdésekhez, képes lesz azokat kritikusan felülvizsgálni és konstruktívan megvédeni.
- A tanulmányai elvégzése után gyakorlótanár vezetése mellett képes lesz elmagyarázni a tanulóknak a magyar helyesírás témakörével kapcsolatos tananyagot.
- Tudni fogja kezelni az oktatott populáció sokféleségének kontextusával összefüggő pedagógiai munka problematikáját (pl. a családi környezet vagy a nyelvjárás hatása a tanuló helyesírására).
- Lépést fog tudni tartani a magyar helyesírás aktuális fejlődésével, és képes lesz további szakmai fejlődésre is.

Tantárgy vázlat:

1. A magyar helyesírás rövid története és szakirodalma
2. A magyar helyesírás alapjai: ábécé, betűrendbe sorolás
3. A magyar helyesírás alapelvei: (I) a kiejtés elve, (II) a szóelemzés elve
4. A magyar helyesírás alapelvei: (III) a hagyomány elve, (IV) az egyszerűsítés elve
5. A magánhangzók jelölése
6. A mássalhangzók jelölése
7. Az összetett szavak helyesírása
8. A tulajdonnevek helyesírása
9. A számnevek, számjegyek és dátumok helyesírása
10. Szavak elválasztása
11. A helyesírás tanításának régi és új módszerei
12. IKT-eszközök a helyesírás tanításában

Szakirodalom:

- ADAMIKNÉ, J. A. 2008. Anyanyelvi nevelés az ábécétől az érettségiig. Budapest: Trezor Kiadó. ISBN 978-963-8144-31-7
- A magyar helyesírás szabályai. 2015. Budapest: Akadémiai Kiadó, 12. kiadás. ISBN 978 963 05 9631 2
- CSEKŐ, Gy. 2016. Helyesírás 12.0. Szabályok, feladatok a helyesírási szabályzat 12. kiadásának tanításához. Budapest: Neteducatio. ISBN 978-615-80328-2-7
- CS. NAGY, L. 1994. Helyesírási gyakorlókönyv. Budapest: Trezor.
- FERCSIK, E. 2016. Helyesírási munkafüzet. Feladatok A magyar helyesírás szabályai 12. kiadásához. Budapest: Tinta Könyvkiadó. ISBN 978-963-409-043-4
- HERNÁDI, S. 2016. Helyesírási önképző: A magyar helyesírás szabályai új, 12. kiadása alapján. Budapest: Móra Könyvkiadó. ISBN 978 963 415 506 5
- LACZKÓ, K. – MÁRTONFI, A. 2005. Helyesírás. Budapest: Osiris. ISBN 963 389 541 3
- TAKÁCS, G. 2021. Magyar helyesírás: A helyesírási szabályzat közérthető magyarázata példákkal. Budapest: Tinta Könyvkiadó. ISBN 978-963-409-294-0
- TÓTH, E. (ed.) 2017. Magyar helyesírási szótár: A magyar helyesírás szabályai szerint tizenkettedik kiadása szerint. Budapest: Akadémiai Kiadó. ISBN 978 963 05 9823 1

A tantárgy teljesítéséhez szükséges nyelv:

magyar

Megjegyzések:**Tantárgy értékelése**

Az értékelt hallgatók száma: 0

A	B	C	D	E	FX
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Oktató: Mgr. Vojtech Istók, PhD.					
Az utolsó módosítás dátuma: 22.06.2022					
Jóváhagyta: doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD.					

TANTÁRGYI ADATLAP

Egyetem: Selye János Egyetem	
Kar: Tanárképző Kar	
Tantárgy kódja: KMJ/MJdb/MJD/22	Tantárgy megnevezése: Modern nyelvészeti irányzatok
Az oktatási tevékenység típusa, terjedelme és módszere: Oktatás formája: Szeminárium Oktatás javasolt terjedelme (tanórában): Hetente: 2 A tanulmányok ideje alatt: 26 Az oktatás módszere: bemutató	
Kreditszám: 1	
Tanulmányi időszak javasolt szemesztere / trimesztere: 6.	
Tanulmány szintje: I.	
Feltéltárgyak:	
A tantárgy teljesítésének feltételei: A hallgatói teljesítmény értékelésének módszerei (folyamatos értékelés): A hallgató a félév során rövid szóbeli beszámolót tart a kognitív nyelvészethez, pszicholingvisztikához vagy nyelvi tájképhez kapcsolódó témakörből (10 pont). A szemeszter végén a tantárgy tartalmának megfelelő elméleti és gyakorlati jellegű feladatokat/kérdéseket tartalmazó tesztet ír (20 pont). A hallgató terhelése: 1 kredit = kb. 30 óra (26 óra a tanórákon való részvételért; 4 óra a rövid szóbeli beszámolóért). Értékelési skála: A (100%–90%), B (89%–80%), C (79%–70%), D (69%–60%), E (59%–50%). Az a hallgató, aki nem éri el az 50%-ot, nem teljesíti a tárgyat.	
Oktatási eredmények: Ismeretek: – A hallgató ismerni fogja a modern nyelvészeti irányzatok ágait, törvényszerűségeit, rokon területeit, nyelvtudományon belüli helyét és rövid történetét. – Ismerni fogja a kognitív tudományok interdiszciplináris jellegét és a nyelv kognitív megközelítését. – Ismerni fogja a modern nyelvészeti tudományágak alapfogalmait (kategorizálás, prototípus-elmélet, sematizáció, mentális lexikon, a nyelv mentális reprezentációja stb.). – Ismerni fogja a beszéd létrehozásának és megértésének pszicholingvisztikai vonatkozásait. – Ismerni fogja a nyelvi tájkép különböző aspektusait és dimenzióit. – Ismerni fogja a modern nyelvészeti irányzatok tanításának módszereit. – A megszerzett tudás lehetővé teszi számára, hogy betekintést nyerjen más nyelvészeti tudományágakba is. Képességek: – A hallgató az elsajátított ismeretek alapján meg fogja tudni határozni a modern nyelvészeti irányzatok helyét a nyelvi szintek kontextusában. – A tanulmányai elvégzése után gyakorlótanár vezetése mellett képes lesz a kognitív nyelvészet, a pszicholingvisztika és a nyelvi tájkép kapcsán szerzett ismeretek alkalmazására a magyar nyelv és irodalom tanítása során.	

– Rendelkezni fog azokkal a jártasságokkal, illetve eljárások és stratégiák ismeretével, amelyek szükségesek a modern nyelvészeti irányzatok nyelvszemléletének azonosításához.

Kompetenciák:

– A hallgató pozitívan fog hozzáállni a társadalom szociokulturális és nyelvi sokféleségéhez.

– Meg fogja tudni fogalmazni a saját álláspontját, valamint hozzáállását a modern nyelvészeti irányzatokkal kapcsolatos kérdésekhez, képes lesz azokat kritikusan felülvizsgálni és konstruktívan megvédeni.

– A tanulmányai elvégzése után gyakorlótanár vezetése mellett képes lesz elmagyarázni a tanulóknak a kognitív nyelvészet, a pszicholingvisztika és a nyelvi tájkép témakörével kapcsolatos tananyagot.

– Lépést fog tudni tartani a modern nyelvészeti irányzatok aktuális fejlődésével, és képes lesz további szakmai fejlődésre is.

Tantárgy vázlat:

1. A kognitív tudományok interdiszciplináris jellege. A nyelv(használat) kognitív megközelítése: paradigmák, célok, irányzatok és módszerek

2. Nyelv és idegrendszer, tudás és emlékezet. Nyelv és gondolkodás: nyelvi relativizmus és univerzalizmus

3. A kognitív szemantika jelentésszemlélete: denotatív jelentés, metafora, strukturális metafora, metonímia

4. Kategorizáció, prototípus-elmélet, a nyelvi és fogalmi kategorizáció eltérései, nyelvtani kategorizáció, mondatbeli viszonyok

5. Beszédprodukción és beszédfeldolgozás (szavak és mondatok)

6. A morfológia pszicholingvisztikája: a toldalékfeldolgozás különböző modelljei. Megértés és mentális lexikon

7. Az egyszerű és összetett mondat megértése. Sematizáció és szövegértés.

8. A nyelvvelsajátítás és az idegennyelv-tanulás. A nyelv mentális reprezentációja és a kétnyelvűség.

9. A nyelvi tájkép kutatása – szinkronia és diakronia

10. A nyelvi tájkép kutatása – kétnyelvűség és nyelvi jogok

11. A nyelvi tájkép kutatása – szöveg és kép kapcsolata

12. A modern nyelvészeti irányzatok oktatásának főbb kérdései

Szakirodalom:

A tantárgy teljesítéséhez szükséges nyelv:

magyar

Megjegyzések:

Tantárgy értékelése

Az értékelt hallgatók száma: 0

A	B	C	D	E	FX
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Oktató: Mgr. Gábor Lőrincz, PhD.

Az utolsó módosítás dátuma: 22.06.2022

Jóváhagyta: doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD.

TANTÁRGYI ADATLAP

Egyetem: Selye János Egyetem	
Kar: Tanárképző Kar	
Tantárgy kódja: KMJ/MJdb/TES1/22	Tantárgy megnevezése: Szövegelemző szeminárium 1.
Az oktatási tevékenység típusa, terjedelme és módszere: Oktatás formája: Szeminárium / Gyakorlat Oktatás javasolt terjedelme (tanórában): Hetente: 1 / 1 A tanulmányok ideje alatt: 13 / 13 Az oktatás módszere: bemutató	
Kreditszám: 2	
Tanulmányi időszak javasolt szemesztere / trimesztere: 5.	
Tanulmány szintje: I.	
Feltéltárgyak:	
<p>A tantárgy teljesítésének feltételei: A hallgató a szemeszter során két fogalmazást ír (mindkét munkára 20 pont ítélhető oda), összesen legfeljebb 40 pontért. A fogalmazások értékelésének szempontjai: – műfaji korrektség (4 bodov) – megfelelő stílusjegyek (4 bodov) – esztétikai minőség, egyediség (4 bodov) – helyesírás (4 bodov) – terjedlem (4 bodov) A hallgató munkaóráinak eloszlása: – 1 kredit: rendszeres jelenlét az órákon (2 x 45 perc hetente) – 26 óra – 1 kredit: az órák tartalmán és olvasmányain alapuló folyamatos felkészülés, beleértve a szakirodalom áttanulmányozását, valamint azon gyakorló fogalmazások megírását, melyeket a hallgató „házi feladatra” kap az egyes szemináriumok és gyakorlatok fókusza szerint – 24 óra felkészülés Értékelési skála: A (100%–90%), B (89%–80%), C (79%–70%), D (69%–60%), E (59%–50%). Az a hallgató, aki nem éri el az 50%-ot, nem teljesíti a tárgyat.</p>	
<p>Oktatási eredmények: Tudás: – A hallgató ismerni fogja a kreatív írás sajátosságait. Közelebbről is ismerni fogja az egyes műfajokat és a hozzájuk illő formákat. – Megismeri a kreatív írással kapcsolatos alapvető ismereteket, fogalmakat, elméleti és módszertani alapelveket (részletesebben lásd A tantárgy vázlat a c. szakaszt). – Megismeri a kreatív írás során alkalmazható jellegzetes feladatokat és gyakorlatokat. – Ismerni fogja a kreatív írás rövid történetét. Képességek: – A hallgató alkalmazni tudja majd a kreatív írással kapcsolatos elméleti ismereteket. A műfajok jó ismeretén túl azokat a karakterjegyeket is magára tudja öltetni, akiknek a szemszögéből az adott szöveget meg kell írnia.</p>	

– A képzés elvégzését követően mint pedagógiai asszisztens képes lesz alkalmazni a kreatív írás kapcsán elsajátított ismereteit a magyar nyelv és irodalom tantárgy oktatása során. Nem egyszerű szövegeket fog csak írni a diákjaival. Helyettük olyan kreatív szövegeket írat majd, melyek megalkotásához sokkal több szempontot kell teljesíteni, de az eredmény is sokkal változatosabb. A különböző szövegtípusok alkalmazása és begyakorlása a mindennapi életben is nagy haszonnal jár majd.

– Elsajátítja azokat a lépéseket, készségeket és stratégiákat, amelyek a fogalmazások kereteinek kialakításához szükségesek.

Kompetenciák:

– A hallgató pozitívan viszonyul majd az osztályközösség társadalmi és nyelvi sokszínűségéhez. Azáltal, hogy különböző karakterek szemszögéből kell fogalmazást írni, a diákok egymás iránti toleranciája és nyitottsága is erősödik.

– Felelősséget érez majd az anyanyelvi íráskészség fejlesztése iránt.

– Képes lesz saját álláspontot és véleményt kialakítani a kreatív írás tárgykörében, de úgy, hogy annak felülvizsgálatára éppúgy nyitott marad, ahogy konstruktívan meg is tudja védeni azt. Ebben az is segíti, hogy a szemeszter során nagyon sok műfajjal találkozik. Közben pedig azt is leteheti, hogy szerinte melyik működtethető legeredményesebben bizonyos közösségeknél.

– A képzést követően mint pedagógiai asszisztens képes lesz elmagyarázni a kreatív írással kapcsolatos tananyagot, és saját kritériumokat megszabni az írandó fogalmazásokhoz.

– Alapvető ismeretekkel fog rendelkezni a képzésben résztvevő egyének eltérő fejlődését befolyásoló tényezőket, lehetséges hátrányait, valamint tehetségüket illetően – következzenek azok bár a különböző egészségi vagy társadalmi háttérből –, hogy ezáltal az inkluzív pedagógia szellemében megtervezett képzési folyamat során sikerrel tudjon együttműködni a speciális pedagógusokkal, pszichológusokkal és más szakemberekkel, s egyszersmind a tanácsaik alapján eljárni. Egy írandó szöveg nagyon sokféle lehet, terjedelmi és műfaji szempontból is. A diákok közösségéhez és képességeihez igazodva azonban mindenképp sikereket érhetünk el.

– Képes lesz lépést tartani a kreatív írás legújabb eredményeivel, valamint aktívan folytatni önmaga szakmai fejlesztését.

Tantárgy vázlat:

1. A kreatív írás fogalma és szerepe az irodalomoktatásban. Különböző prózai műfajokhoz kapcsolódó gyakorlatok (eredetmítosz, egyperces, stb.).

2. Konkrét prózai művekhez kapcsolódó gyakorlatok (átalakítás, továbbírás, szempontváltás, zsánerjegyek cseréje, stb.).

3. A világ- és karakterépítést elősegítő kreatív írás.

4. A szövegszerkesztés lehetőségei (sűrítés, nyitó- és zárómondatok, műfajváltás, töredékekből való építkezés).

5. A kreatív írás lehetőségei a csoportmunkában (talált szavak, váltakozó dialógus, szövegpótlás, stb.).

6. Más művészeti ágak megszólaltatása kreatív írásos gyakorlatokon keresztül (vizuális, audio és audiovizuális).

7. Kreatív írás és női írás. Különböző műfajú szövegek alkotása női szerzők műveihez kapcsolódóan. A férfi és női nézőpont különbségei. Férfi és női naplók részletei, levélváltás a férfi- és női nézőpont megkülönböztetésével.

8. Kreatív írás és retorika. Az argumentáció módjai: érvelés, cáfolat. Argumentáció különféle pozíciókból. Laus és vituperatio. Komparáció.

9. Kreatív írás és önéletrírói műfajok. Önéletrajzi szövegekhez kötődő gyakorlatok (naplórészletek montázsolása, önarckép).

10. Irányított versírás. Egysoros versek, haiku. Szóasszociációs lehetőségek, képi asszociativitás. Versakusztika. Halandzsa, akusztikus fordítás. Rímfajták, rímjátékok.
11. Szövegalkotó gyakorlatok a képleírás, az ekphraszisz, az embléma műfajához kapcsolódóan.
12. Költői képek, metaforaalkotás. Aránypárokra alapuló metaforák

Szakirodalom:

- ADAMIKNÉ, J. A. 2008. Anyanyelvi nevelés az ábécétől az érettségiig. Budapest: Trezor Kiadó. ISBN 978-963-8144-31-7
- BOROSNÉ JAKAB, E. – SCHLETTNÉ SEBŐ, I. 2002. Irodalmi írásbeli érettségi - A fogalmazás technikája. Budapest: Corvina Kiadó. ISBN 9631351696
- CSIKÓSNÉ MONOSTORI, E. 1993. Fogalmazás. Budapest: Mozaik. ISBN 9638057556
- CSIKÓSNÉ MONOSTORI, E. 1994. Fogalmazás lépésről lépésre II. Budapest: Mozaik. ISBN 9638057572.
- Fülöp, M. – SZILÁGYI FERENCNÉ. 2004. Fogalmazás munkafüzet: A. Celldömölk: AK - Apáczai Kiadó. ISBN 0002940.
- HEDGE, T. 2017. Writing. Oxford: Oxford University Press. 2. ed. ISBN 978 019 442190 4.
- HORVÁTH Viktor 2014. A vers ellenforradalma, A versírás és versfordítás tanulása és tanítása. Budapest: Magvető, 2014. ISBN 978-963-142-909-1
- L. ACZÉL Petra 2004. Retorika: A szóból épült gondolat – Gyakorlókönyv. Budapest: Krónika Nova Kiadó. - ISBN 963 9128 73 2.
- QUINTILIANUS, M. F. 2008. Szónoklattan, ford. Adamik Tamás, Csehy Zoltán, Kopeczky Rita, Krupp József, Polgár Anikó, Tordai Éva - Bratislava: Kalligram. - ISBN 978-80-7149-961-9
- CICERO 2012. Összes retorikaelméleti művei. Ford. Adamik Tamás, Csehy Zoltán, Krupp József, Kisdi Klára, Mezei Mónika, Polgár Anikó: - Bratislava: Kalligram. - ISBN 978-80-8101-617-2
- BAKA VIDA, B. – BAKA P. 2019. Az (ember)idegen természet fojtogató ölelése: Jeff VanderMeer: Déli Végek-trilógia (doboztankönyv-fejezet). In: Módszertani Közlöny = Metodički glasnik = Methodological bulletin = Methodologische Mitteilungen = Metodički glasnik 9/1. 10–25. ISSN 2217-4540.
- BAKA, P. 2018. Mi lett volna, ha...? - Alternatív történelmi kalauz: Doboztankönyv-fejezet. In: Eruditio - Educatio : Vedecký časopis Pedagogickej fakulty Univerzity J. Selyeho v Komárne = a Selye János Egyetem Tanárképző Karának tudományos folyóirata = Research Journal of the Faculty of Education of J. Selye University. 13/1. 89–100 ISSN 1336-8893.

A tantárgy teljesítéséhez szükséges nyelv:

magyar

Megjegyzések:

Tantárgy értékelése

Az értékelt hallgatók száma: 0

A	B	C	D	E	FX
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Oktató: PaedDr. Patrik Baka, PhD., doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD.

Az utolsó módosítás dátuma: 22.06.2022

Jóváhagyta: doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD.

TANTÁRGYI ADATLAP

Egyetem: Selye János Egyetem	
Kar: Tanárképző Kar	
Tantárgy kódja: KMJ/MJdb/TES2/22	Tantárgy megnevezése: Szövegelemző szeminárium 2.
Az oktatási tevékenység típusa, terjedelme és módszere: Oktatás formája: Szeminárium Oktatás javasolt terjedelme (tanórában): Hetente: 2 A tanulmányok ideje alatt: 26 Az oktatás módszere: bemutató	
Kreditszám: 1	
Tanulmányi időszak javasolt szemesztere / trimesztere: 6.	
Tanulmány szintje: I.	
Feltételtárgyak:	
A tantárgy teljesítésének feltételei: A hallgató a félév során interaktív előadást tart a választott témáról (100%). Az értékelési szempontjai: - szakszerűség - interaktivitás - csoportos interakció - formai követelmények A hallgató teljes munkaterhelése: - Jelenlét az órákon és az előadásra való felkészülés - 26 óra Értékelési skála: A (100%-90%), B (89%-80%), C (79%-70%), D (69%-60%), E (59%-50%), pod 50%: Fx. Nem kap kreditet az a hallgató, aki nem éri el az 50%-ot.	
Oktatási eredmények: Ismeretek: - A hallgató meg tudja magyarázni a 20. és 21. századi magyar és világirodalom jellegzetességeit. - A hallgató képes jellemezni az elemzett irodalmi művek fő gondolatait, valamint azt a társadalmi, politikai és kulturális kontextust, amelyben a művek íródtak. - A hallgató képes felismerni, hogy egy adott mű esetében milyen irodalomkritikai elemzésre van szükség (pl. feminista, pszichoanalitikus vagy életrajzi elemzés). Készségek: - A hallgató képes 20. századi irodalmi szövegek értelmezésére és elemzésére, valamint a kortárs irodalmi iskolák (kulturális, feminista, posztkoloniális stb.) technikáinak és módszereinek alkalmazására. - A hallgató képes önállóan információt gyűjteni 20. és 21. századi írókról és irodalmi szövegekről különböző kiadványokból és az internetről. - A hallgató képes saját véleményét és álláspontját megfogalmazni, valamint kritikusan felülvizsgálni azt. Kompetenciák: - A hallgató megismeri a 20. és 21. század néhány irodalmi művének történelmi, kulturális és társadalmi sajátosságait.	

- A hallgató pozitív attitűdöt alakít ki a 20. és 21. századi magyar és világirodalom kérdései iránt, és igyekszik azokat minél jobban megérteni. Ebben a szellemben fogja tanítani a diákjait is, továbbá interaktív és kooperatív gyakorlatokon keresztül mutatja be nekik az analitikai módszerek gyakorlati dimenzióját.

Tantárgy vázlata:

1. A 20. és 21. századi magyar és világirodalom jelentős műveinek elemzése.
2. Az elemzett művek társadalmi-történelmi háttere
3. Az irodalmi művek értelmezésének elméleti kérdései
4. Szerző - mű - olvasó az irodalmi folyamatban.
5. Az elemzett művek intermédiás kontextusai
6. A 20. századi magyar irodalom jelentős irodalmi műveinek elemzése
7. A 20. századi világirodalom jelentős irodalmi műveinek elemzése
8. A 21. századi magyar irodalom jelentős irodalmi műveinek elemzése
9. A 21. századi világirodalom jelentős irodalmi műveinek elemzése
10. Az elemzett művek alapvető társadalomtudományi kérdéseivel kapcsolatos ismeretek rendszerezése
11. Az elemzett művek elméleti kérdéseivel kapcsolatos ismeretek rendszerezése
12. Az elemzett művek irodalomtörténeti kérdéseivel kapcsolatos ismeretek rendszerezése

Szakirodalom:

- KESERŰ, J. 2009. Mindez így: Tanulmányok, kritikák 1999–2009. Dunaszerdahely: NAP Kiadó. ISBN 978-80-8104-018-4
- KESERŰ, J. 2021. Lehetnek sárkányaid is. Budapest: Prae. ISBN 978-615-6199-15-7
- MOLNÁR, G. T. 2015. A figyelem művészete: Bevezetés az irodalmi művek értelmezésébe. Budapest: Eötvös Loránd Tudományegyetem. ISBN 978-963-284-579-1
- PÁL, J. 2012. Világirodalom. Budapest: Akadémiai. ISBN 976 963 05 8596 5
- KULCSÁR SZABÓ, E. 2017. Verskultúrák: A líraelmélet perspektívái. Budapest: Ráció Kiadó. ISBN 978-615-5675-08-9
- KULCSÁR SZABÓ, E. 1998. A megértés alakzatai. Debrecen: Csokonai Kiadó. ISBN 963 260 134 3
- H. NAGY, P. 1999. Kánonok interakciója. Budapest: Fiatal Írók Szövetsége. ISBN 963 86038 2 8

A tantárgy teljesítéséhez szükséges nyelv:

magyar

Megjegyzések:

Tantárgy értékelése

Az értékelt hallgatók száma: 0

A	B	C	D	E	FX
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Oktató: Dr. habil. PaedDr. József Keserű, PhD.

Az utolsó módosítás dátuma: 22.06.2022

Jóváhagyta: doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD.

TANTÁRGYI ADATLAP

Egyetem: Selye János Egyetem	
Kar: Tanárképző Kar	
Tantárgy kódja: KMJ/MJdb/OB/22	Tantárgy megnevezése: Záródolgozat és annak megvédése
Az oktatási tevékenység típusa, terjedelme és módszere: Oktatás formája: Oktatás javasolt terjedelme (tanórában): Hetente: A tanulmányok ideje alatt: Az oktatás módszere: bemutató	
Kreditszám: 8	
Tanulmányi időszak javasolt szemesztere / trimesztere:	
Tanulmány szintje: I.	
Feltételtárgyak:	
<p>A tantárgy teljesítésének feltételei:</p> <p>A záródolgozat elkészítése során a hallgató a témavezető utasításait és a Selye János Egyetemen íródó záró-, szak-, rigorózus és habilitációs dolgozatok elkészítéséről, regisztrációjáról, az ezekhez való hozzáférésről és archivációjukról szóló rektori irányelvet követi. A záródolgozat javasolt terjedelme 30–40 oldal (54 000 – 72 000 leütés szóközökkel). A záródolgozat leadásának határidejét az akadémiai év időbeosztása tartalmazza. A záródolgozat eredetiségvizsgálata a záródolgozatok központi nyilvántartásában történik. Ennek eredményéről jegyzőkönyv készül. Az eredetiségvizsgálat a védés elengedhetetlen feltétele. A záródolgozat leadásának részét képezi a záródolgozat digitális másolatainak használatáról szóló, a hallgató és az egyetem által képviselt Szlovák Köztársaság között megkötött licencszerződés.</p> <p>A záródolgozatot a témavezető és a bíráló értékeli, akik a megadott szempontok alapján készítik el a bírálatukat.</p> <p>A témavezető főként a cél teljesítését, a hallgató önállóságát és a téma feldolgozása során mutatott kezdeményezőkézségét, a témavezetővel való együttműködést, a záródolgozat logikus felépítését, a választott módszereket és módszertant, a dolgozat szakmai színvonalát, a téma feldolgozásának mélységét és minőségét, a dolgozat hasznosságát, eredményeinek felhasználhatóságát, az irodalommal való munkát, a felhasznált források relevanciáját, valamint a dolgozat formai jegyeit, helyesírását, stílusát és eredetiségét értékeli.</p> <p>A bíráló főként a dolgozat témájának aktualitását és megfelelő mivoltát, a dolgozat célját és annak teljesítését, a záródolgozat logikus felépítését, a fejezetek egymásra épülését és felosztását, az alkalmazott módszerek és módszertan alkalmasságát, a dolgozat szakmai színvonalát, a téma feldolgozásának mélységét és minőségét, a dolgozat hasznosságát, eredményeinek felhasználhatóságát, az irodalommal való munkát, a felhasznált források relevanciáját, valamint a dolgozat formai jegyeit, helyesírását, stílusát és eredetiségét értékeli.</p> <p>Az államvizsga-bizottság a dolgozat eredetiségét, a hallgatói részvétel arányát a tudományos probléma megoldásában, a hallgató önállóságát és tudományos-probléma megoldó képességét értékeli – ide tartozik az irodalmi források felkutatása, a célok megfogalmazása, a módszer kiválasztása, a kutatási anyag kiválasztása, az értékelés képessége, az eredmények vitára bocsátása, az eredmények összefoglalása és prezentációja, valamint jelentősége az oktatási</p>	

folyamatban stb. A bizottság értékeli továbbá az eredmények prezentálásának képességét, beleértve a témával kapcsolatos kérdésekre adott válaszokat, az időbeli korlátok betartását stb. Az államvizsga-bizottság egy nem nyilvános megbeszélés keretében értékeli a védés menetét, és dönt az osztályozásról. Az osztályozás során komplex módon értékeli a záródolgozat színvonalát és annak megvédését, figyelembe véve a bírálatokat és a védés lefolyását. A bizottság a védést egy összesített jeggyel értékeli. Az értékelés megegyezhet azzal, ami a bírálatokban szerepel, de lehet jobb vagy rosszabb is azoknál, a védés menetétől függően. Az osztályozási skála: A – 100–91%, B – 90–81%, C – 80–71%, D – 70–61%, E – 60–50%. Az a hallgató, aki nem éri el az 50%-ot, nem kap kreditet. A védés, valamint az államvizsga szóbeli-teoretikus részének eredményéről a bizottság elnöke tájékoztat nyilvános keretek között.

Oktatási eredmények:

Ismeretek:

- a hallgató ismeri a tudományos publikáció struktúráját,
- a hallgató önállóan és alkotó módon tudja felhasználni a szakforrásokat,
- a hallgató képes elemezni és értékelni a vizsgált probléma jelenlegi állását a saját szakján,
- a hallgató megfelelő módon ki tudja választani a kutatási módszereket és eljárásokat, és képes azokat hatékonyan alkalmazni.

Képességek:

- a záródolgozat számot ad arról, hogy a hallgató ismeri a vizsgált probléma elméleti és gyakorlati vonatkozásait,
- a hallgatónak bizonyítania kell, hogy képes a hazai és a külföldi szakirodalommal való munkára, ki tudja választani a téma szempontjából fontos információkat, valamint kamatoztatni tudja a szakirodalom összegyűjtésére, értelmezésére és feldolgozására való képességét,
- a hallgató rendelkezik az önálló tanulás készségével, ami lehetővé teszi számára a tanulmányok folytatását,
- a hallgató képes összegyűjteni és értelmezni a releváns adatokat (tényeket) a tanulmányi szakján, és olyan döntéseket tud hozni, amelyek figyelembe veszik a társadalmi, tudományos és etikai szempontokat,
- a hallgató képes lesz érvekkel alátámasztani az előadott gondolatokat, valamint képes lesz gyakorlati következtetések levonására és javaslatok megfogalmazására,
- a hallgató képes lesz a záródolgozat eredményeinek prezentálására,
- a hallgató képes a tudományos integritás és etika elveinek betartására.

Kompetenciák:

- a hallgató képes megfelelő módon kifejezésre juttatni saját nyelvi és szakmai kultúráját, valamint hozzáállását a tanulmányai során felmerülő szakmai kérdésekhez,
- a hallgató képes érvelni, és módszertani szempontból alkalmazni az ismereteit elméleti és gyakorlati síkon egyaránt,
- a hallgató képes az ismereteit átültetni a gyakorlatba, és képes azok rendszerezésére,
- a hallgató válaszolni tud a témavezető és a bíráló kérdéseire az elvárt színvonalon, s ezáltal képes záródolgozata sikeres megvédésére.

Tantárgy vázlata:

A záródolgozat megvédésének menete a következő:

1. A hallgató bemutatja a záródolgozatát.
2. Elhangzanak a témavezetői és opponensi bírálatok főbb pontjai.
3. A hallgató válaszol a témavezető és a bíráló kérdéseire.

<p>4. Szakmai vita a záródolgozatról a hallgatónak feltett kérdésekkel. A záródolgozat prezentációjának főként az alábbi pontokat kellene tartalmaznia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A témaválasztás rövid indoklása, annak aktualitása és gyakorlati haszna. 2. A dolgozatban kitűzött célok és alkalmazott módszerek megvilágítása. 3. A dolgozat főbb tartalmi kérdései. 4. A hallgató által levont következtetések és javaslatok. <p>A prezentáció során a hallgató számára biztosított a dolgozat egy példánya, illetve annak elektronikus prezentációja. A hallgató önállóan mutatja be a dolgozatát legkevesebb 10 perc terjedelemben. Eközben használhat számítástechnikai eszközöket. A védés előtt és során a bizottság számára hozzáférhető a záródolgozat.</p>					
<p>Szakirodalom: KATUŠČÁK, D. Ako pisať vysokoškolské a kvalifikačné práce. Bratislava: Enigma, 2004. Aktuálna Smernica rektora o úprave, registrácii, sprístupnení a archivácii záverečných prác na Univerzite J. Selyeho – dostupné na https://www.ujs.sk/documents/Smernica_c.2-2021o_zaverecnych_pracach_.pdf</p>					
<p>A tantárgy teljesítéséhez szükséges nyelv: magyar</p>					
<p>Megjegyzések:</p>					
<p>Tantárgy értékelése Az értékelt hallgatók száma: 0</p>					
A	B	C	D	E	FX
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
<p>Oktató:</p>					
<p>Az utolsó módosítás dátuma: 22.06.2022</p>					
<p>Jóváhagyta: doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD.</p>					

TANTÁRGYI ADATLAP

Egyetem: Selye János Egyetem	
Kar: Tanárképző Kar	
Tantárgy kódja: KMJ/MJdb/BS/22	Tantárgy megnevezése: Záródolgozati szeminárium
Az oktatási tevékenység típusa, terjedelme és módszere: Oktatás formája: Szeminárium Oktatás javasolt terjedelme (tanórában): Hetente: 1 A tanulmányok ideje alatt: 13 Az oktatás módszere: bemutató	
Kreditszám: 4	
Tanulmányi időszak javasolt szemesztere / trimesztere: 5.	
Tanulmány szintje: I.	
Feltéltárgyak:	
<p>A tantárgy teljesítésének feltételei: A záródolgozat témájához kapcsolódó válogatott bibliográfia leadása és a záródolgozat egy részének (10–12 oldal) kidolgozása. A szemináriumon való részvétel kötelező. A hallgató elkészíti a záródolgozat egy részét, és leadja a bibliográfiát. A hallgató a megadott határidőre nyomtatott formában leadja a záródolgozat elkészült részét az oktatóknak. Ha a hallgató 7 nappal a leadási határidő után sem adja le a dolgozatrészt, nem kapja meg a tantárgyért járó krediteket. A leadandó dolgozatrész terjedelmét az oktató határozza meg, a formai követelményeket a 2/2021-es számú rektori irányelv tartalmazza. A dolgozatban be kell tartani az idézés technikai szabályait és etikáját. A dolgozat értékelésének szempontjai: - a hallgató analitikus-szintetikus gondolatmenete, - az elméleti ismeretekkel megtámogatott személyes vélemény kifejezése, - a dolgozat problematikájának és céljának meghatározása, a kidolgozás módja, - a dolgozatra struktúrája – logikus felépítés és az egyes részek arányos terjedelme, - az irodalommal és az információs forrásokkal való munka (kiválasztásuk és felhasználásuk módja), - a dolgozat alapvető formai követelményeinek betartása, az idézésre vonatkozó követelmények betartása, - a dolgozat esztétikai és nyelvi minősége. Az egyes feladatok százalékos meghatározása: A szemináriumokon végzett munka: 20 %. Szemináriumi dolgozat: 80 %. A hallgatónak minden feladatot legalább 50 %-ra teljesítenie kell.</p>	
Oktatási eredmények: Ismeretek: A hallgató képes:	

- felsorolni és megmagyarázni a záródolgozat elkészítésének általános követelményeit, leírni és jellemezni a záródolgozat tartalmi struktúráját és annak részeit (bevezetés, fő szövegrész, mellékletek),
- megmagyarázni a jelenség és a tény fogalmait, felsorolni és leírni az oktatási jelenségek vizsgálatának módjait,
- közelebbről jellemezni a záródolgozatban megjelenő adatok gyűjtésének alapvető módszereit és azok feldolgozását,
- megnevezni a szakszöveg szerzőjével kapcsolatos alapvető követelményeket, jellemezni és leírni a szakszöveg modelljét, jellemzőit és formai felépítését,
- felsorolni és megmagyarázni a záródolgozatra vonatkozó formai követelményeket,
- definiálni az absztrakt fogalmát, leírni annak struktúráját, jellemezni a minőségi absztrakt jellemző jegyeit, felsorolni az absztrakt elkészítésének leggyakoribb hibáit, megkülönböztetni az absztraktot az annotációtól, a kivonattól, az összefoglalótól és az áttekintéstől,
- megmagyarázni az idézet, idézés, parafrázis, kompiláció, plágium fogalmait, megkülönböztetni az idézetet és a parafrázist, példákon keresztül szemléltetni a különböző idézési és hivatkozási technikákat,
- definiálni és saját szavakkal értelmezni a választott téma szakterületének alapvető fogalmait és motívumait,
- ismerni a dolgozat alapvető terminusait,
- megmagyarázni a dolgozatban használt kifejezéseket,
- megalkotni (kidolgozni) a dolgozat elméleti síkját annak minden fontos vonatkozásával együtt,
- analizálni és megindokolni a dolgozat következtetéseit,
- kritikusan elemezni, átértékelni és elméletben felhasználni a megszerzett ismereteket.

Képességek:

A hallgató képes:

- megírni saját záródolgozata tervezetét,
- megmagyarázni a záródolgozat elkészítésének módszertani szabályait,
- definiálni a záródolgozat fő kérdését és célját, adott esetben hipotéziseket megfogalmazni,
- megtervezni a záródolgozat elkészítésének ütemtervét a tartalmi vonatkozásokkal együtt,
- dolgozni a szakirodalommal (elsődleges és másodlagos forrásokkal), információkat keresni könyvtári információs adatbázisokban,
- a megszerzett ismeretek alapján a gondolatok logikus és pontos megfogalmazásával elkészíteni a záródolgozat szövegét, minőségi absztraktot létrehozni, bevezetést és befejezést írni a megadott szempontokat figyelembe véve,
- az adott területen szerzett ismeretek prezentálására, azok összetettségének felismerésére és következtetések levonására,
- alkalmazni az idézés és a szakszöveg elkészítésének etikájáról és technikájáról szerzett ismereteket,
- helyesen használni az idézés és hivatkozás különböző módjait, valamint megfelelően összeállítani a bibliográfiát,
- megalkotni (kidolgozni) a dolgozat gyakorlati síkját annak minden fontos vonatkozásával együtt,
- analizálni, szintetizálni és az ismereteket összehasonlítani, valamint ezek alapján megoldásokat javasolni,
- kritikai analízis révén levonni a következtetéseket és megfogalmazni ezek gyakorlati vonatkozásait,

- kritikusan elemezni a megszerzett ismereteket, átértékelni és felhasználni azokat a gyakorlatban,
- bemutatni, vitára bocsátani és érvekkel alátámasztani a saját ismereteket a dolgozat tervezett céljának szempontjából,
- hallgatói csoport keretében és az oktató jelenlétében bemutatni a tevékenység kimeneteit, valamint megindokolni ezek jelentőségét és felhasználhatóságát a gyakorlatban,
- befejezni a záródolgozatot és felkészülni annak nyilvános megvédésére,
- osztályozni a záródolgozat témájának és magának a záródolgozatnak az erős és gyenge oldalait,
- kritikusan értékelni a záródolgozatban alkalmazott módszereket és eljárásokat, és javaslatokat tenni ezek gyakorlati alkalmazására,
- önállóan ismereteket szerezni a választott szakterületen,
- alkalmazni az elméleti ismereteket az oktatási gyakorlatban.

Kompetenciák:

A hallgató

- tudatosítja az akadémiai etika betartásának fontosságát, valamint a saját hallgatói és későbbi oktatói tevékenységének etikai vonatkozásait,
- a helyes viselkedés szabályaival összhangban cselekszik,
- elsajátította a társadalmi megjelenés alapjait, megfelelő öltözetben jelenik meg az államvizsgán,
- betartja az idézés etikai elveit,
- meggyőződéseit és véleményét egyenesen és őszintén fejezi ki, egyúttal azonban képes elfogadni, hogy a másik félnek is joga van saját vélemény formálására,
- viseli és elfogadja saját tetteinek következményeit.

Tantárgy vázlat:

1. A záródolgozatra vonatkozó előírások az SJE irányelveiben.
2. A záródolgozat tömör leírása.
3. A záródolgozat jelentősége.
4. A záródolgozat témájának kiválasztása.
5. A dolgozathoz kapcsolódó válogatott bibliográfia elkészítése.
6. A záródolgozat feladatai és céljai.
7. A megfelelő idézési mód kiválasztása.
8. A záródolgozat tartalma.
9. Az egyes részek (fejezetek) kidolgozására irányuló stratégia megfogalmazása.
10. Szakkönyvekkel és szakfolyóiratokkal végzett munka.
11. Az internet és az online publikációk használata.
12. A kutatás előkészítése és megvalósítása, felkészülés a záródolgozat megvédésére.

Szakirodalom:

- A magyar helyesírás szabályai. 2015. Budapest: Akadémiai Kiadó. 12. kiadás. ISBN 978 963 05 9631 2
- ECO, U. 1987. Hogyan írjunk szakdolgozatot? Budapest: Kairosz Kiadó. ISBN 963 9137 53 7
- FERCSIK, E. 2002. Dolgozatírás – felsőfokon. Budapest: Krónika Nova. ISBN 9639128945
- GYURGYÁK, J. 2018. Szerzők és szerkesztők kézikönyve. Budapest: Osiris Kiadó. ISBN 978 963 276 318 7
- LACZKÓ, K. – MÁRTONFI A. 2006. Helyesírás. Budapest: Osiris Kiadó. ISBN 963 389 541 3
- MAJOROS P. 1997. Kutatásmódszertan, avagy: Hogyan írjunk könnyen, gyorsan jó diplomamunkát? Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. ISBN 9631883698

– A Selye János Egyetemen íródó záró-, szak-, rigorózus és habilitációs dolgozatok elkészítéséről, regisztrációjáról, az ezekhez való hozzáférésről és archivációjukról szóló 2/2021-es számú rektori irányelv. 2021. Komárno: UJS

A tantárgy teljesítéséhez szükséges nyelv:

magyar

Megjegyzések:

Tantárgy értékelése

Az értékelt hallgatók száma: 0

A	B	C	D	E	FX
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Oktató: PaedDr. Patrik Baka, PhD., Mgr. Vojtech Istók, PhD., Dr. habil. PaedDr. József Keserű, PhD., Mgr. Gábor Lőrincz, PhD., Péter Nagy, PhD., doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD., Szabolcs Simon, PhD., prof. Dr. András Szabó, DSc., PaedDr. Tamás Török, PhD.

Az utolsó módosítás dátuma: 22.06.2022

Jóváhagyta: doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD.

TANTÁRGYI ADATLAP

Egyetem: Selye János Egyetem	
Kar: Tanárképző Kar	
Tantárgy kódja: KMJ/MJdb/ŠS/22	Tantárgy megnevezése: Államvizsga
Az oktatási tevékenység típusa, terjedelme és módszere: Oktatás formája: Oktatás javasolt terjedelme (tanórában): Hetente: A tanulmányok ideje alatt: Az oktatás módszere: bemutató	
Kreditszám: 2	
Tanulmányi időszak javasolt szemesztere / trimesztere:	
Tanulmány szintje: I.	
Feltételtárgyak:	
<p>A tantárgy teljesítésének feltételei: Az államvizsgán a tanulmányok időbeosztása szerinti rendes időben mindazok a hallgatók részt vehetnek, akik a tanulmányaik utolsó évében végzett ellenőrzés során teljesítették a tanulmányi programban foglalt követelményeket. A szóbeli államvizsgán a hallgató számot ad a saját szakján szerzett tudásáról és készségeiről, valamint a vonatkozó szakokkal való interdiszciplináris összefüggésekről. Bizonyítja, hogy képes információkat, elképzeléseket, problémákat és megoldásokat közvetíteni a szak- és laikus közönség számára. Az államvizsga kollokvium formájában valósul meg, amelynek során a hallgató teljesítményét A-tól FX-ig terjedő skálán értékelik. A jegy beszámítódik a teljes államvizsga-értékelésbe. A szóbeli vizsga értékelése az alábbi osztályozási skála alapján történik: A – 100–91%, B – 90–81%, C – 80–71%, D – 70–61%, E – 60–50%. Az a hallgató, aki nem éri el az 50%-ot, nem kap kreditet. Az államvizsga és a védés eredményéről a bizottság elnöke tájékoztat nyilvános keretek között.</p>	
<p>Oktatási eredmények: Ismeretek: - a hallgató ismereteket szerzett a tanulmányi program kötelező és profiltantárgyaiból, - a hallgató képes definiálni és saját szavaival interpretálni az alapvető fogalmakat, megmagyarázni és leírni az alapvető folyamatokat, jellemezni és alkalmazni a kutatás tudományos módszereit a tantárgy tematikus tervében megadott területeken, - a hallgató képes elemezni és értékelni szakjának eddigi ismereteit. Képességek: - a hallgató képes prezentálni a szaktudását, - a hallgató képes az ismeretei átadására, - a hallgató képes megszerezni és alkalmazni a megszerzett elméleti tudást, - a hallgató rendelkezik az önálló tanulás készségével, ami lehetővé teszi számára a tanulmányok folytatását. Kompetenciák: - a hallgató képes kifejezésre juttatni nyelvi és szakmai kultúráját a szóbeli vizsgán,</p>	

- a hallgató a megszerzett ismereteket tágabb kontextusban is tudja használni,
- a hallgató képes a megszerzett ismereteket a gyakorlatba átültetni és azokat rendszerezni,
- a hallgató képes alkotó módon felhasználni az ismereteit a feladatok megoldása során, valamint tudja elemezni a problémát és rendszerezni az új megoldásokat,
- a hallgató képes az elvárt színvonalon válaszolni a bizottság kérdéseire.

Tantárgy vázlat:

- I. A magyar és a világirodalom története
- II. Irodalomelmélet
- III. A magyar nyelv hangtana, morfológiája és mondattana
- IV. Az élő nyelv kutatása

Szakirodalom:

A tanulmányi program információs lapjaiban feltüntetett irodalom

A tantárgy teljesítéséhez szükséges nyelv:

magyar

Megjegyzések:

Tantárgy értékelése

Az értékelt hallgatók száma: 0

A	B	C	D	E	FX
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Oktató:

Az utolsó módosítás dátuma: 22.06.2022

Jóváhagyta: doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD.

TANTÁRGYI ADATLAP

Egyetem: Selye János Egyetem	
Kar: Tanárképző Kar	
Tantárgy kódja: KMJ/MJdb/VŽJ/22	Tantárgy megnevezése: Élőnyelvi kutatások
Az oktatási tevékenység típusa, terjedelme és módszere: Oktatás formája: Szeminárium / Gyakorlat Oktatás javasolt terjedelme (tanórában): Hetente: 2 / 1 A tanulmányok ideje alatt: 26 / 13 Az oktatás módszere: bemutató	
Kreditszám: 4	
Tanulmányi időszak javasolt szemesztere / trimesztere: 3.	
Tanulmány szintje: I.	
Feltételtárgyak:	
<p>A tantárgy teljesítésének feltételei: A hallgatók a félév elején az oktatóval közösen kidolgozzák a kurzus teljesítésének kereteit. SZEMINÁRIUM: A félév során a hallgató két félévközi tesztet ír (egyenként 15 pont): az elsőt a félév közepén, a másodikat a tanítási időszak utolsó hetében (összesen 30 pont). A félév során a hallgató interaktív előadást tart az élőnyelvi kutatás egy adott témájáról (20 pont). Indokolt esetben a hallgatónak lehetősége van arra, hogy az interaktív előadást a szociolingvisztika bármely témájáról szóló szemináriumi dolgozattal helyettesítse, amelyet legkésőbb a félév 10. hetének végéig kell leadnia. A hallgató a szemináriumi dolgozatra legfeljebb 20 pontot kaphat. A hallgató csak akkor jelentkezhet szóbeli vizsgára, ha a tesztekből és az interaktív dolgozatból (vagy félévközi dolgozatból) összesen a maximális pontszám legalább 50%-át (azaz az 50 pontból legalább 25 pontot) megszerezte. ELŐADÁS: A hallgató elméleti tudása szóbeli vizsga formájában kerül értékelésre. A szóbeli vizsgán a hallgató 50 pontot szerezhet (azaz az összpontszám 50%-át). A maximális pontszám 100 pont (2 x 15 pont a tesztekért, 20 pont az interaktív dolgozatért, 50 pont a szóbeli vizsgáért). Indokolt esetben a hallgatónak lehetősége van a szóbeli vizsga írásbeli vizsgával való helyettesítésére. Az írásbeli vizsgán a hallgató legfeljebb 50 pontot szerezhet. A félévközi tesztek értékelésének kritériumai: – az egyes tematikus egységek elsajátítása rendszeres készülés alapján, a szemináriumok elméleti és gyakorlati tartalma és a szakirodalom alapján – az egyes specifikus témakörök elsajátítása a szakirodalom elméleti tartalmára épülő rendszeres készülés alapján Az interaktív előadás értékelésének kritériumai: 1. a beszámoló tartalma: témaválasztás, a beszámoló célja, a szakirodalommal való munka stb. (4 pont) 2. verbális és nem verbális kifejezőmód: logikus és szisztematikus előadásmód, az előadásmód tisztasága, kifejezőmód, szemkontaktus stb. (4 pont)</p>	

3. vizuális, akusztikus, audiovizuális eszközök használata: digitális prezentáció (szerkezet, kulcsszavak, képek stb.), rövid felvételek, videók stb. (4 pont)

4. a hallgatók bevonása: kérdések és válaszok, kvízek és tesztek, feladatok stb. (4 pont)

5. az időkeret betartása: kb. 20 perc (4 pont)

A szemináriumi munka értékelésének kritériumai:

1. a szemináriumi munka formális oldala: szerkezet, nyelvezet, helyesírás stb. (10 pont)

2. a szemináriumi munka tartalmi oldala: témaválasztás, a dolgozat célja, a szakirodalommal való munka, hivatkozások stb. (10 pont)

A szóbeli vizsga értékelésének kritériumai:

tartalmi oldal: az elméleti ismeretek és azok alkalmazása az oktatásban

Értékelési skála: A (100%-90%), B (89%-80%), C (79%-70%), D (69%-60%), E (59%-50%),

50% alatt: Fx. Nem kaphat kreditet az a hallgató, aki nem éri el az 50%-ot.

Oktatási eredmények:

Ismeretek:

– A hallgató széleskörű tudományos ismeretekkel rendelkezik az élőnyelvi kutatások kérdéseinek és módszereinek területén.

– A megszerzett ismeretek lehetővé teszik a hallgató számára a nyelvi valóság jobb megértését, és a kapcsolódó nyelvészeti diszciplínák tanulmányozását szolgálják.

– A hallgató megismeri a nyelvjáráskutatás alapjait és a magyar nyelvjárások területi eloszlását.

– A hallgató átfogó képet kap a nyelvről mint társadalmi jelenségről.

Készségek:

– Az elsajátított ismeretek alapján a hallgató képes lesz beazonosítani az élőnyelvi kutatások helyét és jelentőségét a nyelvészeti diszciplínák kontextusában.

– A hallgató képes lesz az élőnyelvi kutatás területén szerzett ismereteket a magyar nyelvoktatás didaktikai rendszerébe átültetni.

– A hallgató képes lesz alkalmazni a dialektológiai ismereteket és az élő nyelvvel kapcsolatos kutatásokat.

– A hallgató képes lesz azonosítani a nyelvi ideológiákat, valamint a különböző beszédközösségek nyelvhasználatának egyéb sajátosságait.

– A hallgató képes lesz gyakorlati kutatási módszerek alkalmazására.

Kompetenciák:

– A hallgató társadalmilag elfogadott polgári attitűdökkel és pozitív hozzáállással rendelkezik a szakmájával és a célcsoportjával szemben.

– A tanuló képes lesz pozitívan viszonyulni a társadalom szociokulturális és nyelvi sokszínűségéhez.

– A hallgató képes lesz saját álláspontjait és attitűdjeit megfogalmazni az élőnyelvi kutatások területén, azokat kritikusan felülvizsgálni és konstruktívan megvédeni.

– A hallgató képes lesz az élőnyelvi kutatásokkal kapcsolatos témák és feladatok kialakítására és megfogalmazására az általános iskola felső tagozata, ill. középiskolás tanulók számára.

– Képes lesz önállóan megfogalmazni egy tudományos problémát, kapcsolatrendszerekben és elemző módon gondolkodni egy meghatározott kérdéstről.

– Jártas lesz a pedagógiai munka kérdéseiben a tanult népszerűség sokszínűségével összefüggésben.

– Széleskörű ismeretekkel rendelkezik az egyének fejlődésében az egészségi vagy szociális hátrányokból, illetve a tehetségekből és adottságokból eredő különbségekről, hogy képes legyen hatékonyan együttműködni a gyógypedagógusokkal, pszichológusokkal és más szakemberekkel a nevelési folyamat megvalósításában az inkluzív oktatás körülményei között, és képes legyen követni szakmai ajánlásait és következtetéseiket.

– Képes lesz kapcsolatot tartani az élőnyelvi kutatás aktuális fejleményeivel, és hatékonyan folytatni saját a szakmai továbbfejlődését.

Tantárgy vázlat:

1. Bevezetés az élőnyelvi kutatások módszereibe
2. A szlovákiai magyarok nyelvi helyzete
3. A szlovákiai magyarok nyelvhasználatának vizsgálati irányai, lehetőségei (dialektológia, összehasonlító nyelvészet, szociolingvistika, nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvi menedzsment, nyelvi tájkép)
4. A szlovákiai magyarok nyelvhasználat és nyelvi repertoárja. Kontaktushatás, nyelvi kölcsönzés, kódváltás
5. Az antropológiai nyelvészet kutatási módszerei
6. Az antropológiai nyelvészet fő területei. Nyelv és kultúra (színek, rokonsági terminológia)
7. A magyarországi és a szlovákiai magyarok nyelvhasználati sajátosságai (káromkodások, az agresszió nyelvi kifejezése)
8. A mindennapi élet nyelvi fordulatai (frazeológia, kapcsolatfelvétel, névadás, szerelmi párbeszéd nyelvi alakzatai, politikai diskurzus)
9. Beszéd, írás, kép. Graffiti, tetoválás, nyelv
10. A kognitív nyelvészet kutatási módszerei
11. A kognitív nyelvészet elméleti alapjai
12. Nyelvpedagógia és kognitív nyelvészet

Szakirodalom:

- ADAMIKNÉ JÁSZÓ, A. 2002. Szociolingvisztikai szöveggyűjtemény. Budapest: Tinta Könyvkiadó. ISBN 963 9372 28 5
- BALÁZS Géza – Takács Szilvia 2009. Bevezetés az antropológiai nyelvészetbe. Celldömök – Budapest: Pauz-Westermann – Inter PRAE.HU. ISBN 978-963-9432-89-5
- KÁRPÁTI Eszter (szerk.) 2003. Szöveggyűjtemény az alkalmazott nyelvészet tanulmányozásához. Budapest: Aula Kiadó. ISBN 963 9478 40 7
- KISS, J. 1995. Társadalom és nyelvhasználat. Szociolingvisztikai alapfogalmak. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. ISBN 963 18 6816 8
- CRYSTAL, D. 2003. A nyelv enciklopédiája. Budapest: Akadémiai Kiadó. ISBN 963 379 211 8
- ISTÓK, B. 2018. Internetes futballnyelvhasználat. Közösség, mémek, szóalkotás. Eger: Líceum Kiadó. ISBN 978-615-5621-93-2
- ISTÓK, B. – LŐRINCZ, G. – LŐRINCZ, J. – SIMON, Sz. 2020 (eds.). 2020. Tankönyvkutatás – fordított tankönyvek – kétnyelvűség. Komárno: Univerzita J. Selyeho. ISBN 978-80-8122-361-7
- LANSTYÁK, I. – SZABÓMIHÁLY, G. (eds.) 1997. Nyelvi érintkezések a Kárpát-medencében. Bratislava: Kalligram – A Magyar Köztársaság Kulturális Intézete. ISBN 80-7149-211-6
- LANSTYÁK, I. 2014. Nyelvalakítás és nyelvi ideológiák. Bratislava: Comenius Egyetem. ISBN 978-80-223-3705-2. Online: http://web.unideb.hu/~tkis/lanstyak_istvan-nyelvalak_es_nyelvi_ideol_2014.pdf
- LANSTYÁK, I. – SIMON, Sz. (eds.): Tanulmányok a kétnyelvűségről. Bratislava: Kalligram. ISBN 80-7149-476-3
- SÁNDOR, K. 2014. Határtalan nyelv. Bicske: SZAK Kiadó Kft. ISBN 978-963-9863-37-8

- SÁNDOR, K. 2016. Nyelv és társadalom. Budapest: Krónika Nova Kiadó. ISBN 978-615-5205-14-9
- SIMON, Sz. 2010. Nyelvi szondázások. Alkalmazott nyelvészeti tanulmányok a szlovákiai magyar nyelvhasználat köréből. Dunaszerdahely: Lilium Aurum. ISBN 978-80-8062-418-7.
- TÓTH, S. J. 2019. Sociolingvistika v slovensko-madžarskom kontexte. Komárno: Univerzita J. Selyeho. ISBN 978-80-8122-307-5
- WARDHAUGH, R. 1995. Szociolingvisztika. Budapest: Osiris – Századvég Kiadó. ISBN 963 379 046 8

A tantárgy teljesítéséhez szükséges nyelv:

magyar

Megjegyzések:

Tantárgy értékelése

Az értékelt hallgatók száma: 0

A	B	C	D	E	FX
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Oktató: Szaboles Simon, PhD., PaedDr. Tamás Török, PhD.

Az utolsó módosítás dátuma: 22.06.2022

Jóváhagyta: doc. Mgr. Anikó Polgár, PhD.